

Urząd Statystyczny
we Wrocławiu
Управління статистики
у Вроцлаві

Główny Urząd Statystyczny
w Obwodzie Lwowskim
Головне управління статистики
у Львівській області

Wrocław i Lwów
– miasta partnerskie

Вроцлав і Львів
– міста-партнери

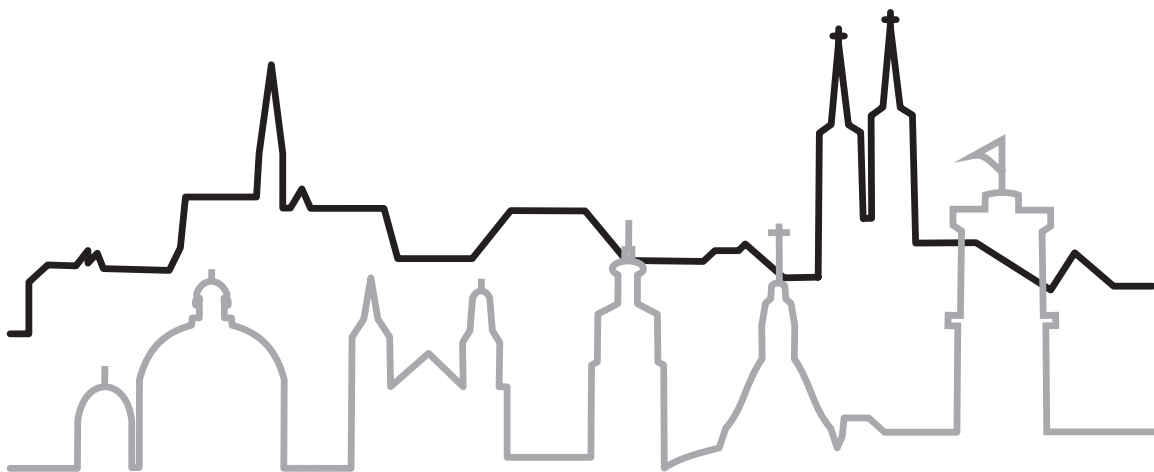
2015

Urząd Statystyczny
we Wrocławiu
Управління статистики
у Вроцлаві

Główny Urząd Statystyczny
w Obwodzie Lwowskim
Головне управління статистики
у Львівській області

Wrocław i Lwów
– miasta partnerskie

Вроцлав і Львів
– міста-партнери

2015

Зespół redakcyjny

Halina Woźniak (p.o. Dyrektora Urzędu Statystycznego we Wrocławiu)

Agnieszka Ilczuk (Kierownik Dolnośląskiego Ośrodka Badań Regionalnych)

Stanisław Kamiński (Konsultant w Urzędzie Statystycznym we Wrocławiu)

Agata Girul (Główny specjalista w Dolnośląskim Ośrodku Badań Regionalnych)

Switłana Zymowina (Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego w Obwodzie Lwowskim)

Semen Matkowski (Kierownik Katedry Statystyki Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki)

Olga Perestiuk (Zastępca naczelnika Departamentu Koordynacji Działalności Statystycznej)

Rozdział „Wrocław i Lwów – przez historię do współczesności” opracował **Krzysztof Popiński**
(Adiunkt w Katedrze Filozofii i Historii Gospodarczej Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu)

Opracowanie graficzne: **Leszek Łukaszewicz**

W publikacji wykorzystano zdjęcia autorstwa **Pawła Ostrowskiego** (1-10) oraz **Wołodimyra Prokopiwa** (11-20)

Редакційна команда

Галина Возняк (в.о. Директора Управління статистики у Вроцлаві)

Агнешка Ільчук (Керівник Дольношльонського Центру Регіональних Досліджень)

Станіслав Камінський (Консультант Управління статистики у Вроцлаві)

Агата Гіруль (Головний спеціаліст Дольношльонського Центру Регіональних Досліджень)

Світлана Зимовіна (Директор Головного управління статистики у Львівській області)

Семен Матковський (Завідувач кафедри статистики у Львівському національному університеті ім. І. Франка)

Ольга Перестюк (Заступник начальника відділу координації статистичної діяльності, поширення статистичної інформації та взаємодії з користувачами та респондентами)

Опрацювання розділу „Вроцлав та Львів – від історії до сучасності” здійснив **Кжиштоф Попінський**
(Доцент кафедри філософії та економічної історії Економічного Університету у Вроцлаві)

Графічний дизайн: **Лешек Лукашевіч**

У публікації використано фотографії авторів **Павла Островського** (1-10) та **Володимира Прокопіва** (11-20)

PRZEDMOWA

Publikacja „Wrocław i Lwów – miasta partnerskie” jest pozycją wydawniczą przygotowaną w wyniku współpracy Urzędu Statystycznego we Wrocławiu z Głównym Urzędem Statystycznym w Obwodzie Lwowskim. Celem jej jest przedstawienie i porównanie sytuacji społecznej i gospodarczej Wrocławia i Lwowa oraz pokazanie roli jaką miasta te odgrywały w swoich regionach i krajach w 2013 r.

Opracowanie zawiera zestaw podstawowych informacji statystycznych na temat m.in. demografii, gospodarki oraz warunków życia w obu miastach. Oprócz danych statystycznych, przedstawionych także w formie statystycznych portretów Wrocławia i Lwowa, zamieszczono historię obu miast, co pozwala na uchwycenie podobieństw i różnic pomiędzy nimi.

Mamy nadzieję, że niniejsze opracowanie okaże się interesującym źródłem informacji zarówno dla władz jak i społeczności obu miast. Przekazując Państwu publikację wyrażamy przekonanie, iż zawarte w niej informacje będą cennym źródłem wiedzy na temat potencjału miast partnerskich - Wrocławia i Lwowa.

p.o. Dyrektora
Urzędu Statystycznego
we Wrocławiu

Halina Wozniak

Dyrektor
Głównego Urzędu Statystycznego
w Obwodzie Lwowskim

Switłana Zymowina

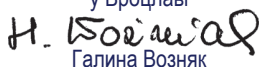
Wrocław, grudzień 2015 r.

ПЕРЕДМОВА

Публікація „Вроцлав та Львів – міста-партнери” підготована та видана завдяки співпраці Управління статистики у Вроцлаві та Головного управління статистики у Львівській області. Її метою є представлення та порівняння соціально-економічного становища Вроцлава та Львова, а також значення цих міст для своїх регіонів та держав у 2013 р.

Публікація містить основну статистичну інформацію щодо демографії, економіки та умов життя в обох містах. Крім статистичних даних, які наведені також у формі аналітичного опису портретів Вроцлава та Львова, видання містить історію обох міст, що дозволяє якнайповніше охопити їхні подібні риси та відмінності.

Сподіваємося, що дана публікація стане джерелом цікавої інформації як для органів влади, так і для громадськості обох міст. Пересилаючи Вам це видання, переконані, що наведена у ньому інформація стане цінним джерелом знань про потенціал міст-партнерів Вроцлава та Львова.

в.о. Директора
Управління статистики
у Вроцлаві

Галина Возняк

Директор
Головного управління статистики
у Львівській області

Світлана Зимовіна

Вроцлав, грудень 2015 р.

PRZEDMOWA	ПЕРЕДМОВА	3
1. Krzysztof Popiński, Wrocław i Lwów – przez historię do współczesności	Кжиштоф Попінський, Вроцлав та Львів – від історії до сучасності	5
2. Co warto zobaczyć we Wrocławiu i we Lwowie	Що варто подивитися у Вроцлаві та у Львові	19
3. Statystyczne portrety Wrocławia i Lwowa	Статистичні портрети Вроцлава і Львова	25
4. Wrocław i Lwów na tle regionów i krajów	Вроцлав і Львів на тлі регіонів та держав	35
5. Geografia	Географія	41
6. Demografia	Демографія	45
7. Szkolnictwo wyższe	Вища освіта	51
8. Ochrona zdrowia	Охорона здоров'я	53
9. Kultura	Культура	55
10. Turystyka	Туризм	59
11. Rynek pracy i wynagrodzenia	Ринок праці та заробітна плата	63
12. Budżet miast	Бюджети міст	67
13. Podmioty gospodarki narodowej. Finanse przedsiębiorstw	Суб'єкти господарювання. Фінанси підприємств	69
14. Nakłady inwestycyjne. Środki trwałe	Інвестиції. Основні засоби	73
15. Przemysł i budownictwo	Промисловість і будівництво	75
16. Gospodarka mieszkaniowa i komunalna	Житлово-комунальне господарство	77
17. Transport lotniczy. Bezpieczeństwo publiczne	Авіаційний транспорт. Громадська безпека	81

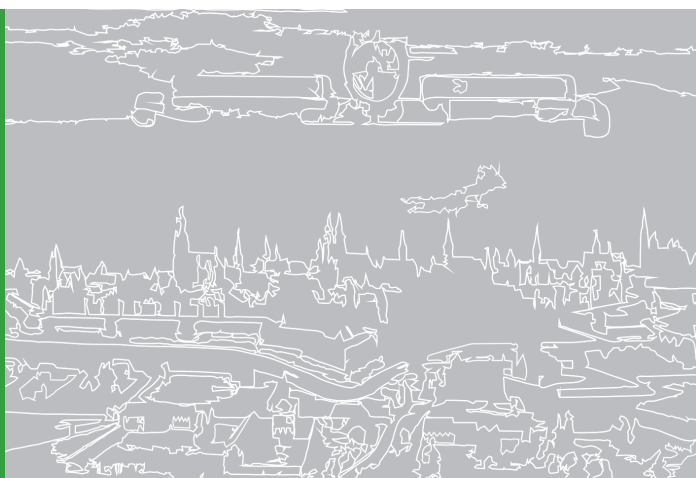
1

Krzysztof Popiński

**Wrocław i Lwów –
– przez historię
do współczesności**

Кжиштоф Попінський

**Вроцлав та Львів –
– від історії
до сучасності**

Dzieje Wrocławia i Lwowa – dwóch historycznych miast, położonych w prostej linii od siebie o około 500 km, od setek lat splatają się ze sobą. Obok zrozumiałych różnic wykazują zaskakująco wiele podobieństw. Poniższy tekst jest nie tylko próbą chronologicznego przedstawienia najważniejszych wydarzeń z ich przeszłości, ale także zwrócenia uwagi na to, co je łączyło i wiąże współcześnie.

Średniowieczne początki

Za oficjalne początki średniowiecznego miasta przyjmuje się na ogół zachowany pisemny dowód na jego istnienie, dlatego formalnie można uznać Wrocław za nieco starszy od Lwowa. W rzeczywistości jednak potwierdzone przez archeologów różnice te nie wydają się zbyt duże.

Wrocław wywodzi się z osady, która powstała przy brodach na Odrze, na skrzyżowaniu ważnych i starych traktów biegnących z południa Europy na północ, ku Morzu Bałtyckiemu oraz z zachodu, na wschód, w rejon Morza Czarnego. W pierwszej połowie X w. obszar ten, zamieszkiwany przez słowiańskie plemię Ślężan, dostał się pod panowanie państwa czeskiego, w ostatniej dekadzie tego stulecia znalazł się w granicach państwa polskiego. W 1000 r., za panowania księcia polskiego Bolesława Chrobrego ukazała się bulla papieska – najstarsza zachowana, pisemna wzmianka o Wrocławiu, która ustanawiała w grodzie siedzibę rzymsko – katolickiego biskupstwa wrocławskiego. I ta właśnie data uważana jest oficjalnie za początek miasta. Od schyłku XII w. wokół książęcego grodu znajdującego się na odrzańskich wyspach powstawały liczne osady. W początkach XIII w., zaczęły się one przekształcać stopniowo w jedno miasto. Proces ten uległ przyspieszeniu po najeździe tatarskim z 1241 r., w czasie którego sam Wrocław nie został wprawdzie zdobyty, jednak zniszczeniu uległy jego podgrodzia. W odbudowanym na prawie magdeburskim mieście od 1261 r. zarządzanie przejęła Rada Miejska. W tym czasie dominującą rolę wśród mieszkańców miasta przejęli koloniści niemieccy. W 1335 r., po bezpotomnej śmierci ostatniego z książąt piastowskich sprawującego władzę we Wrocławiu i księstwie wrocławskim przeszły one, drogą wcześniej podpisanych układów, pod panowanie dynastii luksemburskiej sprawującej władzę w Królestwie Czeskim. Okres sprzyjał na ogół rozwojowi miasta stającego się coraz poważniejszym ośrodkiem handlu i rzemiosła w Europie Środkowej. Przetrwalo ono również w dobrej kondycji trudne lata wojen husyckich, a także walk o tron czeski, po wygaśnięciu dynastii luksemburskiej.

Nieco młodszy od Wrocławia Lwów powstał w dolinie rzeki Pełtwi. W odróżnieniu od nizinnego Wrocławia – Lwów rozłożony jest na pagórkach o średniej wysokości 296 m n.p.m., z dominującym wzgórzem Wysoki Zamek, sięgającym 409 m. Od IX w. obszar ten należał do wschodniosłowiańskich plemion. Było to więc w tym samym czasie, kiedy zaczął się rozwijać Wrocław. Stopniowo osada przekształcała się w gród z podgrodziami. Gród ten został zniszczony w czasie najazdu tatarskiego w 1240 r., tego samego, który rok później zagroził Wrocławio-

Historичні події двох міст – Wrocławia та Львова, розташованих на відстані близько 500 км, – тісно переплітаються між собою більше сотні років. Поряд із очевидними відмінностями несподівано з'являється багато подібних рис. Метою наведеного нижче опису є спроба не тільки хронологічно впорядкувати найважливіші події з минулого, але й звернути увагу на те, що поєднувало та поєднує ці міста сьогодні.

Середньовіччя

Оскільки першоджерелами існування середньовічного міста офіційно визнають збережені письмові свідчення, то Wrocław офіційно можна визнати дещо старшим від Львова, хоча насправді підтверджені археологами розходження є незначними.

Wrocław постав на місці поселення біля переправи через річку Одра, на перетині важливих і стародавніх шляхів з півдня Європи на північ – до Балтійського моря, та з заходу на схід – до Чорного моря. У першій половині X ст. ця територія, яку заселяло слов'янське плем'я слензани, потрапила під владу чеської держави, а в останній декаді цього ж століття перебувала в межах польської держави. У 1000 р., під час правління польського князя Болеслава Хороброго, було видано папську буллу – найстарішу збережену писемну згадку про Wrocław, якою запроваджено в місті резиденцію wrocławської римо-католицької єпархії, тому цю дату вважають офіційним заснуванням міста. Наприкінці XII ст. навколо княжого міста, яке розміщувалося на островах Одри, заснували численні поселення, а на початку XIII ст. вони почали поступово об'єднуватись в одне місто. Цей процес пришвидшився з 1241 р., після татарської навали, під час якої знищено передмістя Wrocław, однак саме місто не було здобуте. У 1261 р. місту надано магдебурзьке право та сформовано систему міського самоврядування. У той час визначальний вплив на мешканців міста мали німецькі колоністи. У 1335 р., після смерті останнього з князів династії П'ястів, який не залишив спадкоємців, Wrocław та Wrocławське князівство, згідно з раніше підписаними указами, перейшли під владу Чеського королівства та правлячої там династії Люксембургів. Цей період загалом сприяв розвитку міста – воно ставало щораз важливішим осередком торгівлі та ремесла в Центральній Європі. Місто пережило важкі роки гуситських воєн, а також боротьби за чеський трон після занепаду люксембурзької династії.

Майже у той самий час, коли почав розвиватись Wrocław, у басейні річки Полтви дещо пізніше постав Львів. На відміну від низинного Wrocław, Львів розташований на пагорбах заввишки в середньому 296 м н.р.м., серед яких домінує г. Високий Замок (409 м). З IX ст. ця територія належала східнослов'янським племенам. Поступово поселення перетворювалось у місто з передмістями, однак у 1240 р. знищене татарами, які роком пізніше стали загрозою

wi. Około 1250 r. gród wówczas należący do Rusi Halicko – Włodzimierskiej został, jak głosi tradycja, odbudowany przez księcia Daniela I Halickiego, wywodzącego się z dynastii Rurkowiczów. Miał on również nazwać gród Lwowem, na cześć swojego syna Lwa. Po śmierci Daniela I – jego syn i następca w 1272 r. przeniósł stolicę księstwa do Lwowa. W 1340 r., a więc niespełna kilka lat po tym jak Wrocław na długie stulecia wraz ze Śląskiem zerwał swoją więź z państwem Polskim, Lwów po śmierci księcia Bolesława Jerzego II na podstawie umowy spadkowej przeszedł pod panowanie polskie. W odróżnieniu od Wrocławia, zamieszkiwanego w coraz większym stopniu przez ludność niemiecką, Lwów zyskiwał wielonarodowy charakter. Zamieszkiwali go Rusini (jak wówczas określano Ukraińców), coraz liczniejsi Polacy, a także Ormianie, Żydzi, Niemcy, Włosi, Węgrzy i Tatarzy. W 1356 r. po zniszczeniu miasta przez Litwinów król Kazimierz III Wielki lokował odbudowywane miasto na prawie magdeburskim. W 1387 r. królowa Jadwiga Andegaweńska przyłączyła Ruś Halicko – Włodzimierską do Królestwa Polskiego. Lwów był siedzibą władz metropolitalnych kilku Kościołów: ormiańskiego, łacińskiego, prawosławnego oraz grekokatolickiego. Zamożności miasta i jego mieszkańców sprzyjało nadania mu w 1444 r. przez króla Władysława III Warneńczyka prawa składu, zobowiązującego przejeżdżających przez miasto kupców do wystawiania w nim swoich towarów na sprzedaż. Po pożarze w 1527 r., miasto odbudowało się wzbogacone o szereg nowych okazałych renesansowych budowli sakralnych i świeckich, a także założeń obronnych. Lwów, jedno z kilku największych miast Rzeczypospolitej, zyskiwał coraz większe znaczenie ekonomiczne i militarne. Stał się także ważnym ośrodkiem jej życia naukowego i kulturalnego.

Pod panowaniem Habsburgów i Rzeczypospolitej

W 1526 r., po śmierci króla Czech Ludwika Jagiellończyka, Wrocław wraz ze Śląskiem przeszedł pod panowanie monarchii Habsburgów. Bogate, rozległe obszarowo miasto na przełomie XV i XVI w. rozpoczęło budowę nowoczesnych fortyfikacji, odpowiadających wymaganiom nadchodzącej ery broni palnej. W 1523 r., wraz z kaznodzieją Janem Hessem, dotarła do Wrocławia reformacja, która zyskała podatny dla siebie grunt. Już rok później, większość mieszkańców miasta z radą miejską na czele przyjęła protestantyzm. Po 1741 r. Wrocław i Śląsk przeszły pod panowanie pruskie. Fryderyk II uczynił Wrocław jedną z trzech stolic państwa pruskiego oraz ważną twierdzą. W styczniu 1807 r. miasto skapitulowało przed wojskami napoleońskimi, które wcześniej pokonały w polu wojska pruskie. Okupacja francuska przyniosła za sobą pokaźną kontrybucję oraz wyburzenie fortyfikacji miejskich. Mimowolnie Francuzi przyczynili się tym samym do zniesienia bariery w rozwoju przestrzennym miasta, jaki nastąpił po wojnach napoleońskich.

W XVII w. Lwów wielokrotnie zagrożony był przez wojska tureckie, tatarskie, a po 1648 r. również przez powstańców ukraińskich i armię szwedzką. To silnie ufortyfikowane, drugie

i dla Wrocławia. Przybliżono u 1250 r. miasto było відбудоване князем Данилом I Галицьким, виходцем з династії Рюриковичів, у складі Галицько-Волинської Русі. Також саме він назвав місто Львовом на честь свого сина Льва. Після смерті князя Данила I його син та спадкоємець у 1272 р. переніс до Львова столицю князівства. У 1340 р., кілька років після того, як Wrocław разом зі Шльонськом на довгі століття розірвав зв'язок з польською державою, Львів після смерті князя Болеслава (Юрія II), відповідно до угоди про спадщину, перейшов під польське правління. На відміну від Wrocławia, де швидкими темпами збільшувалась кількість німецького населення, Львів набував багатонаціонального характеру. Тут проживали русини (давні українці), щораз більша кількість німців, поляків, а також вірмени, євреї, італійці, угорці і татари. У 1356 р. Львів, відбудований королем Казимиром III Великим після нападу литовців, отримав магдебурзьке право. У 1387 р. королева Ядвіга Анжуйська приєднала Галицько-Волинське князівство до Польського королівства. Львів став резиденцією митрополитів православної, греко-католицької, вірменської та латинської церков. Заможності міста та його мешканців сприяло надання йому в 1444 р. королем Владиславом III Варненчиком так званого права складу, що зобов'язувало купців, які проїжджали через місто, виставляти свій товар на продаж упродовж двох тижнів, а що не продали, то мали право везти далі. Після пожежі у 1527 р. відбудоване місто поповнилось низкою нових ренесансних сакральних та світських будівель, а також захисних споруд. Львів, як одне з найбільших міст Речі Посполитої, набував щораз більшого економічного та військового значення, а також став важливим центром її наукового та культурного життя.

Під владою Габсбургів та Речі Посполитої

Після смерті короля Чехії Людовіка Ягеллонського у 1526 р. Wrocław разом зі Шльонськом перейшов під правління монархії Габсбургів. На зламі XV і XVI ст. у багатому, просторово розкинутому місті розпочали будівництво сучасних фортифікацій, які відповідали вимогам нової ери вогнепальної зброї. У 1523 р. разом із проповідником Яном Гусом до Wrocława прийшла реформація, яка знайшла тут сприятливе підґрунтя. Уже через рік більшість населення міста на чолі з міською владою прийняла протестантизм. З 1741 р. Wrocław і Шльонськ перейшли під пруське правління. Під владою Фридеріка II Wrocław став важливою фортецею та однією з трьох столиць пруської держави. У січні 1807 р. місто капітулювало перед наполеонівською армією, яка перед цим здобула перемогу над пруськими військами. Французькі окупанти зруйнували міські укріплення, що мимоволі посприяло ліквідації бар'єрів у просторовому розвитку міста, який почався після наполеонівських війн.

У XVII ст. Львову неодноразово загрожували вторгнення турецьких, татарських, а після 1648 р. українських козацьких і шведських військ. Проте укріплене, за розміром та за-

po Gdańsku pod względem rozmiarów i bogactwa miasto Rzeczypospolitej, pozostało jej wiernie odpierając skutecznie kolejne najazdy. To tu w 1656 r. w czasie Potopu Szwedzkiego przybył powracający ze Śląska król Jan II Kazimierz, który złożył swoje słynne śluby lwowskie, zobowiązał się wówczas ulżyć doli mieszczan i chłopstwa zaangażowanego w walkę ze Szwedami. W 1658 r. król Jan Kazimierz zrównał Lwów w prawach ze stołecznymi miastami Krakowem i Warszawą. Dzięki uzyskanej nobilitacji Lwów mógł posiadać i dziedziczyć dobra ziemskie oraz wysyłać posłów na sejm. W 1661 r. tenże król ufundował Akademię Lwowską – uczelnię prowadzoną wówczas przez zakon jezuitów, która dała początek państwowemu Uniwersytetowi Lwowskiemu. Postępujący od połowy XVII w. stopniowy upadek ekonomiczny Rzeczypospolitej wpłynął również na zahamowanie rozwoju miasta. W 1704 r. podczas III wojny północnej Lwów po raz pierwszy od średniowiecza został zajęty przez obce wojska. Armia szwedzka Karola XII dokonała rabunku miasta, które zmuszono również do zapłaty wysokiej kontrybucji. W ciągu XVIII w. miasto zachowało swoje znaczenie w życiu gospodarczym i kulturalnym Rzeczypospolitej. Powstało w nim wiele imponujących budowli barokowych. Wśród nich znalazła się także grekokatolicka katedra św. Jura – dobitny wyraz obecności i znaczenia Rusinów w życiu miasta.

W ramach Prus i Austrii

Począwszy od 1809 r. w państwie pruskim przeprowadzono gruntowne reformy. Wrocławowi przyniosły one nowoczesny samorząd miejski oraz warunki do nieskrępowanego rozwoju gospodarczego. Rozpoczęła to dla niego epokę kapitalizmu i industrializacji. W 1811 r. powstał państwowy Uniwersytet Wrocławski. Na przestrzeni XIX w. Wrocław stał się ważnym ośrodkiem gospodarczym i komunikacyjnym, tak w Prusach, jak i w całych Niemczech. Począwszy od otwarcia w 1842 r. pierwszego odcinka kolei żelaznej z Wrocławia do Olawy, miasto stało się stopniowo ważnym węzłem kolejowym, drogowym, a na przełomie XIX/XX w. także wodnym. Miasto stało się rozbudowywało, powiększało i modernizowało swoją infrastrukturę i zasoby budowlane. W 1877 r. uruchomiono pierwsze linie tramwajów konnych, które funkcjonowały do 1910 r. Od lat 90. wraz z elektryfikacją miasta stopniowo były zastępowane tramwajami elektrycznymi. Obok Uniwersytetu Wrocławskiego, w 1910 r. powstała Wyższa Szkoła Techniczna, a rok później Akademia Sztuk Pięknych. Życie teatralne i muzyczne oraz sztuki plastyczne czyniły Wrocław jednym z kilku najważniejszych ośrodków kulturalnych w Niemczech. W pierwszych dekadach XX wieku w mieście pojawiły się wybitne i absolutnie nowatorskie realizacje architektoniczne, w tym imponująca żelbetowa Hala Stulecia. Miasto liczyło ponad pół miliona mieszkańców.

W 1772 r., w wyniku I rozbioru ziem Rzeczypospolitej, Lwów znalazł się we władaniu Austrii, jako stolica tworu administracyjnego zwanego Królestwem Galicji i Lodomerii. W wyniku przeprowadzonych w Austrii za panowania cesarza Józefa II reform

możnością drugie після Гданська місто Речі Посполитої залишалось їй вірним та активно протистояло черговим нападам. У Львові 1656 р. під час Шведського потопу король Ян II Казимир, повертаючись зі Шльонська, склав обітницю та зобов'язався полегшити долю міщан і селян, які брали участь у боротьбі зі шведами. У 1658 р. король Ян Казимир надав Львову рівноправність з містами-столицями – Краковом і Варшавою. Завдяки отриманню шляхетного статусу Львів мав право володіти майном та його усадковувати, а також делегувати послів до Сейму. У 1661 р. король Ян II Казимир підписав указ, який надавав єзуїтській школі-колегії у Львові „гідність академії і титул університету” з правом викладання всіх тодішніх університетських дисциплін, що стало початком заснування Львівського національного університету. З середини XVII ст. розпочався економічний занепад Речі Посполитої, унаслідок якого уповільнився також розвиток міста. У 1704 р. під час Третьої Північної війни Львів уперше захопили іноземні війська. Шведська армія Карла XII пограбувала місто та змусила сплатити високу данину. Упродовж XVIII ст. місто зберегло своє значення в економічному і культурному житті Речі Посполитої. Тут було збудовано багато видатних барокових будівель, серед яких греко-католицький собор св. Юра, як вирішальна ознака присутності та важливого значення русинів у житті міста.

Під владою Пруссії та Австрії

З 1809 р. у пруській державі впроваджували радикальні реформи, які сприяли створенню у Wrocławі нової системи самоврядування та умов для вільного економічного зростання. Це було початком епохи капіталізму й індустріалізації. У 1811 р. створений Wrocławський університет. Упродовж XIX ст. Wrocław був важливим економічним і транспортним центром як у Пруссії, так і в Німеччині загалом. З моменту відкриття у 1842 р. першого відрізка залізничної колії з Wrocławа до Олави місто поступово перетворилось на важливий залізничний вузол, а пізніше – вузол автомобільного зв'язку, й на межі XIX/XX ст. стало центром ще й водного сполучення. У цей час відбувались розбудова міста, збільшення та модернізація інфраструктури. У 1877 р. відкрито перші лінії кінних трамваїв, які діяли до 1910 р., й одночасно з електрифікацією міста, їх поступово замінили електричними трамваями. Крім Wrocławського університету, у 1910 р. створена Вища технічна школа, а через рік – Академія мистецтв. Розвиток театрального і музичного життя, а також образотворчого мистецтва сприяли перетворенню Wrocławа на один з кількох найважливіших культурних осередків у Німеччині. У першому десятилітті XX ст. у місті появились визначні та реалізовані абсолютною новаторські архітектурні проекти, у тому числі вражаюча залізобетонна Зала Століття. Місто налічувало понад пів мільйона мешканців.

У 1772 р., унаслідок першого поділу земель Речі Посполитої, Львів перейшов під владу Австрії як столиця адміні-

oświeceniowych, w tym przejścia części dóbr kościelnych, władze Lwowa uzyskały pomieszczenia 23 kościołów i klasztorów oraz 7 cerkwi. Zostały one przekazane na cele publiczne – urzędy, szkoły, szpitale, instytucje kulturalne itd. Począwszy od 1777 r. rozpoczął się proces wyburzania starych fortyfikacji miejskich, który stopniowo otwierał miastu możliwości rozwoju terytorialnego oraz poprawę warunków zdrowotnych w mieście, m.in. poprzez zasypanie fosy, regulację rzeki Pełtvi oraz zakładanie parków. Po zakończeniu wojen napoleońskich miasto zyskało spore znaczenie jako punkt tranzytowy pomiędzy portami rosyjskimi nad Morzem Czarnym a ziemiami Królestwa Polskiego, Galicji i Śląska. Nastąpił rozkwit kultury zdominowanej wówczas przez uprzywilejowany żywioł polski. Zaczęły wychodzić pierwsze polskie gazety z „Gazetą Lwowską” na czele. W 1816 r. rozpoczął działalność Zakład Narodowy im. Ossolińskich, który odegrał ogromną rolę w szerzeniu polskiej i ukraińskiej kultury w Galicji. Kultura ludności, zwanej wówczas rusińską, miała raczej ludowy charakter. Sytuacja zaczęła się zmieniać wraz z rozwojem ukraińskiego ruchu narodowego w Galicji, zauważalnego co najmniej od lat 30. XIX w. Wychodząc od akcji oświatowej wśród ludu działacze ukraińscy wprowadzili jego język do piśmiennictwa stopniowo formując także własny program polityczny, dążąc do emancypacji społecznej i narodowej. W tym samym czasie w środowisku społeczności żydowskiej dokonywały się reformy społeczne i religijne, na wzór wprowadzonych na Zachodzie, w tym we Wrocławiu. W okresie Wiosny Ludów 2 listopada 1848 r. miasto, będące jednym z ośrodków polskiego ruchu narodowowyzwoleńczego, zostało spacyfikowane ostrzałem artyleryjskim przez wojsko austriackie. Do schyłku lat 60. XIX w. władze austriackie podejmowały z różnym natężeniem działania na rzecz pacyfikacji polskich dążeń narodowych, m.in. poprzez próby germanizacji administracji i szkolnictwa, a także wygrywanie konfliktów społecznych i narodowościowych na terenie Galicji. Ostatecznie ich skuteczność okazała się niewielka. W okresie polskich powstań narodowych w zaborze rosyjskim wielu młodych mieszkańców Lwowa i okolicznych ziem przekradło się przez granicę, by wziąć w nich udział, a miasto stało się jednym z ważniejszych ośrodków polskiej konspiracji niepodległościowej.

Po przekształceniu w 1867 r. monarchii habsburskiej w Austro-Węgry Galicja uzyskała szeroką autonomię i możliwość rozwoju kultury polskiej i ukraińskiej. Lwów stał się jednym z jej centrów. Wśród ważniejszych instytucji powołanych w następnych dziesięcioleciach we Lwowie znalazły się: Muzeum Przyrodnicze, Politechnika Lwowska, Muzeum Historyczne Miasta Lwowa, Teatr Wielki, Lwowska Galeria Obrazów, przekształcona następnie w Galerię Narodową, Towarzystwo Naukowe im. T. Szewczenki we Lwowie oraz Muzeum Narodowe im. Króla Jana III Sobieskiego. W czerwcu 1894 r. przy okazji Powszechnej Wystawy Krajowej we Lwowie dokonano otwarcia monumentalnej Panoramy Racławickiej obrazującej zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi z czasów Powstania Kościuszkowskiego.

stratивного утворення – Королівства Галиції та Володимирії. Після проведення в Австрії цесарем Йосифом II освітніх реформ, а також передачі громадськості частини церковного майна влада Львова отримала приміщення 23 костелів і монастирів та 7 церкв. Їх було передано для громадських цілей – державним установам, школам, лікарням, закладам культури. З 1777 р. розпочався процес руйнування старих міських укріплень, який поступово відкривав можливості територіального розвитку, а також поліпшення умов проживання завдяки засипанню канал, регулюванню руслу річки Полтви та створенню парків. Після завершення наполеонівських воєн місто набуло величезного значення як транзитний пункт між російськими портами на Чорному морі та землями Польщі, Галичини і Шльонська. У цей час відбувався культурний розквіт міста з домінуючим тоді елементом польського духу. Поряд з „Львівською газетою” почали видавати перші польські газети. У 1816 р. започатковано Національну бібліотеку ім. Оссолінських, яка відіграла величезну роль у поширенні польської та української культури в Галичині. Культура українського населення, так звана русинська культура, мала радше народний характер. З розвитком українського національного руху в Галичині, зафіксованого у 30-х роках XIX ст., ситуація почала змінюватися. Українські діячі, враховуючи прагнення населення до здобуття освіти, впровадили українську літературну мову, поступово формуючи також власну політичну програму, прагнучи до суспільної та національної емансипації. У цей час, наслідуючи нові віяння на Заході, у тому числі й у Wrocławі, суспільні та релігійні реформи відбувалися також у єврейському суспільстві. У період Весни народів місто, як одне з осередків польського національно-визвольного руху, 2 листопада 1848 р. було обстріляне артилерією австрійських військ. До кінця 60-х років XIX ст. австрійська влада різними способами намагалась пригнобити національні прагнення поляків, у тому числі германізацією системи управління й освіти, а також подоланням суспільних і національних конфліктів на теренах Галичини. Проте така активна діяльність не дала бажаного результату. У часи польських національних повстань проти російської агресії молодь Львова і навколишніх земель нелегально перетнула кордон, щоб узяти в них участь, а місто стало одним із важливих осередків польського підпільного руху за незалежність.

Після створення у 1867 р. на основі монархії Габсбургів Австро-Угорщини Галичина здобула широку автономію і можливість розвитку польської та української культури, а Львів став одним із їхніх центрів. Серед важливих закладів Львова, які виникли в наступних десятиліттях, виділяють Природничий музей, Львівську політехніку, Історичний музей, Великий театр, Львівську картинну галерею, перейменовану згодом у Національну галерею, Наукове товариство ім. Шевченка та Національний музей ім. Короля Яна III Собеського. У червні 1894 р. з нагоди Галицької Крайової виставки

To we Lwowie w 1853 r. zapłonęła pierwsza na świecie lampa naftowa. W 1858 r. główne ulice miasta zyskały oświetlenie gazowe. W połowie lat 60. po wybudowaniu połączeń z Krakowem, Czerniowcami i Brodami Lwów stał się istotnym węzłem kolejowym. W 1879 r. uruchomiono tramwaje konne, które w latach 90. po rozpoczęciu elektryfikacji miasta, zastąpiono elektrycznymi. Na przełomie XIX/XX w. powstały nowe dzielnice i ulice o wielkomiastowym charakterze, a także wiele nowych budynków i instalacji użyteczności publicznej. W latach 1899-1901 zrealizowano budowę wodociągu miejskiego, doprowadzającego wodę ze stawów i źródeł oddalonych od miasta o 30 km. Systematycznie rozwijany system kanalizacyjny został znacznie powiększony i zmodernizowany na początku XX w. osiągając w 1910 r. łączną długość blisko 82 km.

W okresie autonomii galicyjskiej Lwów stał się również ośrodkiem ukraińskiego odrodzenia narodowego, centrum działalności oświatowej, politycznej, kulturalnej, społecznej i gospodarczej Ukraińców zamieszkujących Galicję Wschodnią. Na Uniwersytecie Lwowskim działały katedry z ukraińskim językiem wykładowym. We Lwowie miały siedzibę m.in. Towarzystwo Naukowe im. T. Szewczenki (1873 r.), Towarzystwo Społeczno – Oświatowe „Proswita” (1867 r.), a w 1912 r. powstało ukraińskie Muzeum Narodowe. Swoją siedzibę miał tu „Centrobank”, finansujący ukraińską spółdzielczość. Funkcjonowały rozmaite stowarzyszenia społeczne, młodzieżowe, w tym organizacja skautowa „Plast”. Działalność polityczną prowadziły Ukraińsko-Ruska Partia Radykalna, Ukraińska Partia Narodowo – Demokratyczna oraz Ukraińska Partia Socjaldemokratyczna. Tuż przed wybuchem I wojny światowej powstały również organizacje paramilitarne – Ukraiński Związek Siczowy i Towarzystwo Ukraińskich Strzelców Siczowych. W tym samym czasie zaktywizowały się we Lwowie polskie środowiska niepodległościowe. We Lwowie powstały pierwsze polskie organizacje skautowskie, a później Związek Walki Czynnej i Związek Strzelecki. W 1907 r. miały miejsce manifestacje ukraińskie z żądaniem powołania uniwersytetu z ukraińskim językiem wykładowym. Ukraińcy domagali się demokratyzacji prawa wyborczego do Sejmu Krajowego Galicji, w tym zniesienia obowiązującego systemu kurialnego, faworyzującego wyborców polskich i dopuszczenia do stanowisk w administracji zdominowanej dotąd przez Polaków. Osiągnięte w tej sprawie porozumienie polsko – ukraińskie nie zostało niestety wprowadzone w życie w związku z wybuchem I wojny światowej.

Pomiędzy światowymi wojnami

W czasie I wojny światowej Wrocław, leżący poza strefą walk frontowych, uniknął zniszczeń, choć nie zapobiegło to zubożeniu jego ludności i gospodarki. Straty terytorialne Niemiec na rzecz odrodzonej Polski, które uszczupliły bezpośrednie zaplecze miasta przyniosły ze sobą problemy ekonomiczne. Po ustabilizowaniu się sytuacji politycznej i ekonomicznej w Niemczech w drugiej połowie lat 20. Wrocław ponownie wkroczył na

u Lwowie było wystawлено monumentalną Raclawicką panoramę, która symbolizowała zwycięstwo nad Rosją w wojnie polsko-rosyjskiej. W Lwowie w 1853 r. zaswieciła pierwsza w świecie gazowa lampa, a w 1858 r. główne ulice miasta zostały oświetlone gazem. W połowie lat 60. po wybudowaniu połączeń z Krakowem, Czerniowcami i Brodami Lwów stał się istotnym węzłem kolejowym. W 1879 r. uruchomiono tramwaje konne, które w latach 90. po rozpoczęciu elektryfikacji miasta, zastąpiono elektrycznymi. Na przełomie XIX/XX w. powstały nowe dzielnice i ulice o wielkomiastowym charakterze, a także wiele nowych budynków i instalacji użyteczności publicznej. W latach 1899-1901 zrealizowano budowę wodociągu miejskiego, doprowadzającego wodę ze stawów i źródeł oddalonych od miasta o 30 km. Systematycznie rozwijany system kanalizacyjny został znacznie powiększony i zmodernizowany na początku XX w. osiągając w 1910 r. łączną długość blisko 82 km.

W okresie autonomii galicyjskiej Lwów stał się również ośrodkiem ukraińskiego odrodzenia narodowego, centrum działalności oświatowej, politycznej, kulturalnej, społecznej i gospodarczej Ukraińców zamieszkujących Galicję Wschodnią. Na Uniwersytecie Lwowskim działały katedry z ukraińskim językiem wykładowym. We Lwowie miały siedzibę m.in. Towarzystwo Naukowe im. T. Szewczenki (1873 r.), Towarzystwo Społeczno – Oświatowe „Proswita” (1867 r.), a w 1912 r. powstało ukraińskie Muzeum Narodowe. Swoją siedzibę miał tu „Centrobank”, finansujący ukraińską spółdzielczość. Funkcjonowały rozmaite stowarzyszenia społeczne, młodzieżowe, w tym organizacja skautowa „Plast”. Działalność polityczną prowadziły Ukraińsko-Ruska Partia Radykalna, Ukraińska Partia Narodowo – Demokratyczna oraz Ukraińska Partia Socjaldemokratyczna. Tuż przed wybuchem I wojny światowej powstały również organizacje paramilitarne – Ukraiński Związek Siczowy i Towarzystwo Ukraińskich Strzelców Siczowych. W tym samym czasie zaktywizowały się we Lwowie polskie środowiska niepodległościowe. We Lwowie powstały pierwsze polskie organizacje skautowskie, a później Związek Walki Czynnej i Związek Strzelecki. W 1907 r. miały miejsce manifestacje ukraińskie z żądaniem powołania uniwersytetu z ukraińskim językiem wykładowym. Ukraińcy domagali się demokratyzacji prawa wyborczego do Sejmu Krajowego Galicji, w tym zniesienia obowiązującego systemu kurialnego, faworyzującego wyborców polskich i dopuszczenia do stanowisk w administracji zdominowanej dotąd przez Polaków. Osiągnięte w tej sprawie porozumienie polsko – ukraińskie nie zostało niestety wprowadzone w życie w związku z wybuchem I wojny światowej.

Między światowymi wojnami

W czasie I wojny światowej Wrocław, leżący poza strefą walk frontowych, uniknął zniszczeń, choć nie zapobiegło to zubożeniu jego ludności i gospodarki. Straty terytorialne Niemiec na rzecz odrodzonej Polski, które uszczupliły bezpośrednie zaplecze miasta przyniosły ze sobą problemy ekonomiczne. Po ustabilizowaniu się sytuacji politycznej i ekonomicznej w Niemczech w drugiej połowie lat 20. Wrocław ponownie wkroczył na

ścieżkę rozwoju i modernizacji. W latach 1924-1928 poważnie poszerzył obręb swoich granic administracyjnych. Za niezwykle nowatorskie uznaje się do dziś powstałe wówczas satelickie osiedla mieszkaniowe: Popowice, Sępólno, Biskupin, Pilczyce, Muchobór, Grabiszyn, Książ Mały i Wielki, budowane z myślą o rozładunku przeludnionych przedmieść. Rozwój miasta został zahamowany po 1929 r. przez wielki kryzys gospodarczy. Po 1933 r. inwestycje przemysłowe i infrastrukturalne władz narodowo – socjalistycznych przyniosły, podobnie jak w całych Niemczech, ponowne ożywienie gospodarce w mieście. Wrocław rozwijał się jako część maszyny zbrojeniowej III Rzeszy. Poważnie ograniczone zostało życie kulturalne, naukowe. Wobec przeciwników politycznych oraz stosunkowo nielicznej, jeśli porównać z ówczesnym Lwowem, ludności żydowskiej stosowany był stale rosnący terror, który przerodził się w końcu w jej zagładę. Po wybuchu II wojny światowej Wrocław pozostawał do 1944 r. poza obszarem bezpośrednich działań zbrojnych i stał się schronieniem dla licznych zakładów przemysłu zbrojeniowego oraz kilkaset tysięcy rzeszy ludności cywilnej ewakuowanej z głębi Niemiec. W 1944 r. wobec zbliżania się frontu wschodniego Wrocław został ogłoszony zamkniętą twierdzą. W styczniu 1945 r. jej dowództwo zarządziło przymusową ewakuację ludności cywilnej. W warunkach niezwykle surowej zimy, przy braku środków transportu, przyniosło to tragiczne skutki. W lutym 1945 r. rozpoczęło się oblężenie miasta przez Armię Czerwoną. Po blisko 3 miesiącach walk twierdza skapitulowała 6 maja 1945 r. Większa część zabudowy Wrocławia legła w gruzach. Zginęło lub zostało rannych dziesiątki tysięcy obrońców i pozostałych w mieście mieszkańców cywilnych.

Podczas I wojny światowej we wrześniu 1914 r. Lwów został najpierw zajęty przez armię rosyjską, by w czerwcu 1915 r. po kontrofensywie wojsk Państw Centralnych ponownie znaleźć się pod władzą Austro-Węgier. 1 listopada 1918 r., wraz z upadkiem cesarstwa politycy ukraińscy proklamowali we Lwowie powstanie Zachodnioukraińskiej Republiki Ludowej. Wojsko ukraińskie opanowało początkowo miasto jednak ostatecznie zostało wyparte z niego przez oddziały polskie. W sierpniu 1920 r. Lwów obronił się przed nacierającymi na miasto oddziałami Armii Czerwonej. Wobec niepowodzenia prób powołania państwowości ukraińskiej, po zawarciu w 1921 r. porozumienia pokojowego Polski ze Związkiem Sowieckim obszar dawnej Galicji wschodniej ze Lwowem znalazł się w granicach Rzeczypospolitej.

W okresie międzywojennym Lwów pod względem liczby ludności był trzecim po Warszawie i Łodzi miastem w Polsce i stolicą województwa. W kwietniu 1930 r. włączono do niego m.in. osady podmiejskie Kleparów, Zamarstynów, Hołosko Wielkie i Małe, Skniłówek, Kulparków, Zniesienie oraz częściowo tereny gmin Biłohoryszcze, Kozielniki i Krzywczyce. Stanowiło to obszar 3 106 ha zamieszkały przez ok. 50 tysięcy mieszkańców. Tereny te stopniowo zagospodarowywano na dzielnice miasta – powstał tzw. Wielki Lwów. Miasto było także głównym ośrodkiem życia kulturalnego, społecznego i politycznego Ukraińców,

прилеглих до міста територій породили економічні проблеми. Після стабілізації політичної та економічної ситуації в Німеччині у другій половині 20-х років, у Вроцлаві знову відбувся розвиток та модернізація, а у 1924-1928 рр. суттєво розширено його адміністративні межі. Незвично новаторським і сьогодні вважається виникнення тоді житлових супутніх мікрорайонів: Поповіце, Семпольно, Біскупін, Пільчице, Мухобур, Грабішинек, Кшьонж Мали і Велькі, збудованих для розвантаження переповнених передмість. З 1929 р. унаслідок світової економічної кризи розвиток міста уповільнився. Проте з 1933 р. інвестиції німецької націонал-соціалістичної влади у промисловість та інфраструктуру сприяли, як і в Німеччині загалом, черговому оживленню економіки міста. Вроцлав розвивався як частина системи озброєння III Рейху, через що значно обмеженим стало культурне та наукове життя. Проти політичних опонентів, а також порівняно невеликої кількості єврейського населення, якщо порівняти з тогочасним Львовом, застосовували щораз більший терор, який згодом переріс у масове винищення. Після початку Другої світової війни Вроцлав до 1944 р. перебував за межами території безпосередніх бойових дій і став місцем для численних закладів військової промисловості, а також кількості мирного населення рейху, евакуйованого з Німеччини. У 1944 р. з наближенням східного фронту Вроцлав було оголошено закритою фортецею. У січні 1945 р. розпочато примусову евакуацію мирного населення, проте в умовах надзвичайно суворої зими та нестачі транспортних засобів це мало трагічні наслідки. У лютому 1945 р. місто оточила Червона армія. Після майже 3-місячної боротьби 6 травня 1945 р. фортеця здалась. Більшу частину будівель Вроцлава зруйновано, загинуло та було поранено десятки тисяч захисників і мирних мешканців міста.

Під час Першої світової війни у вересні 1914 р. Львів захопила російська армія, а згодом, у червні 1915 р. після контрнаступу військ Центральної Європи місто знову опинилося під владою Австро-Угорщини. Одночасно з занепадом царства, 1 листопада 1918 р. українські політичні діячі проголосили у Львові створення Західно-Української Народної Республіки. Місто перейшло під українську владу, яку незабаром остаточно витіснила польська армія. У серпні 1920 р. Львів знову оборонявся від наступу Червоної армії. Після невдалої спроби становлення української державності, відповідно до укладеного у 1921 р. перемир'я між Польщею та Радянським Союзом, територія Галичини разом із Львовом у черговий раз опинилась у межах Речі Посполитої.

У міжвоєнний період Львів був столицею воєводства, а за кількістю населення третім містом у Польщі після Варшави і Лодзі. У квітні 1930 р. до нього приєднано приміські поселення Клепарів, Замарстинів, Велике і Мале Голоско, Скнилівок, Кульпарків, Знесіння та частково території гмін Білогорці, Козельників і Кривчиць. Ці території площею 3 106 га з населенням близько 50 тисяч мешканців поступо-

zarówno legalnego, jak i konspiracyjnego. Rosnące aspiracje niepodległościowe i społeczno-zawodowe Ukraińców, ich radykalizacja polityczna zderzały się bowiem w okresie międzywojennym z próbami bądź to asymilacji, bądź dyskryminacji, a nawet represji ze strony władz polskich. Rozładowaniu napięcia nie sprzyjała na ogół trudna sytuacja gospodarcza II Rzeczypospolitej. Konflikty te przynieść miały w latach II wojny światowej tragiczny, bratobójczy owoc. Wśród licznej społeczności żydowskiej Lwowa działała również cała paleta partii i organizacji od ortodoksyjnych, przez konserwatywne, liberalne i syjonistyczne po socjalistyczne. Istniały osobne żydowskie instytucje kulturalne: teatr, muzeum, towarzystwa naukowe, muzyczne, sportowe i inne. Najważniejszą imprezą handlową odbywającą się w okresie międzywojennym we Lwowie były Targi Wschodnie. Na przełomie lat 20/30 we Lwowie działały 4 wyższe uczelnie, 15 gimnazjów państwowych, w tym 2 z ukraińskim językiem nauczania, 16 gimnazjów prywatnych, w tym 2 żydowskie i 1 niemieckie, 8 seminariów nauczycielskich, 45 szkół podstawowych miejskich i 23 prywatne. W 1930 r. rozpoczęła działalność rozgłośnia Polskie Radio Lwów. Podkreślić należy zwłaszcza rozpoczęte postępy w gazyfikacji i elektryfikacji miasta. W krajobrazie gospodarczym Lwowa dominowały małe i średnie przedsiębiorstwa z branży metalowej, spożywczej, włókienniczej, drzewnej i budowlanej. Według ostatniego przedwojennego spisu ludności przed wybuchem II wojny światowej wśród mieszkańców Lwowa 50% stanowili Polacy, 33% Żydzi i 15% Ukraińcy.

Po napaści Niemiec i ZSRR na Polskę, Lwów najpierw bronił się przed wojskami niemieckimi do 23 września 1939 r., a następnie został poddany Armii Czerwonej. Mimo złożenia obietnicy wypuszczenia żołnierzy polskich po uprzednim złożeniu broni do Rumunii, strona sowiecka dokonała ich aresztowania i wywózki w głąb ZSRR. Oficerowie uczestniczący w obronie Lwowa byli przetrzymywani w obozie w Starobielsku, a następnie w przeważającej większości zostali zamordowani przez funkcjonariuszy Narodowego Komitetu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (NKWD). Władze sowieckie dokonały w listopadzie 1939 r. formalnej aneksji zajętych terenów II Rzeczypospolitej. Lwów znalazł się w granicach tzw. Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Rozpoczął się proces sowietyzacji terenów okupowanych i represji politycznych, administracyjnych oraz policyjnych. sowiecki terror, masowe aresztowania przedstawicieli elit, deportacje i konfiskata majątku dotyczyła zarówno Polaków, jak i Ukraińców. Przed wycofaniem się z miasta Armii Czerwonej po ataku Niemiec na ZSRR w dniach 24–26 czerwca 1941 r. funkcjonariusze NKWD zamordowali we lwowskich więzieniach ponad 7 tysięcy polskich i ukraińskich więźniów.

Kilka dni po rozpoczęciu wojny ze Związkiem Sowieckim Niemcy 30 czerwca 1941 r. zajęli Lwów przeprowadzając pogromy i mordy na ludności żydowskiej. 4 lipca 1941 r. dokonali egzekucji na kilkudziesięciu polskich profesorach tutejszych uczelni i członkach ich rodzin. 30 czerwca 1941 r. działacze Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów proklamowali we Lwowie niepodle-

wo peretworювалися на райони міста – виник так званий Великий Львів. Місто було також головним центром як легального, так і підпільного суспільного, культурного і політичного життя українців. Соціальні та професійні амбіції українців, їхнє прагнення do незалежності та політична радикалізація, які набирали щораз більших обертів, зіткнулися у міжвоєнний період зі спробami асиміляції або дискримінації i навіть репресій з боку польської влади. Зменшенню напруження не сприяла навіть складна економічна ситуація у II Речі Посполитій. Такі конфлікти у роки Другої світової війни мали б трагічний, братовбивчий наслідок. Серед численної єврейської громади Львова теж діяла когорта партій та організацій – від ортодоксальних, консервативних, ліберальних та сіоністських до соціалістичних. Існували окремі єврейські установи культури: театр, музей, наукові, музичні, спортивні та інші товариства. Найважливішим торговельним заходом, що відбувався у міжвоєнний період у Львові, були Східні торги. На зламі 20/30-х років у Львові діяли 4 вищі навчальні заклади, 15 державних гімназій, у тому числі 2 з українською мовою навчання, 16 приватних гімназій, з них 2 єврейські i 1 німецька, 8 вчительських семінарій, 45 міських початкових шкіл i 23 приватні. У 1930 р. розпочала діяльність радіопередавальна станція Польське Радіо–Львів. Особливо успішним був початок газифікації та електрифікації міста. В економічному плані Львова переважали малі й середні підприємства металообробної, харчової, текстильної, деревообробної промисловості та будівництва. За результатами останнього довоєнного перепису населення перед початком Другої світової війни серед мешканців Львова 50% становили поляки, 33% євреї i 15% українці.

Після нападу Німеччини та СРСР на Польщу Львів до 23 вересня 1939 р. оборонявся від німецьких військ, a згодом капітулював перед Червоною армією. Незважаючи на обіцянки відпустити польських військових до Румунії після попереднього складення зброї, радянська сторона арештувала їх i вивезла в СРСР. Офіцери, які брали участь в обороні Львова, перебували в таборі у Старобільську, a згодом більшість замордовано працівниками Національного комісаріату внутрішніх справ (НКВС). Радянська влада у листопаді 1939 р. офіційно анексувала захоплені території II Речі Посполитої. Львів опинився у межах так званої Української Радянської Соціалістичної Республіки. Почався процес радянської окупованих територій та політичних, адміністративних й військових репресій. Радянський терор, масові арешти представників еліти, виселення i конфіскація майна стосувалася як поляків, так i українців. Перед відходом Червоної армії з міста після нападу німців на СРСР 24–26 червня 1941 р., посадові особи НКВС замордували у львівських в'язницях понад 7 тисяч польських та українських в'язнів.

З початком війни із Радянським Союзом, захопивши Львів 30 червня 1941 р., німці кілька днів руйнували місто та винищували єврейське населення. Загарбники 4 липня

głość państwa ukraińskiego, utworzyli rząd pod kierownictwem Jarosława Stecki oraz podjęli próbę przejęcia władzy w mieście. Mimo deklaracji lojalności wobec III Rzeszy, 11 lipca 1941 r. przedstawiciele rządu ukraińskiego zostali aresztowani, a władzę przejęła niemiecka administracja okupacyjna. 1 sierpnia 1941 r. Lwów został dekretem Adolfa Hitlera formalnie wcielony do Generalnego Gubernatorstwa jako stolica Dystryktu Galicja. We wrześniu 1941 r. Niemcy rozpoczęli aresztowania ukraińskich działaczy narodowych, a ukraiński burmistrz Lwowa został zastąpiony przez niemieckiego starostę miejskiego. Niemcy zamknęli Żydów lwowskich w getcie. W większości zostali oni wywiezieni do obozu śmierci w Bełżcu, gdzie zostali zamordowani wiosną i latem 1942 r. W czasie okupacji niemieckiej we Lwowie działały cywilne i wojskowe struktury polskiego i ukraińskiego państwa podziemnego. W lipcu 1944 r. Lwów ponownie zajęły wojska sowieckie, a w walkach o miasto wydatny udział wzięły oddziały polskiej Armii Krajowej podległej władzom w Londynie. Podobnie, jak w 1939 r. żołnierze ci zostali w kolejnych dniach internowani, a następnie zesłani w głąb Związku Sowieckiego, bądź wcieleni w skład wojska tworzonego przez polskie władze komunistyczne.

W czasach komunizmu

W połowie maja 1945 r. do Wrocławia rozpoczęli przybywać pierwsi przedstawiciele administracji polskiej. Rozpoczęła się odbudowa zniszczonego miasta, napływ ludności polskiej i wysiedlenia ludności niemieckiej. Te ostatnie dokonywały się na mocy postanowień Konferencji Poczdamskiej, gdzie zapadła decyzja o przyznaniu Wrocławia i Śląska Polsce. Jesienią 1945 r. udało się uruchomić pierwsze urzędy, linie komunikacji miejskiej, szkoły, Uniwersytet i Politechnikę Wrocławską, prasę, rozmaite instytucje kulturalne i sportowe. Rozwinęły się prywatne jeszcze w większości usługi i handel. Wśród przybywających do Wrocławia Polaków dominowali mieszkańcy centralnej Polski oraz Wielkopolski. Widoczną grupę stanowili także kresowiaci, zwłaszcza lwowiaci. Wraz z nimi sprowadzono ze Lwowa do Wrocławia część tak ważnych dla polskiej kultury narodowej zbiorów Ossolineum oraz płótna Panoramy Raclawickiej. Kiedy komuniści po zdobyciu pełni władzy przystąpili od 1948 r. do forsownego wprowadzania wzorów sowieckich w funkcjonowaniu społeczeństwa, państwa i gospodarki, objawy i skutki tej polityki były w pełni odczuwane również we Wrocławiu. Władze komunistyczne traktowały Wrocław i wszystkie świeżo nabyte ziemie zachodnie i północne ambiwalentnie. Z jednej strony przypisywały sobie np. zasługę z faktu ich odzyskania dla państwa polskiego oraz chwaliły sukcesami w ich odbudowie i integracji z resztą kraju. Organizowano tu wielkie propagandowe imprezy, w tym w 1948 r. Wystawę Ziem Odzyskanych, którą w ciągu 100 dni odwiedziło ponad 2,5 mln osób oraz Światowy Kongres Intelktualistów w Obronie Pokoju, na który przybyło blisko 400 osobistości światowej literatury, nauki i sztuki z 46 krajów w tym Irena Joliot-Curie, Pablo Picasso i Michaił Szołochow. Z drugiej strony przez długie lata zasoby techniczne, czy materiałowe

1941 r. zniszczyli kilka десятków polських професорів та членів їхніх родин. У цей період 30 червня 1941 р. діячі Організації українських націоналістів проголосили у Львові відновлення незалежності української держави та створили уряд під керівництвом Ярослава Стецька, а також здійснили спробу захопити владу у місті. Незважаючи на декларування представниками українського уряду лояльності до III Рейху 11 липня 1941 р. їх було заарештовано, а влада перейшла до німецького окупаційного правління. Указом Адольфа Гітлера 1 серпня 1941 р. Львів офіційно приєднано до Генерал-губернаторства як столицю дистрикту Галичини. У вересні 1941 р. німці почали арешти українських національних діячів, а посаду бургомістра Львова обійняв німецький міський староста. Євреїв утримували у львівському гетто, більшість із них вивезено до табору смерті у Белжець, де й замордовано навесні та влітку 1942 р. У період німецької окупації у Львові діяли польські й українські підпільні громадянські і військові формування. У липні 1944 р. Львів учергове зайняли радянські війська, а в битвах за місто важливу роль відіграла участь військових підрозділів польської Армії Крайової, керівництво якої було в Лондоні. Як і в 1939 р., ці військові або були вивезені в Радянський Союз, або приєднані до армії, створеної польською комуністичною владою.

У часи комунізму

У середині травня 1945 р., відповідно до Потсдамської конференції, Wrocław та Шльонськ перейшли до складу Польщі. Тоді ж до Wrocława прибули перші представники польської влади. Розпочалися відбудова зруйнованого міста, наплив польського населення і виселення німецького. Восени 1945 р. почали діяти перші установи, міські лінії зв'язку, школи, університет та Wrocławська політехніка, преса, різноманітні заклади культури та спорту. Розвивалися здебільшого приватні послуги і торгівля. Серед поляків, що прибували до Wrocława, переважали мешканці Центральної Польщі та центрально-західної частини Польщі (Великопольщі). Найчисленнішу групу становили також кресов'яни, тобто переселенці із східних країн сусідніх територій, особливо львів'яни. Разом з ними зі Львова до Wrocława перевезено частину важливого для польської національної культури бібліотечного фонду Осоленіуму, а також полотно Рацлавичької панорами. З 1948 р., після утвердження комуністичного режиму та швидкого впровадження радянської моделі функціонування суспільства, держави й економіки, наслідки цієї політики повною мірою відчували також у Wrocławі. Комуністична влада сприймала Wrocław та інші нещодавно здобуті західні та північні землі по-різному. З одного боку, вона привласнювала собі заслуги щодо їхнього здобуття для польської держави, а також їхнє успішне відновлення й інтеграцію з іншою частиною країни. Тут організовували великі пропагандистські заходи, а саме: у 1948 р. Вистав-

Wrocławia były traktowane jako rezeruar dla ziem centralnej Polski. Nawet po ograniczeniu tego typu polityki pod koniec lat 50., w następnych dziesięcioleciach Wrocław rzadko znajdował się na liście priorytetów inwestycyjnych państwa. Pod koniec lat 50. miasto stało się jednym z najważniejszych ośrodków miejskich, gospodarczych oraz kulturalnych i naukowych Polski. Poważnej rozbudowie uległ zwłaszcza tutejszy przemysł ciężki – metalowy, maszynowy, środków transportu. Dla nowych pokoleń wrocławian powstawały osiedla domów wielorodzinnych, od lat 70. zdominowane przez tzw. budownictwo wielkopłytowe. Powojenny Wrocław należał do najmłodszych pod względem wieku mieszkańców miast Polski. Na przełomie lat 60. i 70. miasto nad Odrą stało się jednym z najważniejszych centrów kulturalnych kraju, znanym m.in. z Festiwalu Muzyki Oratoryjno – Kantatowej „Wratislavia Cantans”, z dokonania Teatru Pantomimy Henryka Tomaszewskiego, Teatru Laboratorium Jerzego Grotowskiego, środowiska awangardowych artystów wrocławskich, czy bujnej kultury studenckiej. W sierpniu 1980 r. wrocławskie zakłady pracy przyłączyły się do trwających w kraju strajków powszechnych, które doprowadziły do powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność”. Region dolnośląski oraz sam Wrocław stał się jednym z najsilniejszych bastionów „Solidarności”. Również po wprowadzeniu restrykcji stanu wojennego, Wrocław pozostał przez cały okres lat 80. jednym z najsilniejszych ośrodków opozycji antykomunistycznej. W czerwcu 1983 r. odwiedził Wrocław podczas swojej pielgrzymki do kraju papież Jan Paweł II, który spotkał się z blisko milionem wrocławian i przybyłych do miasta Dolnoślązaków w czasie mszy św. odprawionej na terenie Toru Wyścigów Konnych na Partynicach. W 1985 r. uodstępiono we Wrocławiu po raz pierwszy po wojnie odrestaurowaną Panoramę Raclawicką, która umieszczona w specjalnej rotundzie stała się jedną z najważniejszych atrakcji turystycznych miasta oraz pamiątek lwowskich.

Po zakończeniu działań wojennych komunistyczne władze polskie podpisały 16 sierpnia 1945 r. umowę z ZSRR, na mocy której Lwów i wschodnią część województwa lwowskiego włączono ostatecznie do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej. Polacy, którzy pod koniec 1944 r. stanowili jeszcze ponad połowę ludności Lwowa liczącego po deportacjach sowieckich oraz zagładzie lwowskich Żydów około 150 tys. mieszkańców zostali do 1947 r. w większości wysiedleni przymusowo do Polski. Po kolejnej fali wyjazdów w latach 1957-1959 liczba Polaków pozostających w mieście spadła do kilkunastu tysięcy. Na miejsce wysiedlonych Polaków napłynęła zróżnicowana narodowościowo ludność z głębi ZSRR, Ukraińcy z Galicji oraz wysiedlani z Polski w jej nowych granicach. Równoległe rozpoczęły się represje i likwidacja struktur kościoła rzymskokatolickiego. W okresie od marca do czerwca 1946 r. władze sowieckie kolejno uniemożliwiły działalność kurii metropolitalnej, zmusiły do opuszczenia miasta arcybiskupa Eugeniusza Baziaka oraz zamknęły wszystkie kościoły lwowskie oprócz katedry oraz parafialnych kościołów św. Antoniego i św. Marii Magdale-

ku zdobytych земель, яку протягом 100 днів відвідало понад 2,5 млн. осіб, а також Світовий з'їзд інтелігенції на захист миру, на який прибуло майже 400 представників світової літератури, науки та мистецтва з 46 країн, серед них Ірен Жоліо-Кюрі, Пабло Пікассо та Михайло Шолохов. З іншого боку, упродовж тривалого періоду технічні чи матеріальні ресурси Wrocławа вважали резервом для центральних земель Польщі. Навіть після зменшення впливу політики комунізму наприкінці 50-х років у наступних десятиліттях Wrocław зрідка потрапляв у перелік інвестиційних пріоритетів держави. Наприкінці 50-х років місто стало одним із найважливіших осередків науки, економіки та культури Польщі. Особливо розвивалась локалізована тут важка промисловість – металургія та машинобудування. Для нового покоління населення Wrocławа зводили цілі мікрорайони з багатоквартирними будинками, з 70-х років переважало так зване панельне будівництво. Післявоєнний Wrocław належав до наймолодших, з огляду на вік мешканців, міст Польщі. На зламі 60- та 70-х років місто над Одрою стало одним із найважливіших культурних центрів держави, зокрема, відоме проведенням Фестивалю ораторно-кантичної музики „Wratislavia Cantans”, успіхами Театру пантоміми Генрика Томашевського, Театру лабораторії Єжи Гротовського, середовищем авангардних wrocławських художників чи бурхливої студентської культури. У серпні 1980 р. wrocławські робітничі осередки приєдналися до загальнодержавного страйку, що сприяло створенню Незалежної професійної спілки „Солідарність”. Долішньосілезький регіон, а також сам Wrocław став одним із найсильніших bastionів „Солідарності”. Після впровадження воєнного стану впродовж 80-х років Wrocław залишався одним із найпотужніших антикомуністичних опозиційних осередків. У червні 1983 р. під час місійної подорожі країною Wrocław відвідав папа Іоанн Павло II, який зустрівся з майже мільйоном wrocławчан і прибулих до міста долішньосілезьців під час богослужіння на території іподому в Партинице. У 1985 р., уперше після війни у спеціальній ротонді відкрито доступ до відреставрованої Рацлавицької панорами, яка стала однією з найважливіших туристичних цікавинок міста, а також львівських пам'яток.

Після завершення воєнних дій польська комуністична влада 16 серпня 1945 р. підписала угоду з СРСР, згідно з якою Львів та західна частина львівського воєводства остаточно ввійшли до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки. Поляки, які на кінець 1944 р. після радянського вивезення та знищення львівських євреїв становили понад половину населення Львова та налічували майже 150 тис. осіб, до 1947 р. були примусово переселені до Польщі. Після чергової хвилі переселень у 1957-1959 рр. кількість поляків, яка залишилася у місті, зменшилася до кільканадцяти тисяч. Місце виселених поляків поступово займало різнорідне за національністю населення з глибин СРСР, а також українці з Галичини та переселенці з Польщі, враховуючи її нові кордони. Паралельно розпочалися репресії і ліквідація структур Римо-католицької церкви. З березня до червня

ny. Materialne pamiątki polskiego dziedzictwa kulturalnego we Lwowie zawłaszczano, bądź niszczone. Dewastowano nawet cmentarze. W 1971 r. Armia Sowiecka zniszczyła ciężkim sprzętem Cmentarz Orłąt Lwowskich.

Równoległe władze sowieckie zwalczały także wszystkie przejawy ukraińskiego ruchu niepodległościowego. Zakazano używania ukraińskich symboli narodowych. Represjonowano ukraińskich polityków, działaczy społecznych i spółdzielczych. Z bezwzględnością tępieno podziemie ukraińskie. Prześladowania religijne dotknęły grekokatolików. W kwietniu 1945 r. aresztowano ich przywódcę bp. Josaфа Slipuja, a także wszystkich pozostałych biskupów i około 800 z 2300 księży. W marcu 1946 r. władze sowieckie wymusiły na pozostających jeszcze na wolności, zastraszonych duchownych Kościoła grekokatolickiego uchwalenie zniesienia unii z Rzymem oraz włączenie w strukturę rosyjskiej Cerkwi prawosławnej. Akt ten nigdy nie został uznany ani przez Watykan, ani przez większą część duchowieństwa i wiernych, którzy odtąd do schyłku lat 80. prowadzili swoje praktyki religijne w podziemiu.

W latach powojennych Lwów zmienił się mocno. Rozwinięto tu zakłady produkujące autobusy, ciężarówki, maszyny rolnicze, telewizory, kosmetyki, farby, produkty ropopochodne, tekstylia, obuwie, mięso, mleko, piwo i słodcyce. Rozbudowa przemysłu spowodowała masowy napływ okolicznej ludności wiejskiej. W końcu lat 80. Lwów liczył już blisko 800 tys. mieszkańców. Zamieszkiwali oni nie tylko w starszej, ocalałej od zniszczeń wojennych części miasta, ale w przeważającej liczbie na nowych osiedlach – blokowiskach. W 1975 r. Stare Miasto we Lwowie stała się pierwszym na Ukrainie rezerwatem architektonicznym. W mieście istniały liczne instytucje kulturalne i oświatowe o charakterze ukraińskim, ale ich autentyczność była mocno ograniczona i skrupowana przez ideologię i politykę władz komunistycznych. Mimo prób sowietyzacji i rusyfikacji miasto pozostawało jednym z najważniejszych ośrodków niezależnej ukraińskiej kultury narodowej. W latach 80., wraz ze słabnięciem polityki represji państwa sowieckiego, ujawniły się we Lwowie pierwsze nielegalne organizacje opozycyjne organizujące spotkania i wiece patriotyczne i antykomunistyczne. W tym samym czasie uaktywnili się również przedstawiciele polskiej mniejszości, dla której obok nielicznych pozostałych jeszcze kościołów rzymskokatolickich symbolicznie ważna stała się odbudowa Cmentarza Obrońców Lwowa (Cmentarz Orłąt Lwowskich) z lat 1918-1920.

Współczesność

Pełna wolność zawitała do obu miast na przełomie lat 80. i 90. W czerwcu 1989 r. wrocławianie brali masowy udział w pierwszych wolnych wyborach do Sejmu i Senatu. Doprowadziły one do zmian systemowych, które wprowadziły Polskę na drogę do demokracji i gospodarki rynkowej i otworzyły miastu niespotykane od dziesięcioleci szanse rozwoju. W maju 1990 r. odbyły się pierwsze wolne wybory samorządowe. Utworzona została Rada Miejska, która na stanowisko Prezydenta Wro-

1946 р. радянська влада черговий раз створила перешкоди для діяльності метрополітичної курії та змусила архиєпископа Євгеніуша Базяка покинути місто, також було зачинено всі львівські костели, окрім Катедри та парафіяльних костелів св. Антонія і св. Марії Магдалени. Матеріальні пам'ятки польської культурної спадщини у Львові привласнено або знищено. Зруйновано навіть кладовища. У 1971 р. Радянська армія знищила важкою технікою Цвинтар „Львівських Орлят”.

Одночасно радянська влада боролась з усіма проявами українського руху за незалежність – заборонено вживання української національної символіки, репресовано українських політиків, суспільних та громадських діячів, безжалюно пригноблювано українське підпілля. Релігійного переслідування зазнали греко-католики. У квітні 1945 р. був арештований їхній очільник Йосиф Сліпий, а також решта єпископів та майже 800 з 2300 священнослужителів. У березні 1946 р. радянська влада змусила налякане духовенство Греко-католицької церкви, яке ще залишалося на волі, ухвалити розірвання союзу з Римом та приєднатись до структури Російської православної церкви. Ні Ватикан, ні більшість духовенства та вірян не визнавали цієї ухвали й з того часу перейшли у підпілля, до кінця 80-х сповідуючи там свою віру.

У післявоєнні роки Львів значно змінився. Тут розвивались підприємства з виробництва автобусів, вантажівок, сільськогосподарського обладнання, телевізорів, косметики, фарб, нафтопродуктів, текстилю, взуття, м'яса, молока, пива і солодощів. Розвиток промисловості сприяв масштабному напливові сільського населення з навколишніх поселень. Наприкінці 80-х років у Львові налічувалось майже 800 тис. мешканців. Вони проживали не тільки у старій частині міста, яка уникнула руйнівних наслідків війн, а здебільшого в нових мікрорайонах – у багатопверхівках. У 1975 р. Старе місто у Львові визнано першим в Україні архітектурним заповідником. У місті функціонували численні культурні й освітні установи українського характеру, проте їхня автентичність була дуже обмежена й керувалась ідеологією та політикою комуністичної влади. Незважаючи на спроби радянізації та русифікації, місто залишалося одним із найважливіших осередків української незалежної національної культури. У 80-х роках одночасно з послабленням репресивної політики радянської держави вийшли з підпілля нелегальні опозиційні організації, які організовували зустрічі та патріотичні й антикомуністичні віче. У цей же час активізувалася діяльність представників польських меншин, для яких, окрім небагатьох збережених римо-католицьких костелів, символічно важливою стала відбудова Кладовища захисників Львова (Цвинтар „Львівських Орлят”) з 1918-1920 рр.

Сучасність

Повна свобода завітала до обох міст на зламі 80- і 90-х років. У червні 1989 р. вроцлавчани масово брали участь у перших вільних виборах до Сейму і Сенату. Це привело

clawia wybrała Bogdana Zdrojewskiego. Jednym z pierwszych posunięć Rady Miejskiej było przywrócenie historycznego herbu Miasta Wrocławia, co miało się okazać symbolicznym aktem akceptacji polskich mieszkańców miasta jego dawnej, także niemieckiej, przeszłości. W nowych warunkach Wrocław, podobnie jak reszta kraju, przechodził na wszystkich właściwie płaszczyznach transformację. W życiu gospodarczym podmioty prywatne zastąpiły w szybkim tempie dawne wielkie zakłady państwowe, z których większa część uległa w nowych warunkach prywatyzacji, bądź likwidacji. Zmieniła się struktura wrocławskiego przemysłu, nastawionego obecnie głównie na motoryzację, farmaceutykę, czy nowe technologie. Modernizacji wrocławskiego ośrodka przemysłowego sprzyjał gwałtowny rozwój szkolnictwa wyższego, zapewniającego wykwalifikowane kadry. Szybki rozwój gospodarczy miasta natrafił na barierę długotrwałych zaniedbań infrastrukturalnych, zarówno w samym mieście, jak i regionie i kraju. Stało się ono jednym z krajowych liderów w przyciąganiu zagranicznych inwestycji, którym towarzyszyła gruntowna modernizacja systemu komunikacyjnego oraz rewitalizacja architektury miejskiej. Przemiana Wrocławia dokonywała się nie tylko w sferze materialnej, ale także mentalnej – w świadomości jego mieszkańców. Rozwijało się poczucie tożsamości z miastem, ogromnie wzmocnione przez doświadczenie powodzi stulecia z lipca 1997 r. Położenie nad Odrą przyniosło jednak miastu z jego 12 wyspami i 112 mostami nie tylko zagrożenia, ale również możliwość stworzenia wielu unikalnych atrakcji turystycznych. Wrocław stał się miejscem spotkań przybyszów z całego świata i organizacji wielkich międzynarodowych imprez, takich jak Europejskie Spotkania Młodych Chrześcijań z Taize we Wrocławiu w 1993 r., 46. Międzynarodowy Kongres Eucharystyczny z udziałem Papieża Jana Pawła II 1997 r., uroczyste obchody Milenium Wrocławia 2000 r., polityczny szczyt Trójkąta Weimarskiego (Francja, Niemcy, Polska) w 2003 r., Europejski Szczyt Regionów i Miast w 2005 r., Międzynarodowe Forum Przedsiębiorców „Futurallia” w 2006 r., Mistrzostwa Europy w Koszykówkę „Eurobasket” w 2009 r., Mistrzostwa Świata w Akrobatyce Sportowej, coroczne spotkania polityków i dyplomatów Global Forum (od 2010 r.), Europejski Kongres Kultury w 2011 r., Mistrzostwa Europy w Piłce Nożnej w 2012 r. oraz Mistrzostwa Świata w Piłce Siatkowej w 2014 r. W 2016 r. Wrocław wraz z hiszpańskim San Sebastian będzie pełnił funkcję Europejskiej Stolicy Kultury. Stolica Dolnego Śląska stała się również członkiem szeregu organizacji międzynarodowych oraz nawiązała współpracę partnerską z kilkoma miastami Europy i obu Ameryk. We wrześniu 2001 r. następcą Bogdana Zdrojewskiego na stanowisku prezydenta miasta został Stanisław Huskowski, którego w listopadzie 2002 r. zastąpił Rafał Dutkiewicz – pierwszy prezydent Wrocławia wybrany w wyborach powszechnych, sprawujący urząd do chwili obecnej.

Rok 1991 r., który wraz z rozpadem ZSRR przyniósł niepodległość Ukrainy, rozpoczął również procesy zmian we Lwowie.

do системних змін, які вивели Польщу на шлях демократії та ринкової економіки і відкрили для міста небачені десятиліттями можливості розвитку. У травні 1990 р. відбулися перші вільні вибори до органів місцевого самоврядування. Створено Міську раду, яка вибрала на посаду мера Wrocława Богдана Здроевського. Одним із перших кроків Міської ради стало відновлення історичного герба міста Wrocława, що мало стати символічним актом прийняття польськими мешканцями міста його давнього, а також німецького минулого. У нових умовах Wrocław, як інші регіони країни, зазнав трансформації в усіх сферах. В економічному житті швидкими темпами створювали приватні підприємства на заміну колишнім великим державним установам, більшість з яких за нових умов підлягала приватизації або ліквідації. Зміни структури промисловості міста головно були спрямовані на користь автомобілебудування, фармацевтики або новітніх технологій. Модернізацію промисловості зумовив розвиток вищої освіти, що забезпечувало установи кваліфікованим персоналом. Тривалий занепад інфраструктури як у самому місті, так і в регіоні та країні загалом став перешкодою швидкого економічного розвитку. Проте місто стало одним з вітчизняних лідерів із залучення іноземних інвестицій, які були необхідними для ґрунтовної модернізації системи комунікацій та відновлення міської архітектури. Перетворення Wrocława відбувалося не тільки в матеріальній сфері, а також ментально – у свідомості його мешканців. Розвивалося почуття ідентифікації себе з містом, великою мірою зміцнене досвідом руйнівної повені століття у липні 1997 р. Розташування над Одрою не тільки становило загрозу для міста з його 12 островами і 112 мостами, а також давало можливість для створення багатьох унікальних привабливих місць для туристів. Wrocław став місцем зустрічей світового масштабу та організації великих міжнародних заходів, таких як Європейські зустрічі молодих християн з Тезе у 1993 р., 46-й Міжнародний конгрес Євхаристії за участю папи Іоанна Павла II у 1997 р., урочисте святкування Мілленіуму Wrocława у 2000 р., політичний саміт Веймарського трикутника (Франція, Німеччина і Польща) у 2003 р., Європейський саміт регіонів і міст у 2005 р., Міжнародний форум підприємців „Futurallia” у 2006 р., Чемпіонат Європи з баскетболу „Eurobasket” у 2009 р., Чемпіонат світу зі спортивної акробатики, щорічні зустрічі політиків і дипломатів Global Forum (з 2010 р.), Європейський конгрес культури у 2011 р., Чемпіонат світу з футболу у 2012 р., а також Чемпіонат світу з волейболу у 2014 р. У 2016 р. Wrocław разом з іспанським Сан-Себастьяном виконуватиме функцію Європейської столиці культури. Столиця Долішньої Сілезії стала також членом низки міжнародних організацій та розпочала партнерську співпрацю з декількома містами Європи й Америки. У вересні 2001 р. наступником Богдана Здроевського на посаді мера міста став Stanisław Huskowski, якого у листопаді 2002 р. замінив Rafał Dutkiewicz – мер міста, уперше вибраний загальними виборами, який очолює уряд і сьогодні.

Przekształcenia gospodarcze, podobnie jak we Wrocławiu, doprowadziły do upadku wielu niewydolnych państwowych i spółdzielczych zakładów pracy. Stopniowo zaczęły je zastępować przedsiębiorstwa prywatne, choć tempo i skuteczność zmian, wskutek różniących się od polskich uwarunkowań politycznych i społeczno – ekonomicznych było niewątpliwie mniejsze niż w stolicy Dolnego Śląska. Niemniej i tu, mimo problemów, pozytywne zmiany gospodarcze stawały się widoczne z każdym kolejnym rokiem. Zwiększyła się troska władz miasta o życiowe sprawy jego mieszkańców oraz o jego dziedzictwo historyczne. W 1998 r. lwowskie Stare Miasto zostało wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Aktywność tutejszych władz samorządowych i znaczenie miasta dla współczesnego odrodzenia ukraińskiej świadomości narodowej, kulturalnej, czy politycznej wyrażała się różnymi inicjatywami nie tylko w samym Lwowie, czy na scenie krajowej, ale także, podobnie jak w przypadku współczesnego Wrocławia, międzynarodowej. W dniach 14-15 maja 1999 r. we Lwowie odbyło się spotkanie prezydentów krajów Europy Środkowej i Wschodniej. 27 czerwca 2001 r. Lwów odwiedził podczas swej wizyty na Ukrainie papież Jan Paweł II. W trakcie Mszy Świętej na lwowskim hipodromie papież beatyfikował 28 męczenników Kościoła katolickiego obrządku bizantyjsko-ukraińskiego na Ukrainie. Warto zwrócić uwagę, że w uroczystościach na zaproszenie mera Lwowa Wasyla Kujbidy oraz zwierzchników dwóch katolickich obrządków Lwowa: łacińskiego – kardynał Mariana Jaworskiego i greckokatolickiego – kardynała Lubomyra Huzara uczestniczyła delegacja władz Wrocławia z prezydentem Bogdanem Zdrojewskim oraz Przewodniczącym Rady Miejskiej Jarosławem Obremskim na czele. Przedstawiciele władz obu miast podpisali wówczas obowiązującą i realizowaną do dziś umowę o współpracy partnerskiej. Kontynuuje ją obecny mer Lwowa Andrij Sadowy. Lata 90. przyniosły odrodzenie religijne na Ukrainie, co we współczesnych realiach Lwowa dotyczy głównie kościoła greckokatolickiego. Wyraża się on nie tylko przez wzrost liczby duchownych, rzeszy wiernych, ale także przez budownictwo licznych obiektów sakralnych. Równoległe Lwów stał się jedną z głównych stolic ukraińskiego odrodzenia narodowego. Po 1991 r. ukraińskie władze samorządowe miasta, zgodnie z wolą większości jego mieszkańców wielokrotnie uczciły pamięć głównych przedstawicieli ukraińskich działaczy narodowych, polityków, wojskowych, a także osób zasłużonych dla kultury ukraińskiej poprzez nadanie wielu ulicom miasta ich nazwisk, pomniki oraz honorowe obywatelstwo miasta Lwowa. Pomimo różnic w ukraińskiej i polskiej pamięci historycznej dokonuje się stopniowo procesu pojednania. Jego czołową areną jest właśnie Lwów, gdzie np. 24 czerwca 2005 r. prezydenci Polski – Aleksander Kwaśniewski i Ukrainy – Wiktor Juszczenko oraz kardynałowie Marian Jaworski i Lubomyr Huzar uroczystie otworzyli odbudowane cmentarze Orłąt Lwowskich i Strzelców Siczowych. 24 września 2006 r. uroczystie obchodzono 750-lecie pierwszej wzmianki o istniejącej w tym miejscu osadzie. W obchodach udział wzięli prezyden-

U 1991 r., який одночасно з розпадом СРСР приніс незалежність Україні, розпочався процес змін у Львові. Економічні перетворення, як і у Вроцлаві, призвели до занепаду багатьох нерентабельних державних і кооперативних структур. Водночас поступово почали створювати приватні підприємства, однак темпи й ефективність змін, на відміну від польських політичних та суспільно-економічних передумов, були безсумнівно меншими, ніж у Вроцлаві. Проте й тут, незважаючи на проблеми, позитивні економічні зміни з кожним наступним роком ставали дедалі очевиднішими. Посилилась турбота місцевої влади про життя мешканців та його культурну спадщину. У 1998 р. Старе місто у Львові було внесено до Списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО. Активність органів місцевого самоврядування і значення міста для сучасного відродження української національної, культурної чи політичної свідомості, виражалися за допомогою різноманітних ініціатив не тільки у самому Львові чи на державному рівні, а також, як і у випадку сучасного Вроцлава, на міжнародній арені. У Львові 14–15 травня 1999 р. відбулася зустріч президентів країн Центральної і Східної Європи. Під час свого візиту в Україну 27 червня 2001 р. Львів відвідав папа Іоанн Павло II. Під час Святої Літургії на львівському іподромі папа канонізував 28 мучеників Католицької церкви візантійсько-українського обряду в Україні. Зазначимо, що на запрошення мера Львова Василя Куйбиди, а також глав двох католицьких церков Львова: латинської – кардинала Мар'яна Яворського і грецької – кардинала Любомира Гузара, в урочистостях брала участь делегація урядовців Вроцлава з мером Богданом Здроевським та головою Міської ради Ярославом Обремським. Представники влад обох міст підписали діючу на сьогодні угоду про партнерську співпрацю. Її продовжує реалізовувати теперішній мер Львова Андрій Садовий. Відродження релігії в Україні відбувалось у 90-ті роки і, головню, стосувалося Греко-католицької церкви. Це відобразилось не тільки у збільшенні кількості духовенства та пастви, а й будівництві численних сакральних об'єктів. Паралельно Львів став однією зі столиць українського національного відродження. Після 1991 р. органи самоврядування міста, згідно з волею більшості його мешканців, неодноразово вшановували пам'ять національних діячів, політиків, військових, а також заслужених осіб української культури. На їхню честь названо багато вулиць міста, встановлено пам'ятники та надано статусу почесних громадян міста Львова. Незважаючи на відмінності між українською і польською історичною пам'яттю, поступово відбувається процес об'єднання. Його провідною ареною стає Львів, де, наприклад, 24 червня 2005 р. президенти Польщі Александр Кваснєвський й України Віктор Ющенко, а також кардинали Мар'ян Яворський і Любомир Гузар урочисто відкрили відбудоване поховання Львівських Орлят і Січових стрільців. Урочисте святкування 750-річчя першої згадки наявного в цьому місці поселення відбулось 24 вересня 2006 р. У святкуванні брали участь президенти Польщі, Литви та України. На Вулицьких Пагорбах 3 липня

ci Polski, Litwy i Ukrainy. W dniu 3 lipca 2011 r. na Wzgórzach Wuleckich został odsłonięty pomnik zamordowanych profesorów lwowskich zbudowany dzięki finansowemu zaangażowaniu władz Wrocławia i Lwowa, Politechniki Lwowskiej i składek społecznych. We Lwowie znajdują się również ulice upamiętniające postaci polskiej historii i kultury. Miasto jest głównym ośrodkiem kultury i życia społecznego mniejszości polskiej na Ukrainie.

Współcześnie Wrocław i Lwów łączy nie tylko bieżąca współpraca samorządów, wymiana kulturalna, sportowa, czy szkolna. Oba miasta były też arenami Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej 2012 organizowanych wspólnie przez Polskę i Ukrainę. Dziś, gdy te radosne wspomnienia przytłumione są dramatycznymi wydarzeniami na wschodzie Ukrainy, oba odległe od siebie a bliskie dzięki wzajemnym sentymentom mieszkańców i podobieństwom rozwoju historycznego miasta mają sobie wzajemnie wiele do zaoferowania. Wrocławianie poczuwają się do swoich legendarnych lwowskich korzeni, z dużą życzliwością i wrażliwym szacunkiem nasłuchują o zmianach zachodzących w mieście nad Pełtwią i dokonaniach jego mieszkańców, ich udziałzie w Pomarańczowej Rewolucji, wystąpieniach na Majdanie, czy w obronie kraju. Dla wielu dzisiejszych lwowian Wrocław, oglądany z perspektywy samorządowca, turysty, studenta, czy osoby podejmującej w nim pracę jest jakby wizytówką współczesnej Polski, dowodem na to, że dokonany przez nich samych wybór postawy otwartości na świat ma sens i przynieść musi w przyszłości dobre owoce.

2011 р. відкрито пам'ятник убитим львівським професорам, будівництво якого профінансовано коштом урядів Wrocławia і Львова, Львівської політехніки та громадських внесків. У Львові є також вулиці, названі на честь представників польської історії та культури для вшанування їхньої пам'яті. Місто є одним із найважливіших осередків культури й суспільного життя польської меншини в Україні.

Сьогодні Wrocław і Львів об'єднує не тільки поточна співпраця органів місцевого самоврядування, обмін у сфері культури, спорту чи освіти. Обидва міста були також аренами під час Чемпіонату Європи з футболу 2012 р., спільно організованого Україною та Польщею. Нині, коли ці радісні спогади пригнічені складними подіями на сході України, віддалені одне від одного просторово, проте близькі завдяки взаєморозумінню мешканців і схожості історичного розвитку міста мають багато спільних позицій. Wrocławчани відчувають свої легендарні львівські корені, з великою приязню і повагою слухають про зміни, що відбуваються у місті над Полтвою, досягнення його народу, його участь у Помаранчевій революції і Революції гідності, виступах на Майдані чи захисті країни. Для багатьох теперішніх львів'ян Wrocław з погляду управлінця, туриста, студента чи зайнятої працею особи є якби візитівкою сучасної Польщі, доказом того, що такий вибір відкритості до світу має зміст і принесе у майбутньому добрі плоди.

2

Co warto zobaczyć
we Wrocławiu
i we Lwowie
Що варто
подивитися
у Вроцлаві
та у Львові

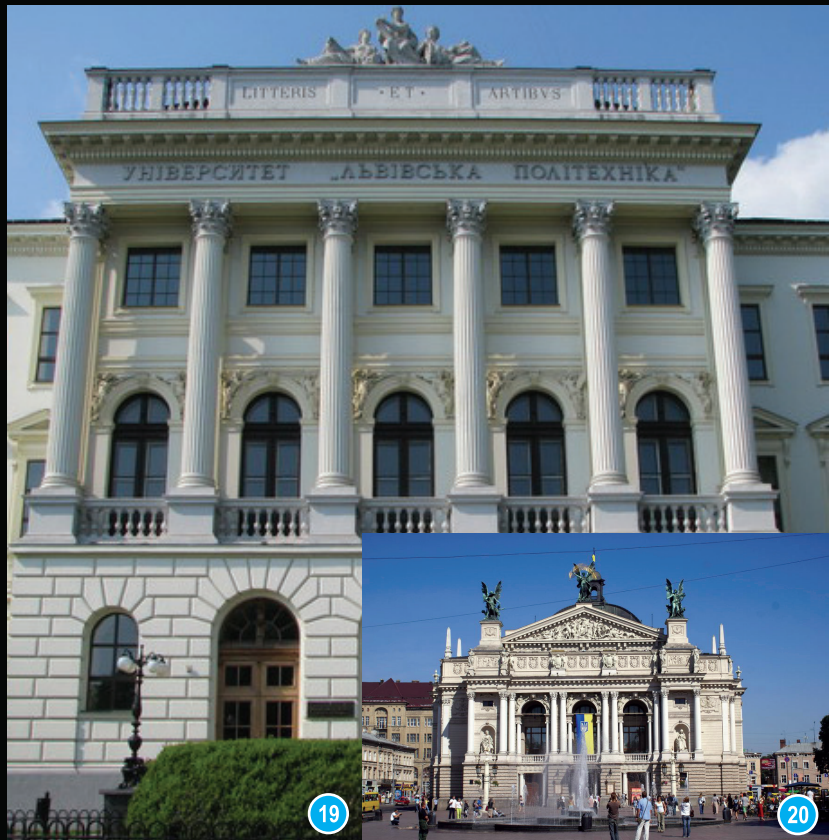
WROCLAW ■■■■■■■■■■ **ВРОЦЛАВ**

LWÓW

ЛЬВІВ

Wrocław / Вроцлав

- 1 Wrocławski Teatr Lalek / Вроцлавський Театр Ляльок
- 2 Muzeum Narodowe we Wrocławiu / Національний Музей у Вроцлаві
- 3 Politechnika Wroclawska / Вроцлавська Політехніка
- 4 Ossolineum – Zakład Narodowy im. Ossolińskich / Оссолінеум – Національна Бібліотека ім. Оссолінських
- 5 Ostrów Tumski / Тумський Острів
- 6 Uniwersytet Wrocławski / Вроцлавський Університет
- 7 Hala Stulecia / Зала Століття
- 8 Most Grunwaldzki / Грюнвальдський Міст
- 9 Krasnal Wrocławski / Вроцлавський Гном
- 10 Urząd Wojewódzki / Воєводське Управління

Lwów / Львів

- 11 Ratusz / Ратуша
- 12 Kościół Dominikanów / Домініканський Собор
- 13 Pomnik T. Szewczeni / Пам'ятник Т. Шевченку
- 14 Katedra św. Jura / Собор св. Юра
- 15 Uniwersytet Lwowski / Львівський Університет
- 16 Kamienica Królewska / Палац Корнякта
- 17 Pałac Potockich / Палац Потоцьких
- 18 Pomnik A. Mickiewicza / Пам'ятник А. Міцкевичу
- 19 Politechnika / Політехніка
- 20 Opera / Оперний театр

3

**Statystyczne
portrety**

Wrocławia

i Lwowa

Статистичні

портрети

Вроцлава

і Львова

Wrocław i Lwów na mocy zawartego w 2002 r. porozumienia są miastami partnerskimi. Miasta te łączy jednak znacznie więcej, zarówno w wymiarze społecznym, kulturowym, jak również ekonomicznym. Podobieństwo miast widoczne jest w ich wielkości oraz znaczeniu na administracyjnej, gospodarczej i kulturowej mapie swoich krajów. Wrocław i Lwów pełnią funkcję regionalnych centrów skupiających życie naukowe, kulturalne i administracyjne.

Geografia

Wrocław i Lwów to miasta leżące prawie na tej samej szerokości geograficznej. Występujące stosunkowo niewielkie różnice klimatyczne wynikają z wpływu klimatu bardziej kontynentalnego we Lwowie i przejściowego we Wrocławiu. Średnie roczne temperatury powietrza są zbliżone, natomiast ilość opadów atmosferycznych we Lwowie jest większa (803 mm w 2013 r. wobec 646 mm we Wrocławiu). Nie bez przyczyny mieszkańcy i przyjezdni uważają, że Lwów jest miastem deszczowym.

Lwów położony jest w zachodniej części Ukrainy, na wyżynie, w odległości ok. 515 km od Wrocławia i 70 km od granicy z Polską. Ukształtowanie terenu Lwowa jest wyraźnie zróżnicowane, a otaczające miasto wzgórza dochodzą do wysokości 400 m n.p.m. Wrocław jest natomiast miastem nizinnym, położonym na wysokości ok. 100-150 m n.p.m i prawie całkowicie pozbawionym wyraźnych wzniesień. Wrocław różni się od Lwowa również liczbą przepływających przez miasto rzek. Przez Wrocław przepływa 6 rzek (w tym Odra, tworząca na obszarze ścisłego centrum miasta liczne odgałęzienia i wyspy), podczas gdy przez Lwów przepływa niewielka rzeka Pełtwa, która w obszarze śródmieścia jest zamknięta, przeprowadzona podziemnym kanałem.

Zarówno Wrocław, jak i Lwów charakteryzują się korzystnym położeniem na przecięciu ważnych krajowych i międzynarodowych szlaków komunikacyjnych, w tym trasy europejskiej E40, będącej najdłuższą drogową trasą europejską, wiodącą z Calais we Francji, poprzez Brukselę (Belgia), Kolonię, Drezno (Niemcy), Wrocław, Kraków (Polska), Lwów, Kijów, Charków (Ukraina) i dalej poprzez Astrachań (Rosja), aż do Kazachstanu.

Biorąc pod uwagę przestrzenną rozległość miast, można zaobserwować, że Wrocław jest miastem większym. Powierzchnia Wrocławia jest ponad 1,5-krotnie większa niż Lwowa (293 km² wobec 171 km²). Największą powierzchnię w obu miastach zajmują grunty zabudowane i zurbanizowane (we Wrocławiu – 44% całkowitej powierzchni miasta, we Lwowie – 68%), przy czym we Wrocławiu odmiennie niż we Lwowie odnotowuje się również wysoki odsetek użytków rolnych (41% wobec 10% we Lwowie).

Demografia

Wrocław zamieszkiwany jest przez ok. 630 tys. ludności, a Lwów przez ok. 760 tys. osób. Pod względem liczby ludności, Wrocław jest 4. miastem w Polsce (po Warszawie, Krakowie

Вроцлав та Львів, у рамках угоди 2002 р., є містами-партнерами. Проте їх поєднує набагато більше, ніж суспільний, культурний та економічний вимір. Схожість цих міст є очевидною, з огляду на їх значення на адміністративній, економічній та культурній карті своїх країн. Вроцлав і Львів виконують функцію регіональних центрів, в яких зосереджується наукове, культурне й суспільне життя.

Географія

Вроцлав і Львів – це міста, які розташовані майже на однаковій географічній широті. Відносно невеликі кліматичні відмінності виникають під впливом більш континентального клімату у Львові та перехідного – у Вроцлаві. Середньорічна температура повітря є приблизно однаковою, натомість кількість атмосферних опадів у Львові більша (803 мм у 2013 р. проти 646 мм у Вроцлаві). Тому мешканці та гості міста небезпідставно називають Львів дощовим містом.

Львів знаходиться у західній частині України, на височині, на відстані приблизно 515 км від Вроцлава і 70 км від кордону з Польщею. Ландшафт Львова чітко розмежований, а навколишні пагорби досягають висоти 400 м н.р.м. Вроцлав натомість є низинним містом, без чітко виражених височин, розташованим на висоті приблизно 100-150 м н.р.м. Вроцлав відрізняється від Львова також кількістю річок, які протікають через місто. Зокрема, через Вроцлав протікає 6 рік (в т.ч. Одра, яка на території центру міста утворює численні відгалуження та острівці), тоді як через Львів протікає невелика річка Полтва, закрита на території центральної частини міста у підземний канал.

Як Вроцлав, так і Львів характеризуються вигідним положенням на перетині важливих державних та міжнародних сполучень, у тому числі європейської траси E40, яка є найдовшою автострадою європейського значення, що веде з Кале (Франція) через Брюссель (Бельгія), Кельн і Дрезден (Німеччина), Вроцлав, Краків (Польща), Львів, Київ, Харків (Україна), і далі через Астрахань (Росія) аж до Казахстану.

Вроцлав є містом більшим від Львова за розмірами території у 1,5 раза (293 км² проти 171 км²). Найбільшу площу в обох містах займають забудовані та заселені землі (у Вроцлаві – 44% від загальної площі міста, у Львові – 68%), водночас у Вроцлаві, на відміну від Львова, спостерігається більший відсоток земель сільськогосподарського призначення (41% проти 10% у Львові).

Демографія

Населення Вроцлава становить близько 630 тис. осіб, Львова – майже 760 тис. осіб. За кількістю населення Вроцлав займає 4-е місце серед міст Польщі (після Варшави,

i Łodzi), a Lwów 7. miastem na Ukrainie (za Kijowem, Charkowem, Odessą, Dniepropietrowskiem, Donieckiem, Zaporozhem). Większa liczba mieszkańców Lwowa przy jednoczesnej mniejszej powierzchni tego miasta oznacza, iż charakteryzuje je większe zagęszczenie ludności. Liczba ludności przypadająca na 1 km² we Lwowie wyniosła w 2013 r. 4435 osób, podczas gdy we Wrocławiu – 2159, tj. o połowę mniej. Systematyczny ubytek liczby mieszkańców widoczny jest zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie. W relacji do 2005 r. liczba ludności w obu miastach zmniejszyła się odpowiednio o blisko 4 tys. we Wrocławiu i o ponad 3 tys. we Lwowie.

W strukturze ludności obu miast dominują kobiety, przy czym we Wrocławiu na 100 mężczyzn przypada o 1 kobietę więcej niż we Lwowie (115 wobec 114). Ludność Wrocławia i Lwowa (podobnie jak ludność w Polsce i na Ukrainie) starzeje się, przy czym we Lwowie wiek środkowy kształtuje się na niższym poziomie niż we Wrocławiu. Mediana wieku ludności Wrocławia w 2013 r. w porównaniu do 2005 r. zwiększyła się z 39,4 roku do 40,1 roku, a we Lwowie – z 37,1 do 38,8. We Wrocławiu odmiennie niż we Lwowie odnotowuje się również większą zbiorowość osób starszych w wieku 65 lat i więcej niż osób młodszych (w wieku 14 lat i mniej). Nadwyżka liczby osób starszych nad liczbą osób młodszych we Wrocławiu w 2013 r. kształtowała się na poziomie ok. 28 tys. osób, podczas gdy we Lwowie nadwyżka osób młodszych nad starszymi wyniosła 0,5 tys. osób. Odnotowany w obu miastach, na przestrzeni 8 lat, wzrost udziału osób w wieku 65 lat i więcej (odpowiednio: z 15,5% w 2005 r. do 17,2% w 2013 r. we Wrocławiu i z 12,7% do 14,1% we Lwowie) świadczy o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa.

Zmiany w strukturze ludności według wieku znajdują odzwierciedlenie we współczynniku obciążenia demograficznego. We Wrocławiu wartość tego wskaźnika w 2013 r. kształtowała się na poziomie 57, a we Lwowie wyniosła 54. Systematyczny wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym jest ściśle związany z procesem starzenia się ludności.

We Wrocławiu, podobnie jak we Lwowie, w 2013 r. zaobserwowano ubytek naturalny, tj. nadwyżkę liczby zgonów nad urodzeniami. Natomiast odmiennie niż we Lwowie, we Wrocławiu wystąpiło dodatnie saldo migracji ogółem (wewnętrznych i zagranicznych) na pobyt stały, ale ujemne saldo migracji zagranicznych, tj. nadwyżka emigrantów nad imigrantami. We Wrocławiu w 2013 r., po raz pierwszy od 2008 r., odnotowano większą liczbę osób, które wyjechały za granicę na pobyt stały (599 osób) niż przyjechały do Wrocławia z zagranicy na stałe (553 osoby). We Lwowie dodatnie saldo migracji zagranicznych utrzymuje się od 2010 r. i w 2013 r. kształtowało się na poziomie 474 osób (996 imigrantów i 522 emigrantów).

Кракова і Лодзі), а Львів – 7-е місце в Україні (після Києва, Харкова, Одеси, Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя). З огляду на більшу кількість мешканців при одночасно меншій поверхні Львів характеризується вищою щільністю населення. У 2013 р. на 1 км² у Вроцлаві припадало 2159 осіб, що наполовину менше, порівняно зі Львовом (4435 осіб). Тенденція зменшення кількості мешканців спостерігається як у Вроцлаві, так і у Львові. Відносно 2005 р. кількість населення в обох містах зменшилась: на 4 тис. – у Вроцлаві та на понад 3 тис. – у Львові.

У структурі населення обох міст домінують жінки, причому у Вроцлаві на 100 чоловіків припадає на 1 жінку більше ніж у Львові (115 проти 114). Населення Вроцлава і Львова, як і населення в Польщі і в Україні, – старіє, проте населення Львова є молодшим, ніж Вроцлава. Медіана віку населення Вроцлава в 2013 р. порівняно з 2005 р. зросла з 39,4 років до 40,1 року, а у Львові – з 37,1 року до 38,8 років. У Вроцлаві на відміну від Львова спостерігається також перевищення кількості старших осіб (у віці 65 років і більше) над молодшими особами (у віці 14 років і менше). Перевага кількості старших осіб над кількістю молодших осіб у Вроцлаві в 2013 р. становила близько 28 тис. осіб, тоді як у Львові молодших осіб було на 0,5 тис. більше, ніж старших. Зростання частки осіб у віці 65 років і більше упродовж 8 років відбувалось в обох містах (відповідно: з 15,5% у 2005 р. до 17,2% у 2013 р. – у Вроцлаві і з 12,7% до 14,1% – у Львові), що зумовило поступове старіння населення.

Зміни у віковій структурі населення відображає коефіцієнт демографічного навантаження. У Вроцлаві величина цього показника у 2013 р. дорівнювала 57, а у Львові – 54. Постійне зростання кількості осіб у працездатному віці, що припадає на 100 осіб у працездатному віці, тісно пов'язано з процесом старіння населення.

У Вроцлаві, так як і у Львові, у 2013 р. спостерігався від'ємний природний приріст, тобто перевищення кількості померлих над кількістю народжених. Однак у Вроцлаві на відміну від Львова утворилося додатне загальне сальдо міграції (внутрішня та міждержавна), проте від'ємним було сальдо міждержавної міграції, тобто перевага емігрантів над іммігрантами. У Вроцлаві у 2013 р., вперше з 2008 р., зареєстровано більшу кількість осіб, які виїхали за кордон на постійне проживання (599 осіб), ніж кількість тих, що приїхали на постійне проживання з-за кордону (553 особи). У Львові додатне сальдо міждержавної міграції спостерігається з 2010 р. і в 2013 р. склалось на рівні 474 осіб (996 іммігрантів і 522 емігранти).

Gospodarka

Lwów i Wrocław są jednymi z najważniejszych ośrodków gospodarczych Ukrainy i Polski, o czym świadczą przedstawione poniżej dane.

We Lwowie funkcjonuje 84 tys. podmiotów gospodarki narodowej (3,1% ogólnej liczby podmiotów na Ukrainie), podczas gdy we Wrocławiu – 108 tys. (2,7%). W przeliczeniu na 1000 ludności Lwów i Wrocław na tle swoich krajów wypadają bardzo dobrze. We Lwowie liczba podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców kształtowała się z początkiem stycznia 2014 r. na poziomie 111 (na Ukrainie – 59), a we Wrocławiu w końcu 2013 r. wyniosła 171 (w Polsce – 106). Większość podmiotów gospodarki narodowej w obu miastach stanowią jednostki usługowe (we Wrocławiu – ponad 80% ogólnej liczby podmiotów, we Lwowie – ok. 70%), natomiast jednostki przemysłowe i budowlane zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie stanowią podobny odsetek, tj. ok. 20% ogólnej liczby podmiotów.

Zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie swoje siedziby ma wiele znaczących w kraju i za granicą przedsiębiorstw, co może wskazywać na relatywnie wysoką atrakcyjność tych miast w oczach inwestorów. Analiza finansowa pokazała, że w 2013 r., przedsiębiorstwa zlokalizowane we Wrocławiu i we Lwowie były, przeciętnie rzecz biorąc, rentowne i płynne finansowo. We Wrocławiu wskaźnik rentowności brutto firm osiągnął wartość 3,2% i był niższy niż w 2010 r., kiedy to kształtował się na poziomie najwyższym z całego okresu 2005-2013, tj. na poziomie 5,0%. We Lwowie rentowność firm w 2013 r. była na poziomie zbliżonym do odnotowanego we Wrocławiu i wyniosła 3,1%. Z kolei wskaźnik bieżącej płynności, tj. relacja aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych, we Wrocławiu był na poziomie 1,4 podczas gdy we Lwowie wyniósł 1,1.

Do ważniejszych czynników charakteryzujących gospodarkę regionu należy również wielkość produkcji sprzedanej w przemyśle czy w budownictwie, wydajność pracy (wykorzystanie zasobów ludzkich) oraz nakłady inwestycyjne, które są źródłem odtworzenia i tworzenia nowego kapitału produkcyjnego.

W 2013 r. wartość produkcji sprzedanej przemysłu we Wrocławiu stanowiła 16% produkcji regionalnej oraz 1,5% produkcji krajowej, podczas gdy we Lwowie odpowiednio 44% i 1,1%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca wartość produkcji sprzedanej przemysłu w obu miastach systematycznie, z roku na rok, wzrasta, co pozytywnie wpływa na sytuację gospodarczą obu miast. Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w miastach jest również rosnąca wartość wskaźnika obrazującego wydajność pracy w przemyśle; we Wrocławiu wzrost z 88 tys. euro w 2010 r. do 103 tys. euro w 2013 r., we Lwowie odpowiednio z 18 tys. euro do 28 tys. euro.

Kolejnym istotnym czynnikiem rozwoju gospodarczego miast są nakłady inwestycyjne. Celem poniesionych przez przedsiębiorstwa nakładów inwestycyjnych jest stworzenie no-

Економіка

Львів та Вроцлав є одними з найважливіших економічних центрів України та Польщі, про що свідчать наведені нижче дані.

У Львові функціонує 84 тис. суб'єктів національної економіки (3,1% від загальної їх кількості в Україні), у той час як у Вроцлаві – 108 тис. (2,7%). У розрахунку на 1000 населення у Львові на початок 2014 р. припадало 111 суб'єктів господарювання (в Україні – 59), а у Вроцлаві на кінець 2013 р. цей показник становив 171 (у Польщі – 106). Більшість господарюючих суб'єктів в обох містах становлять суб'єкти сфери послуг (у Вроцлаві – понад 80% від загальної кількості суб'єктів, у Львові – близько 70%), тоді як промислові та будівельні підприємства, як і у Вроцлаві, так і у Львові складають близько 20% від загальної кількості суб'єктів економіки.

У Вроцлаві та Львові знаходяться представництва багатьох підприємств, важливих як для своєї держави, так і за кордоном, що вказує на відносно високу привабливість цих міст для інвесторів. За результатами фінансового аналізу у 2013 р. підприємства Вроцлава і Львова були, у середньому, рентабельними та платоспроможними. У Вроцлаві показник рентабельності валового обороту підприємств становив 3,2% і був нижчим, ніж у 2010 р. (5,0%, що було найвищим значенням за період 2005-2013 рр.). У Львові рентабельність підприємств у 2013 р. була на рівні підприємств у Вроцлаві та становила 3,1%. У свою чергу, показник загальної ліквідності, тобто відношення оборотних активів до поточних зобов'язань, у Вроцлаві становив 1,4, тоді як у Львові – 1,1.

До важливих чинників, які впливають на стан економіки регіону, належить також обсяг реалізованої продукції у промисловості або будівництві, продуктивність праці (використання людського потенціалу), а також інвестиції, які є джерелом відтворення та створення нового виробничого капіталу.

У 2013 р. обсяг реалізованої промислової продукції у Вроцлаві становив 16% від регіонального показника та 1,5% від загальнодержавного, тоді як у Львові відповідно 44% і 1,1%. У розрахунку на 1 мешканця обсяг реалізованої промислової продукції в обох містах щорічно зростає, що може бути підтвердженням економічного зростання міст. Позитивним явищем, яке спостерігалось у містах, є також зростання значення показника продуктивності праці у промисловості: у Вроцлаві – з 88 тис. євро у 2010 р. до 103 тис. євро у 2013 р., у Львові – відповідно з 18 тис. євро до 28 тис. євро.

Наступним суттєвим чинником економічного розвитку міст є інвестиції. Метою інвестиційних вкладень підприємств є створення нових основних засобів або покращення шляхом перебудови, розбудови, реконструкції або модерні-

wych środków trwałych lub ulepszenie poprzez przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję lub modernizację istniejących obiektów majątku trwałego, a także wyposażenie inwestycji. Na przestrzeni 2 ostatnich lat obserwuje się, zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie zmniejszenie wartości nakładów inwestycyjnych ogółem oraz w przeliczeniu na 1 mieszkańca. W obu miastach odnotowuje się natomiast wyższe wartości wskaźnika nakładów inwestycyjnych na 1 mieszkańca niż w regionie i kraju. W 2013 r. we Wrocławiu wartość wskaźnika była o 20% wyższa niż w województwie dolnośląskim i aż o 64% wyższa niż w kraju, podczas gdy we Lwowie odpowiednio o 89% wyższa niż w obwodzie lwowskim i o 25% wyższa niż w kraju. Nakłady inwestycyjne w miastach charakteryzują się odmienną strukturą według rodzajów działalności. We Wrocławiu nakłady w jednostkach usługowych stanowią 61% ogółu nakładów inwestycyjnych, podczas gdy we Lwowie – 46% (o 15 p. proc. mniej). We Lwowie zdecydowanie wyższy niż we Wrocławiu odsetek nakładów dotyczący działalności z sekcji budownictwo (18% wobec 4%).

Dobre warunki gospodarcze mogą przekładać się na wyższe dochody budżetu miasta, które mają z kolei wpływ na jego potencjał rozwojowy; mogą one również świadczyć o potencjale instytucjonalnym i skuteczności administracji publicznej. W 2013 r. korzystną sytuację odnotowano we Wrocławiu, bowiem wynik finansowy budżetu miasta, przyjmujący w latach 2008-2012 ujemne wartości, ukształtował się na dodatnim poziomie i wyniósł 32 mln euro (przy dochodach na poziomie 860 mln euro). We Lwowie odnotowano natomiast dochody budżetu miasta o wartości 243 mln euro oraz ujemny wynik finansowy – na poziomie minus 4 mln euro, po korzystnej sytuacji występującej w 2012 r., kiedy dochody przewyższały wydatki.

Rozwój społeczno-gospodarczy miast, aktywność gospodarcza jednostek oraz atrakcyjność inwestycyjna mają wpływ na sytuację na rynku pracy, który jest kształtowany poprzez podaż pracy (zasób siły roboczej) oraz popyt na pracę (zapotrzebowanie na pracę zgłaszane przez pracodawców). Niedopasowanie podaży pracy i popytu na pracę (w sytuacji gdy osoby gotowe do podjęcia zatrudnienia, na oferowanych przez przedsiębiorstwa warunkach, nie podejmują pracy), wpływa na pojawienie się zjawiska bezrobocia. Wysoki poziom bezrobocia stanowi barierę rozwojową w sferze gospodarczej i społecznej, jak również może powodować spadek produktywności oraz odpływ kapitału do innych miast.

Wysoki poziom zatrudnienia ma podstawowe znaczenie dla spójności społeczno-gospodarczej. W 2013 r. zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie wskaźnik obrazujący liczbę osób pracujących w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtował się na zbliżonym poziomie, ale był nieznacznie wyższy we Wrocławiu (60) niż we Lwowie (55). Podczas gdy we Lwowie w latach 2005-2013 liczba osób pracujących na 100 osób w wieku produkcyjnym kształtowała się na zbliżonym poziomie, we Wrocławiu zaobserwować można było tendencję wzrostową

zacji istniejących obiektów podstawnych funduszy, a także inwestycji w обладnanie. Upródkowż 2 rokiv, yak u Wrocławi, tak i u Lwoviv, sposterigaeťya zmenšennja obśyagu kapitalnyh investicij zagalom ta u rozrahunku na 1 meřkanca. Prote v oboh miřtach obśyagi investicij na 1 meřkanca byli viřcymi, niř u ređioni ta v derřaviv. U 2013 r. u Wrocłavi značennja cřogo pokaznika na 20% przewiřcuvalo vıdповidnyj pokaznik u Dольношльонському воеводствiv i ař na 64% – u derřaviv, u toj čas yak u Lwoviv – vıdповidno na 89% przewiřcuvalo zagalnoблашний pokaznik ta na 25% – zagalnoукраїнський. Kapitalnyj investicij i miřtach charakterizujуться riřnoju strukturoju za vidami ekoномičnoj dijalnyosti. U Wrocłavi obśyagi investicij u sferu poslug stanovljьať 61% vıd zagalnoho obśyagu investicij, todi yak u Lwoviv – 46% (na 15 v.p. menře). Vodnočas, u Lwoviv značno viřcim, niř u Wrocłavi, є vıdsotok investicijnyh vkladiv u budivnicтво (18% proti 4%).

Dobri ekoномični umovi sprijajуть zбiľšennju nadhodžень do budžetu miřta, yak i svoju čerđu vplivajуть na potencjal noho rozvitku, a takoh mořуть sviđčiti pro instytutijnyj potencjal i efektivniřť derřavnoho upravlinnja. U 2013 r. pozitivnu situaciju zaфіkсовано u Wrocłavi, ořkільki fiнансовий rezulťat miřceвого budžetu був dodatnim i stanoviv 32 mln. євро (pri dochodah na rivni 860 mln. євро), todi yak uprodovř 2008-2012 rr. sposterigався deфіцит budžetu. U Lwoviv u 2013 r. dohodi budžetu stanovili 243 mln. євро, a deфіцит budžetu – 4 mln. євро, u toj čas yak u 2012 r. dohodi przewiřcували vidatki.

Soціально-ekoномiчний rozvitok miřt, ekoномična aktivniřť sub'єktiv, a takoh investicijna privabliviřť vplivajуть na situaciju na rynku pracї, yakij charakterizueťya propoziciju pracї (zasahom robocїj sili) i popitom na pracю (potreboju robotodavciv u robocїj sili). Nevıdповidniřť propozicij i popitu na pracю (napriklad u vipadku, коли ořobi, gotovi pracєvlařtuvatись na umovah, запропонованих robotodavцями, ne pristupaють do robotи) sprijчинjaє появу безробіття. Vисокий rivень безробіття є перешкодоju dla ekoномiчного i soціального rozvitku, a takoh moře prizvestи do spadu produktivnosti ta vıdпливу kapitalu do inřnih miřt.

Vисокий rivень зайнятosti maє важливе značennja dla suspільно-ekoномičnoj konsolidacij. U 2013 r. kільkiřť зайнятих na 100 ořib u praceздатному viці u Wrocłavi stanovila 60 ořib i була deřco viřcoju, porivnjano zi Lwovom (55). Vodnočas, yakцо u Lwoviv uprodovř 2005-2013 rr. spivviđnořennja kільkosti зайнятих na 100 ořib u praceздатному viці majře ne zmiňovalось, to u Wrocłavi sposterigалась tenđencija zrořtання cřogo pokaznika (44 ořobi u 2005 r., 56 u 2010 r. i 60 u 2013 r.). Vıdnoсно високи značennja pokaznika v oboh miřtach sviđчаť pro zбалансованиřť propozicij i popitu na rynku pracї.

(44 osoby w 2005 r., 56 w 2010 r. i 60 w 2013 r.). Relatywnie wysokie wartości wskaźnika w obu miastach świadczą o dobrym dopasowaniu podaży i popytu na pracę.

Odmienne kształtuje się w obu miastach struktura pracujących według płci. We Lwowie wśród osób pracujących przeważają mężczyźni (w 2013 r. – 54% ogółu pracujących), podczas gdy we Wrocławiu – kobiety (52%).

Skalę bezrobocia obrazuje wskaźnik stopy bezrobocia rejestrowanego. Zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie obserwuje się, w relacji do regionów i krajów, niski poziom bezrobocia. Porównując oba miasta zaobserwować można, iż w 2013 r. we Lwowie wartość tego wskaźnika była niższa (1,0%) niż we Wrocławiu (5,5%).

Poziom i struktura wynagrodzeń mają wpływ m.in. na popyt na dobra i usługi konsumpcyjne, poziom życia oraz zakres dysproporcji społecznych. Wskaźnikiem umożliwiającym pewien wgląd w sytuację na tym polu jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w przedsiębiorstwach (o liczbie pracujących powyżej 9 osób). Porównując wartości tego wskaźnika we Wrocławiu i we Lwowie zaobserwować można, że w 2013 r. przeciętne wynagrodzenie we Wrocławiu było 3,5-krotnie wyższe niż we Lwowie (odpowiednio – 984 euro wobec 283 euro), przy czym ta dysproporcja systematycznie obniża się (w 2005 r. przeciętne wynagrodzenie we Wrocławiu było ponad 5-krotnie wyższe niż we Lwowie, a w 2010 r. – 4,5-krotnie wyższe). Wartość omawianego wskaźnika we Wrocławiu była wyższa niż w regionie i kraju, podczas gdy we Lwowie przeciętne miesięczne wynagrodzenie było wyższe niż w obwodzie lwowskim, ale niższe niż na Ukrainie.

Warunki życia

Istotnym elementem rozwoju społeczno-gospodarczego regionu są warunki życia i dostęp do usług społecznych mieszkańców. Im lepsze są warunki życia ludności, tym region jest bardziej atrakcyjny i lepiej postrzegany nie tylko przez jego mieszkańców, ale także przez osoby chcące inwestować i prowadzić działalność na tym terenie.

Jedną z podstawowych determinant warunków życia ludności są warunki mieszkaniowe. Podstawowym wskaźnikiem charakteryzującym poziom zaspokajania potrzeb mieszkaniowych jest liczba mieszkań przypadających na 1000 ludności. Na terenie Wrocławia w 2013 r. na 1000 mieszkańców przypadało 459 mieszkań, a we Lwowie o 100 mieszkań mniej. Na przestrzeni 8 lat wartość wskaźnika zwiększyła się w obu miastach – we Wrocławiu w relacji do 2005 r. odnotowano wzrost o 72 mieszkania, a we Lwowie – o 30. We Wrocławiu w 2013 r. na 1 mieszkanie przypadało 2,2 osób (w 2005 r. – 2,6 osób), a we Lwowie nieco więcej, tj. 2,8 osób (wobec 3,0 w 2005 r.). Na poprawę sytuacji mieszkaniowej wskazuje także zwiększenie w relacji do 2005 r. przeciętnej powierzchni użytkowej jednego mieszkania – we Wrocławiu z 60 m² w 2005 r. do 71 m² w 2013 r., a we Lwowie odpowiednio z 52 m² do 54 m².

Wrocław i Lwów wyróżniają się za strukturą zajętych za statystykę. U Lwówi wśród zajętych osób dominują mężczyźni (w 2013 r. – 54% od ogólnej liczby zajętych), natomiast we Wrocławiu – kobiety (52%).

Masштаб безробіття вимірюється показником рівня зареєстрованого безробіття. Як у Wrocławiu, так і у Львові спостерігається нижчий рівень безробіття, ніж у відповідному регіоні та державі загалом. Однак, порівнюючи обидва міста, кращою виглядає ситуація на ринку праці у Львові, де рівень зареєстрованого безробіття становив 1,0%, тоді як у Wrocławiu – 5,5%.

Рівень та структура оплати праці впливають на попит на споживчі товари та послуги, рівень життя та соціальної диференціації. Показником, який дає певне уявлення про дану ситуацію, є середньомісячна заробітна плата на підприємствах (з кількістю зайнятих більше 9 осіб). У 2013 р. величина середньомісячної заробітної плати у Wrocławiu у 3,5 рази перевищувала аналогічний показник у Львові (відповідно – 984 євро проти 283 євро), проте ця диспропорція скорочується (у 2005 р. середньомісячна заробітна плата у Wrocławiu була у 5 разів вищою, ніж у Львові, у 2010 р. – у 4,5 разів). Даний показник у Wrocławiu був також більшим, ніж у регіоні та в державі, тоді як у Львові середньомісячна заробітна плата перевищувала загальнообласний показник, але була меншою, ніж в Україні.

Умови життя

Важливим елементом соціально-економічного розвитку регіону є умови життя і доступ населення до соціальних послуг. Чим кращими є умови життя населення, тим привабливішим є регіон не тільки для своїх мешканців, але й серед потенційних інвесторів та тих, хто веде економічну діяльність на цій території.

Одними з основних детермінант умов життя населення є житлові умови. Основним показником, який характеризує рівень задоволення житлових потреб, є кількість помешкань на 1000 осіб населення. У Wrocławiu у 2013 р. на 1000 мешканців припадало 459 квартир, у Львові – на 100 квартир менше. Упродовж 8 років значення даного показника зросло в обох містах – відносно 2005 р. у Wrocławiu – на 72 помешкання, у Львові – на 30. У Wrocławiu у 2013 р. на 1 квартиру припадало 2,2 особи (у 2005 р. – 2,6 особи), у Львові дещо більше – 2,8 особи (проти 3,0 у 2005 р.). На поліпшення житлової ситуації вказує також зростання порівняно з 2005 р. середньої площі 1 квартири – у Wrocławiu з 60 m² у 2005 р. до 71 m² у 2013 р., у Львові – відповідно з 52 m² до 54 m².

Показником, який свідчить про житлові потреби і привабливість міста, є обсяг прийнятого в експлуатацію житла порівняно з чисельністю населення. Інтенсивність житлово-

Wskaźnikiem mogącym świadczyć o potrzebach mieszkaniowych i atrakcyjności miasta jest liczba mieszkań oddanych do użytkowania w relacji do liczby ludności. Intensywność budownictwa mieszkaniowego zwiększyła się w porównaniu z 2005 r. zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie, przy czym większe pozytywne zmiany dotyczyły stolicy województwa dolnośląskiego niż obwodu lwowskiego. W 2013 r. w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców we Wrocławiu przypadają 124 mieszkania oddane do użytkowania, tj. 4-krotnie więcej niż w 2005 r., a we Lwowie – 27 (wobec 20 w 2005 r.).

Ważnym elementem świadczącym o warunkach mieszkaniowych jest poziom wyposażenia mieszkań w urządzenia sanitarno-techniczne, który w obu miastach poprawia się z roku na rok. W 2013 r. w relacji do 2005 r. zwiększył się odsetek mieszkań wyposażonych w: wodociąg (we Wrocławiu – o 0,6 p.proc., we Lwowie – o 4,0 p.proc.), ustęp (odpowiednio o 2,9 p.proc. i 4,0 p.proc.), łazienkę (odpowiednio o 4,0 p.proc. i 3,5 p.proc.) oraz centralne ogrzewanie (odpowiednio o 3,1 p.proc. i 14,6 p.proc.). W obu miastach obserwuje się sukcesywne obniżanie się odsetka mieszkań wyposażonych w gaz z sieci.

Na warunki życia mieszkańców wpływa również poziom rozwoju infrastruktury społecznej, między innymi w zakresie ochrony zdrowia.

Jednym z czynników decydujących o ocenie opieki zdrowotnej jest jej dostępność dla obywateli. We Lwowie dostępność do opieki zdrowotnej mierzona wskaźnikiem liczby lekarzy przypadających na 10 tys. ludności była lepsza niż we Wrocławiu. W 2013 r. na 10 tys. mieszkańców we Wrocławiu przypadają 49 lekarzy, podczas gdy we Lwowie – aż 110. We Lwowie wyższa niż we Wrocławiu wartość wskaźnika w relacji do liczby mieszkańców odnotowano również w przypadku: liczby pielęgniarek oraz łóżek szpitalnych. Pod względem liczby mieszkańców przypadających na 1 placówkę ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz przypadających na 1 aptekę lepszą sytuację odnotowano we Wrocławiu (1477 osób na 1 przychodnię i 2350 osób na 1 aptekę) niż we Lwowie (odpowiednio 7900 i 2939 osób).

Z punktu widzenia rodziców na warunki życia wpływa również dostępność usług opieki nad małymi dziećmi. We Lwowie na 1000 dzieci w wieku 1-6 lat w 2013 r. 651 przebywało w placówkach wychowania przedszkolnego i w relacji do lat wcześniejszych wartość tego wskaźnika była wyższa (w 2005 r. – 445, w 2010 r. – 579 dzieci). We Wrocławiu na 1000 dzieci w wieku 3-6 lat 855 uczęszczało do placówek wychowania przedszkolnego (w 2005 r. – 741, w 2010 r. – 824), a na 1000 dzieci w wieku do lat 3 przypadają średnio w 2013 r. 169 dzieci przebywających w żłobkach i klubach dziecięcych. Poprawiając się na przestrzeni ostatnich lat dostęp do usług opiekuńczych w obu miastach umożliwiła rodzicom szybszy powrót na rynek pracy, przyczyniając się do wzrostu ich aktywności zawodowej. Co więcej, edukacja wczesnoszkolna ma również szerszy kontekst społeczny – jako czynnik przeciwdziałania wykluczeniu.

go budownictwa zrosła відносно 2005 р. як у Вроцлаві, так і у Львові, однак більш позитивні зміни відбулись у столиці Дольношльонського воєводства, ніж Львівської області. У 2013 р. у розрахунку на 10 тис. населення у Вроцлаві прийнято в експлуатацію 124 квартири, що у 4 рази більше, ніж у 2005 р., а у Львові – 27 (проти 20 у 2005 р.).

Важливим фактом, який свідчить про житлові умови, є рівень санітарно-технічного обладнання помешкань, який в обох містах з року в рік покращувався. У 2013 р. порівняно з 2005 р. збільшився відсоток квартир обладнаних водопроводом (у Вроцлаві – на 0,6 в.п., у Львові – на 4,0 в.п.), каналізацією (відповідно на 2,9 в.п і 4,0 в.п.), ванними (відповідно на 4,0 в.п. і 3,5 в.п.) та центральним опаленням (відповідно на 3,1 в.п. і 14,6 в.п.). В обох містах спостерігається поступове зниження відсотка помешкань обладнаних газопроводом.

На умови життя населення також впливає рівень розвитку соціальної інфраструктури, зокрема у сфері охорони здоров'я.

Одним із вирішальних чинників оцінки сфери охорони здоров'я є її доступність для населення. У Львові доступність до медицини була кращою, оскільки кількість лікарів, яка припадала на 10 тис. населення, була більшою, ніж у Вроцлаві. У 2013 р. на 10 тис. мешканців у Вроцлаві припадало 49 лікарів, тоді як у Львові – аж 110. У Львові вищою є також кількість середнього медичного персоналу та лікарняних ліжок на 10 тис. населення. Проте, у Вроцлаві кращою є ситуація щодо кількості амбулаторно-поліклінічних закладів та аптек: на 1 амбулаторно-поліклінічне відділення припадало 1477 осіб та 2350 осіб на 1 аптеку, у Львові – відповідно 7900 осіб та 2939 осіб.

З точки зору оцінки умов життя сімей з дітьми тут враховується також доступність послуг з догляду за дітьми. У Львові у 2013 р. на 1000 дітей у віці 1-6 років у дошкільних закладах перебувала 651 дитина, що більше порівняно з попередніми роками (у 2005 р. – 445, у 2010 р. – 579 дітей). У Вроцлаві на 1000 дітей у віці 3-6 років 855 відвідувало дошкільні заклади (у 2005 р. – 741, у 2010 р. – 824), а на 1000 дітей у віці до 3 років у ясельних та дитячих групах перебувало, в середньому, 169 дітей. Покращення упродовж останніх років доступу до послуг з догляду за дітьми в обох містах дало можливість батькам швидше повертатись на ринок праці, зумовлюючи зростання їх професійної активності. Крім цього, рання освіта, як чинник протидії соціальної ізоляції, має широкий соціальний контекст. Рівень дошкільної освіти суттєво впливає на перспективи подальшої освіти.

Доступ до освіти, покращення умов навчання на кожному освітньому рівні (зокрема на вищому рівні), належать до чинників, що формують професійну та фінансову сфери, які

Poziom edukacji przedszkolnej ma istotny wpływ na perspektywę dalszego kształcenia.

Dostęp do edukacji, poprawa warunków kształcenia na każdym poziomie wykształcenia (w szczególności na poziomie wyższym), należą do czynników kształtujących sferę zawodową i finansową, wpływających na poziom życia ludności, jak również świadczą o atrakcyjności regionu.

Istotnym elementem systemu edukacyjnego jest funkcjonowanie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. System edukacji w Polsce i na Ukrainie różni się strukturalnie. W Polsce okres nauki w szkole podstawowej trwa 6 lat, po czym następują 3 lata nauki w gimnazjum. Na Ukrainie dzieci uczą się 4 lata w szkole podstawowej i 5 lat na poziomie niepełnym średnim. Uczniowie w szkole podstawowej i gimnazjum zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie łącznie uczą się 9 lat osiągając najczęściej wiek 15/16 lat. Polscy uczniowie następnie kontynuując ogólną edukację uczą się 3 lata w szkołach ponadgimnazjalnych i kończą szkołę w wieku 18/19 lat. Po ukończeniu niepełnej szkoły średniej ukraińscy uczniowie uczą się jeszcze przez 2 lata, co oznacza, że przystępują do matury w wieku 17/18 lat. Cykl edukacyjny w Polsce na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjalnej i ponadgimnazjalnej trwa zatem 12 lat, podczas gdy na Ukrainie średni pełny poziom wykształcenia osiąga się po 11 latach nauki. Wskazane różnice ograniczają możliwość porównania wartości części wskaźników wykorzystywanych w polityce edukacyjnej i tym samym porównania systemu edukacji we Wrocławiu i we Lwowie.

Porównując współczynniki skolaryzacji (relacja osób uczących się na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności w grupie wieku określonej jako odpowiadająca danemu poziomowi nauczania), zaobserwować można, że we Wrocławiu nastąpiła poprawa w dostępności kształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym lub ponadgimnazjalnym w relacji do lat 2007/08-2009/10, natomiast pogorszyła się w relacji do roku 2011/12. W roku szkolnym 2013/14 na 100 dzieci w wieku 6-18 lat 102 osoby uczęszczały do szkół podstawowych, gimnazjalnych lub ponadgimnazjalnych (wartość współczynnika przekraczająca 100 wynika z faktu, że zalicza się tu wszystkie dzieci uczęszczające do danego typu szkół bez względu na miejsce zamieszkania w relacji do dzieci w wieku 6-18 lat zamieszkałych we Wrocławiu). We Lwowie w roku 2013/14 na 100 osób w wieku 6-17 lat 86 uczniów uczęszczało do szkół podstawowych, na poziomie niepełnym średnim lub pełnym średnim i było to więcej niż w latach 2005/06-2010/11 i tyle samo co na przestrzeni 2 ostatnich lat. We Wrocławiu do szkół podstawowych, gimnazjalnych lub ponadgimnazjalnych uczęszczało w roku szkolnym 2013/14 – 61,5 tys. uczniów (w roku 2005/06 – 77,2 tys. uczniów) i było to mniej niż we Lwowie o 13%, gdzie uczęszczało na poziomie podstawowym, średnim pełnym lub niepełnym 70,7 tys. dzieci (w roku szkolnym 2005/06 – 82,0 tys. uczniów). Spadek liczby uczniów wiąże się z sytuacją demograficzną populacji.

wpływają na рівень життя населення, a також свідчать про привабливість регіону.

Важливим елементом системи освіти є функціонування початкових, середніх шкіл та гімназій. Система освіти у Польщі та в Україні відрізняються за своєю структурою. У Польщі період навчання у початковій школі триває 6 років, наступні 3 роки навчання проходить у гімназії. В Україні діти навчаються 4 роки у початковій школі і 5 років у середній школі II ступеня, де здобувають базову загальну середню освіту. Учні початкових шкіл та гімназій як у Польщі, так і в Україні після 9 років навчання досягають віку 15-16 років. Продовжуючи середню загальну освіту, польські школярі навчаються ще 3 роки у понадгімназійних школах і завершують навчання у віці 18-19 років. В Україні після закінчення основної середньої школи учні вчаться ще 2 роки та складають випускні іспити у віці 17-18 років. Освітній цикл у Польщі на рівні початкової школи та середньої школи триває 12 років, тоді як в Україні повну середню освіту здобувають після 11 років навчання. Зазначені відмінності обмежують можливість порівняння значень частини показників, що використовуються для оцінювання системи освіти, зокрема у Вроцлаві та Львові.

Порівнюючи коефіцієнти охоплення населення шкільною освітою (відношення осіб, які навчаються на певному освітньому рівні (незалежно від віку) до чисельності населення у віковій групі, що відповідає даному рівню освіти), у Вроцлаві доступність початкової та середньої освіти покращилась відносно 2007/08-2009/10 навчальних років, проте погіршилась, порівняно з 2011/12 роком. У 2013/14 навчальному році на 100 дітей у віці 6-18 років середню освіту здобувало 102 особи (значення коефіцієнта перевищило 100 у результаті того, що тут враховувались всі діти, які відвідували даний тип шкіл незалежно від місця їх проживання відносно дітей у віці 6-18 років, які проживали у Вроцлаві). У Львові у 2013/14 навчальному році на 100 осіб у віці 6-17 років у початкових школах та середніх школах навчалось 86 осіб, що більше, ніж у 2005/06-2010/11 рр. та на рівні 2-ох останніх років. У Вроцлаві у 2013/14 навчальному році початкові школи та гімназії відвідувало 61,5 тис. учнів (у 2005/06 навчальному році – 77,2 тис. учнів), що на 13% менше, ніж у Львові, де відповідно повну середню освіту здобувало 70,7 тис. учнів (у 2005/06 навчальному році – 82,0 тис. учнів). Скорочення кількості учнів пов'язано з демографічною ситуацією.

Вроцлав та Львів є важливими осередками наукового життя регіону та країни. До найвідоміших вроцлавських вищих навчальних закладів належать: Вроцлавська Політехніка, Вроцлавський Університет, Економічний Університет. У Львові найпопулярнішими закладами освіти

Zarówno Wrocław, jak i Lwów stanowią ważne ośrodki życia naukowego w swoich regionach i krajach. Do najbardziej znanych uczelni wrocławskich należą: Politechnika Wroclawska, Uniwersytet Wroclawski, Uniwersytet Ekonomiczny. We Lwowie najbardziej popularne uczelnie to Państwowy Uniwersytet Lwowski im. Iwana Franki oraz Politechnika Lwowska. Na terenie Wrocławia znajdują się 23 szkoły wyższe, podczas gdy we Lwowie funkcjonuje o 8 jednostek więcej. Mimo, że wymogiem w wielu zawodach stało się posiadanie wyższego wykształcenia, to ze względu na demograficznych zarówno we Wrocławiu (od roku akademickiego 2010/11), jak i we Lwowie (od roku akademickiego 2009/10) obserwuje się w ostatnich latach malejącą liczbę studentów. W roku akademickim 2013/14 we Wrocławiu na uczelniach wyższych studiowało 123,3 tys. studentów (o 7% mniej niż przed rokiem), a we Lwowie – 112,1 tys. osób (o 4% mniej niż w roku 2012/13). Znajduje to swoje odzwierciedlenie w relacji liczby studentów do liczby mieszkańców. We Wrocławiu w roku akademickim 2013/14 na 10 tys. ludności przypadało średnio 1950 studentów, tj. o 142 studentów mniej niż w roku 2012/13, podczas gdy we Lwowie – 1459, tj. o 85 osób mniej niż rok wcześniej. Wartości wskaźnika w obu miastach były wyższe od średnich dla krajów; w roku akademickim 2013/14 we Wrocławiu – liczba studentów w relacji do liczby ludności była blisko 5-krotnie wyższa niż w Polsce, we Lwowie – wyższa ponad 3-krotnie niż na Ukrainie. Świadczy to o atrakcyjności Wrocławia i Lwowa pod względem dostępności kształcenia na poziomie wyższym.

O atrakcyjności Wrocławia i Lwowa świadczy również rozwinięta infrastruktura społeczna w zakresie życia kulturalnego, której dostępność wpływa na możliwości zaspokajania przez mieszkańców niektórych potrzeb wyższego rzędu.

Poziom aktywności kulturalnej jest determinowany wieloma czynnikami, takimi jak np. dostępność instytucji oraz obiektów kulturalnych, potrzeby społeczności lokalnych, poziom uczestnictwa mieszkańców w kulturze. Wśród jednostek prowadzących działalność kulturalną można wymienić m.in. teatry, instytucje muzyczne i rozrywkowe, kina, muzea, biblioteki, galerie sztuki. Zarówno we Wrocławiu, jak i we Lwowie działają liczne placówki tego rodzaju. Każdego roku w obu miastach organizowanych jest wiele różnego rodzaju imprez, widowisk, koncertów, spektakli przyciągających widzów z kraju i zagranicy.

We Wrocławiu i we Lwowie w 2013 r. działała podobna liczba bibliotek, służących zaspokajaniu potrzeb czytelniczych ludności (odpowiednio 44 i 49). We Lwowie utrzymywała się na przestrzeni ostatnich lat na zbliżonym poziomie, podczas gdy we Wrocławiu sukcesywnie zmniejszała się (60 w 2005 r., 47 w 2010 r.). Zarejestrowany we Wrocławiu w 2013 r. poziom czytelnictwa był wyższy (217 czytelników w przeliczeniu na 1000 ludności) niż we Lwowie (193), i jednocześnie, wyższy od odnotowanego w Polsce i w województwie dolnośląskim. Poziom czytelnictwa we Lwowie kształtował się natomiast na niższym poziomie niż przeciętnie na Ukrainie i w obwodzie lwowskim. Lwów przewyższał natomiast

є Львівський національний університет ім. І. Франка та Львівська Політехніка. У Вроцлаві знаходяться 23 вищі навчальні заклади, у Львові діє на 8 закладів більше. Незважаючи на те, що вимогою у багатьох професіях стало здобуття вищої освіти, у результаті демографічних процесів як у Вроцлаві (з 2010/11 академічного року), так і у Львові (з 2009/10 академічного року) спостерігається зменшення кількості студентів. У 2013/14 академічному році у Вроцлаві у вищих навчальних закладах навчалось 123,3 тис. студентів (на 7% менше, ніж у попередньому році), у Львові – 112,1 тис. осіб (на 4% менше). Це також відображається у співвідношенні кількості студентів до чисельності населення. У Вроцлаві у 2013/14 академічному році на 10 тис. населення припадало, в середньому, 1950 студентів, що на 142 студенти менше, ніж у 2012/13 р., у Львові – 1459 студентів, що на 85 осіб менше, порівняно з попереднім роком. Значення показника в обох містах перевищували середні в державах; у 2013/14 навчальному році у Вроцлаві співвідношення кількості студентів до кількості населення було майже у 5 разів більшим, ніж у Польщі, у Львові – у 3 рази більшим, ніж в Україні. Це означає, що Вроцлав та Львів є привабливими з точки зору можливості здобуття вищої освіти.

Про привабливість Вроцлава і Львова свідчить також розвинена соціальна інфраструктура у сфері культурного життя, зокрема можливість задоволення мешканцями своїх культурних потреб.

Рівень активності у сфері культури визначається багатьма чинниками, наприклад доступність закладів та об'єктів культури, потреби місцевих громад, рівень участі населення у культурному житті. До закладів культури належать театри, музичні та розважальні установи, кінотеатри, музеї, бібліотеки, галереї мистецтв. Як у Вроцлаві, так і у Львові діє численна кількість таких установ. Щороку в обох містах організовуються різноманітні заходи, видовища, концерти, вистави, які приваблюють глядачів з цілої країни та іноземних туристів.

У 2013 р. у Вроцлаві для задоволення читацьких потреб населення функціонувало майже стільки ж бібліотек, як і у Львові (відповідно 44 і 49). Їх кількість упродовж останніх років у Львові майже не змінилась, тоді як у Вроцлаві зменшилась з 60 у 2005 р. до 47 у 2010 р. Зареєстрований обсяг читацької аудиторії у Вроцлаві був вищим (217 читачів на 1000 населення), ніж у Львові (193), і, одночасно, вищим, ніж у Польщі та Дольношльонському воєводстві. Натомість, рівень читацької аудиторії у Львові був нижчим, порівняно з середнім в Україні та Львівській області. Проте кількість

Wrocław (w przeliczeniu na 1 czytelnika) pod względem liczby wypożyczeń (27 wobec 17) oraz wielkości udostępnianych księgozbiorów (59 wobec 8 woluminów).

We Wrocławiu odnotowuje się w ostatnich latach systematyczny spadek liczby widzów w kinach stałych na 1000 ludności. W 2013 r. na 1000 ludności przypadało 3311 widzów (w 2010 r. – 3846), podczas gdy we Lwowie blisko 800 osób, tj. więcej niż we wcześniejszych latach i ponad 4-krotnie mniej niż we Wrocławiu.

Ponadto w obu miastach zaobserwowano w relacji do liczby ludności wzrost liczby widzów w teatrach i muzeach oraz słuchaczy w instytucjach muzycznych, choć na przestrzeni ostatniego roku liczba słuchaczy w instytucjach muzycznych w przeliczeniu na 1000 ludności we Lwowie obniżyła się (z 389 osób w 2012 r. do 323 osób w 2013 r.). W 2013 r. w przeliczeniu na 1000 ludności we Wrocławiu muzea odwiedziło więcej osób niż we Lwowie (odpowiednio 2349 i 2269), natomiast mniej osób odwiedziło teatry (454 wobec 542) i instytucje muzyczne (88 wobec 323).

Dane nt. działalności kulturalnej we Wrocławiu i we Lwowie kształtują się bardzo korzystnie na tle krajów i regionów, co świadczy o rozwiniętej infrastrukturze związanej z kulturą i wysokim poziomie uczestnictwa mieszkańców w życiu kulturalnym w obu miastach.

Poziom bezpieczeństwa publicznego – rozumianego jako ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie oraz mienie obywateli – jest kolejnym czynnikiem wpływającym na jakość życia mieszkańców.

Zjawiskiem negatywnie wpływającym na poziom życia społeczności lokalnych jest przestępczość. We Wrocławiu liczba przestępstw o charakterze kryminalnym w 2013 r. była ponad 3-krotnie wyższa niż we Lwowie. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców we Wrocławiu wyniosła 460, tj. zarówno więcej niż w Polsce (190), jak i w województwie dolnośląskim (278), a we Lwowie – 118 i było to więcej niż w obwodzie lwowskim (81), ale nieznacznie mniej niż na Ukrainie (124). Wrocław charakteryzował się zatem wyższą skalą przestępczości niż Lwów.

виданих примірників книжок на 1 читача у Львові перевищувала кількість абонементів у Вроцлаві (27 проти 17), а також величина бібліотечного фонду у Львові значно більша, ніж у Вроцлаві (59 проти 8 книговидавань).

Упродовж останніх років у Вроцлаві спостерігається тенденція зменшення кількості глядачів у кінотеатрах на 1000 населення. У 2013 р. на 1000 населення припадало 3311 глядачів (у 2010 р. – 3846), тоді як у Львові – близько 800 осіб, що більше, відносно попередніх років, але у 4 рази менше, ніж у Вроцлаві.

У той же час, в обох містах спостерігається зростання кількості глядачів у театрах та музеях, а також слухачів у музичних установах відносно загальної чисельності населення. Однак, за останній рік кількість слухачів у музичних установах з розрахунку на 1000 населення у Львові зменшилась (з 389 осіб у 2012 р. до 323 осіб у 2013 р.). У Вроцлаві у 2013 р. з розрахунку на 1000 населення музеї відвідало більше осіб, ніж у Львові (відповідно 2349 і 2269), тоді як менше осіб відвідало театри (454 проти 542) та музичні установи (88 проти 323).

Порівняно з культурною діяльністю у Польщі і в Україні, ситуація у Вроцлаві та Львові була сприятливою, про що свідчить розвинута інфраструктура у галузі культури і високий рівень участі населення у культурному житті обох міст.

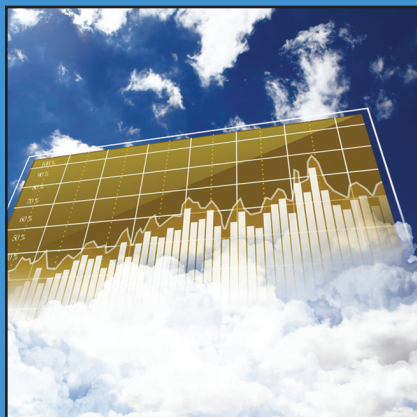
Рівень громадської безпеки, як сукупність умов та установ, які охороняють життя, здоров'я та майно громадян, – це ще один чинник, що впливає на якість життя населення.

Негативним явищем, що впливає на рівень життя місцевої громади, є злочинність. Вроцлав характеризувався вищим масштабом злочинності – кількість злочинів кримінального характеру у 2013 р. була у 3 рази вищою, ніж у Львові. У розрахунку на 1000 мешканців у Вроцлаві їх кількість становила 460, що також більше, відносно Польщі (190) та Дольношльонського воєводства (278), а у Львові – 118, що більше, ніж у Львівській області (81), але дещо менше, ніж в Україні (124).

4

**Wrocław i Lwów
na tle regionów
i krajów**

**Вроцлав і Львів
на тлі регіонів
та держав**

Wybrane dane charakteryzujące miasta na tle regionów i krajów w 2013 r. / Окремі показники, які характеризують

Wyszczególnienie	Polska Польща	Województwo dolnośląskie Дольно- шльоньське воєводство	Wrocław / Вроцлав		
			ogółem усього	województwo dolnośląskie = = 100 дольно- шльоньське воєводство = = 100	Polska = 100 Польща = 100
Ludność ^a w tys.	38495,7	2910,0	632,1	21,7	1,6
Gęstość zaludnienia ^a - ludność na 1 km ²	123	146	2159	x	x
Liczba kobiet na 100 mężczyzn ^a	107	108	115	x	x
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym ^a	58 ^b	56 ^b	57 ^b	x	x
Liczba osób w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności ^a w %	14,7	14,8	17,2	x	x
Mediana wieku	39,1	39,9	40,1	x	x
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,5	-1,6	-0,7	x	x
Saldo migracji na 1000 ludności	-0,5	0,0	2,2	x	x
Szkoły wyższe ^d	431	34	23	67,6	5,3
Studenci szkół wyższych ^d w tys.	1520,5	139,2	123,3	88,6	8,1
Studenci szkół wyższych ^d na 10 tys. ludności	395	478	1950	x	x
Lekarze	85246 ^{ae}	6243 ^{ae}	3101 ^{ae}	49,7	3,6
na 10 tys. ludności	22 ^{ae}	21 ^{ae}	49 ^{ae}	x	x
Szpitala	966 ^{ae}	80 ^{ae}	18 ^{ae}	22,5	1,9
Łóżka szpitalne w tys.	187,8 ^{ae}	15,1 ^{ae}	5,5 ^{ae}	36,2	2,9
Łóżka szpitalne na 10 tys. ludności	49 ^{ae}	52 ^{ae}	86 ^{ae}	x	x
Apteki ogólnodostępne	12221 ^a	993 ^a	269 ^a	27,1	2,2
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	3150 ^a	2931 ^a	2350 ^a	80,2	74,6
Biblioteki	8112 ^a	611 ^a	44 ^a	7,2	0,5
Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności	167 ^f	169 ^f	217 ^f	x	x
Muzea ^a	822 ^g	62 ^g	24 ^g	38,7	2,9
Zwiedzający muzea na 1000 ludności	754 ^g	733 ^g	2349 ^g	x	x
Kina stałe	469 ^a	39 ^a	7 ^a	17,9	1,5
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności	959	1183	3311	x	x

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b, c Dla osób w wieku produkcyjnym przyjęto wiek: b - 18-59/64 lata, c - 16-59 lat. / За працездатний вік прийнято вік: b - Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. / Дані Міністерства Охорони Здоров'я, Міністерства Внутрішніх Справ. f Łącznie z punktami bibliotecznymi. / Включно з бібліо

міста на тлі регіону та держави у 2013 р.

Україна Україна	Obwód lwowski Львівська область	Lwów / Львів			Показники
		ogółem усього	obwód lwowski = 100 львівська область = 100	Ukraina = 100 Україна = 100	
45426,2	2538,4	758,4	29,9	1,7	Кількість наявного населення ^a у тис. осіб
75	116	4435	x	x	Щільність населення ^a - осіб на 1 км ²
116	111	114	x	x	Кількість жінок на 100 чоловіків ^a
59 ^c	57 ^c	54 ^c	x		Населення непрацездатного віку на 100 осіб працездатного віку ^a
15,3	14,4	14,1	x	x	Кількість осіб у віці 65 років і старшому у загальній кількості населення ^a у %
39,7	38,2	38,8	x	x	Медіанний вік
-3,5	-0,9	-0,2	x	x	Природний приріст (скорочення) на 1000 населення
0,7	-0,0	-0,7	x	x	Сальдо міграції на 1000 населення
803	44	31	70,5	3,9	Вищі навчальні заклади ^d , одиниць
2052,7	139,1	112,1	80,6	5,5	Студенти у вищих навчальних закладах ^d у тис. осіб
452	548	1459	x	x	Кількість студентів вищих навчальних закладів ^d на 10 тис. населення
217287	14360	8228	57,3	3,8	Кількість лікарів
48	57	110	x	x	на 10 тис. населення
2156	135	44	32,6	2,0	Кількість лікарняних закладів
398,1	23,6	11,6	49,0	2,9	У них лікарняних ліжок у тис.
88	94	154	x	x	Кількість лікарняних ліжок на 10 тис. населення
10467	576	258	44,8	2,5	Кількість аптек
4352	4407	2939	66,7	67,5	Кількість населення на 1 аптеку
19135	1355	49	3,6	0,3	Кількість бібліотек
325	368	193	x	x	Кількість читачів на 1000 населення
608	25	13	52,0	2,1	Музеї ^a
491	734	2269	x	x	Кількість відвідувань музеїв на 1000 населення
1577	52	12	23,1	0,8	Кількість демонстраторів фільмів, одиниць
299	255	788	x	x	Кількість відвідувань кіносеансів на 1000 населення

18-59/64 роки, с - 16-59 років. d Według faktycznej lokalizacji uczelni. / За місцем фактичного розташування навчального закладу. e Dane Ministerstwa Zdrowia, течними пунктами. g Łącznie z oddziałami. / Включно з відділами музеїв.

Wybrane dane charakteryzujące miasta na tle regionów i krajów w 2013 r. / Окремі показники, які характеризують

Wyszczególnienie	Polska Польща	Województwo dolnośląskie Дольно- шльонське воеводство	Wrocław / Вроцлав		
			ogółem усього	województwo dolnośląskie = = 100 дольно- шльонське воеводство = = 100	Polska = 100 Польща = 100
Turystyczne obiekty noclegowe	9775 ^h	909 ^h	73 ^h	8,0	0,7
Korzystający z noclegów na 1000 ludności	608	754	1256	x	x
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	33,8	29,5	41,0	x	x
Pracujący ^{aik} w tys.	8681,9	710,2	240,6	33,9	2,8
Liczba pracujących ^{aik} na 100 osób w wieku produkcyjnym	36 ^b	38 ^b	60 ^b	x	x
Bezrobotni zarejestrowani ^a w tys.	2157,9	153,6	18,6	12,1	0,9
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^a w %	13,4	13,1	5,5	x	x
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^{il}	3877	3869	4130	106,7	106,5
Podmioty gospodarki narodowej w tys.	4070,3 ^a	347,6 ^a	108,3 ^a	31,2	2,7
Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności	106 ^a	119 ^a	171 ^a	x	x
Wskaźnik rentowności obrotu brutto przedsiębiorstw w %	4,4	5,9	3,2	x	x
Nakłady inwestycyjne ⁿⁱ w mln (ceny bieżące)	132956 ^o	13713 ^o	3571 ^o	26,0	2,7
Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca ⁿⁱ (ceny bieżące)	3453 ^o	4711 ^o	5658 ^o	120,1	163,8
Produkcja sprzedana przemysłu ^l w mln (ceny bieżące)	1117796 ^o	101573 ^o	16695 ^o	16,4	1,5
Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca ^l w tys. (ceny bieżące)	29,0 ^o	34,9 ^o	26,4 ^o	x	x
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych ^p w tys.	13852,9 ^a	1110,6 ^a	290,3 ^a	26,1	2,1
Mieszkania w zasobach mieszkaniowych ^p na 1000 ludności	360 ^a	382 ^a	459 ^a	x	x
Mieszkania oddane do użytkowania w tys.	145,1	16,5	7,8	47,6	5,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w m ²	105	87,3	57,7	66,1	55,2
Długość sieci wodociągowej w km	287651,3 ^a	15127,1 ^a	1316,9 ^a	8,7	0,5

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b, c - Dla osób w wieku produkcyjnym przyjęto wiek: b - 18-59/64 lata, c - 16-59 lat. / За працездатний вік прийнято вік: b - osób; bez zatrudnionych za granicą. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб; без працюючих за кордоном. k na 01.01.2014 r. n Według lokalizacji inwestycji. / За місцем освоєння інвестиції. o Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących i niezaceleni. q Bez rozbudowy indywidualnych domów jednorodzinnych i schronisk. / Без врахування розширення індивідуальних житлових будинків та

міста на тлі регіону та держави у 2013 р.

Україна Україна	Obwód lwowski Львівська область	Lwów / Львів			Показники
		ogółem усього	obwód lwowski = 100 львівська область = 100	Ukraina = 100 Україна = 100	
3582	272	56	20,6	1,6	Заклади розміщування туристів
120	194	341	x	x	Кількість розміщених на 1000 населення
21,0	22,0	19,0	x	x	Ступінь використання місткості у %
10348,3	538,9	268,4	49,8	2,6	Кількість зайнятих працівників ^{aik} в тис.
36 ^c	34 ^c	55 ^c	x	x	Кількість зайнятих працівників ^{aik} на 100 осіб у працездатному віці
487,7	23,1	4,7	20,3	1,0	Кількість зареєстрованих безробітних ^a в тис. осіб
1,8	1,5	1,0	x	x	Рівень зареєстрованого безробіття ^a у %
3265	2789	3008	107,8	92,2	Середньомісячна заробітна плата ^{il}
2700,9 ^m	180,5 ^m	84,2 ^m	46,6	3,1	Суб'єкти господарювання в тис.
59 ^m	71 ^m	111 ^m	x	x	Суб'єкти господарювання на 1000 населення
0,7	2,1	3,1	x	x	Рівень рентабельності валового обороту підприємств у %
267728	9817	5530	56,3	2,1	Капітальні інвестиції ^{ml} в млн. (діючі ціни)
5909	3894	7365	189,1	124,6	Капітальні інвестиції на 1 особу ^{nl} (діючі ціни)
1354130	34623	15299	44,2	1,1	Обсяг реалізованої промислової продукції ^l в млн. (діючі ціни)
29,8	13,6	20,2	x	x	Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 особу ^l в тис. (діючі ціни)
19367,6	891,2	269,8	30,3	1,4	Кількість квартир у житловому фондi ^p в тис.
427	353	359	x	x	Кількість квартир у житловому фондi ^p на 1000 населення
102,3	4,5	2,0	44,4	2,0	Прийнято в експлуатацію квартир в тис.
105 ^q	126 ^q	93,8 ^q	74,7	89,7	Середня площа 1 квартири прийнятої в експлуатацію в м ²
106038,5	3057,2	1214,5	39,7	1,1	Одиночна протяжність вуличної водопровідної мережі в км

18-59/64 роки, с - 16-59 років. h Stan w dniu 31.07. / Станом на 31.07. i Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 Według faktycznego miejsca pracy. / За фактичним місцем праці. l W walutach narodowych. / В національній валюті. m Stan w dniu 01.01.2014 r. / Станом przekracza 9 osób. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб. p Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені гуртожитків.

Polska / Польща

Województwo dolnośląskie
Дольношльонське воєводство

Wrocław / Вроцлав

Ukraina / Україна

Obwód lwowski
Львівська область

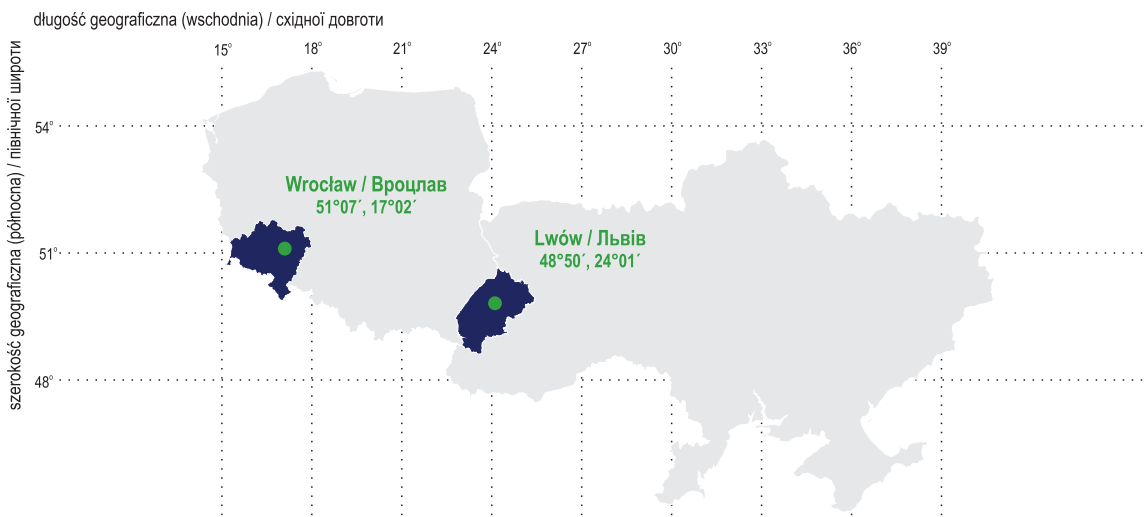
Lwów / Львів

5

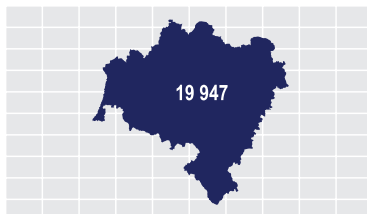
География Географія

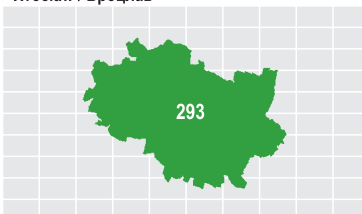
Położenie geograficzne / Географічні координати

Powierzchnia w km² w 2014 r. (stan w dniu 1 I) / Територія в км² у 2014 р. (станом на 1 січня)

Polska / Польща

Województwo dolnośląskie
Дольношльонське воєводство

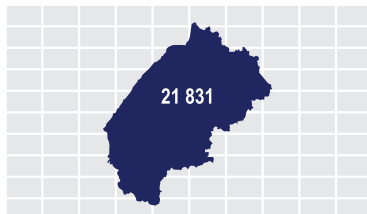
Wrocław / Вроцлав

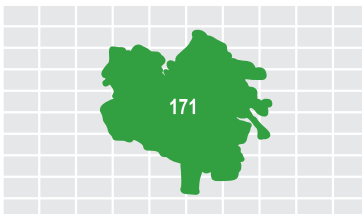
Ukraina / Україна

Obwód lwowski / Львівська область

Lwów / Львів

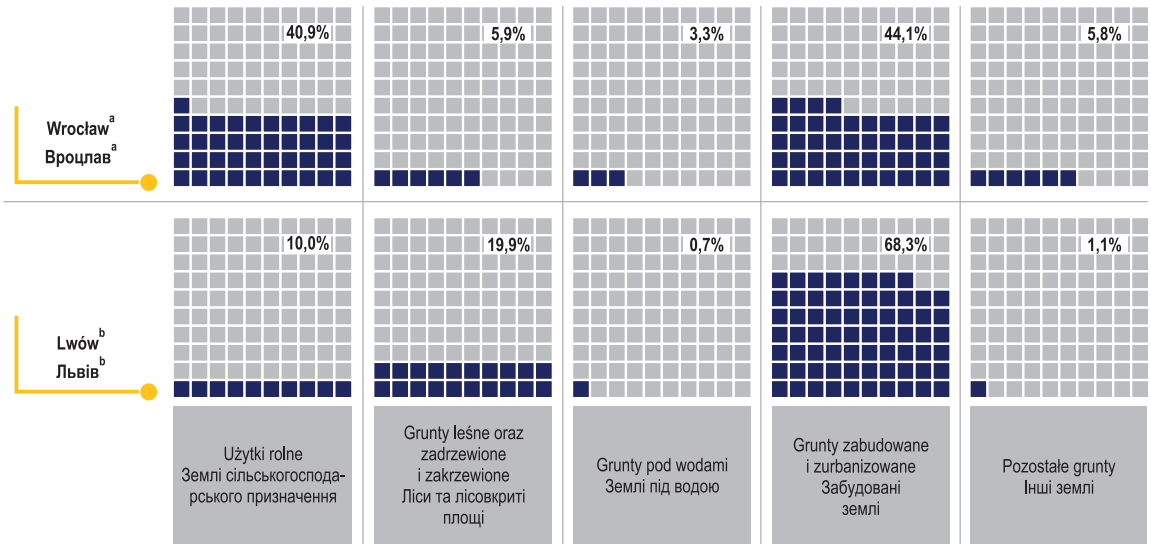

Użytkowanie gruntów w 2014 r. (stan w dniu 01.01) / Використання земель у 2014 р. (станом на 01.01)

Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów ^b Львів ^b	Показники
	w km ² / в км ²		
Ogółem	292,8	171,0	Усього
Użytki rolne	119,6	17,1	Землі сільськогосподарського призначення
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	17,3	34,0	Ліси та лісовкриті площі
Grunty pod wodami	9,6	1,2	Землі під водою
Grunty zabudowane i zurbanizowane	129,1	116,8	Забудовані землі
Pozostałe grunty	17,1	1,9	Інші землі

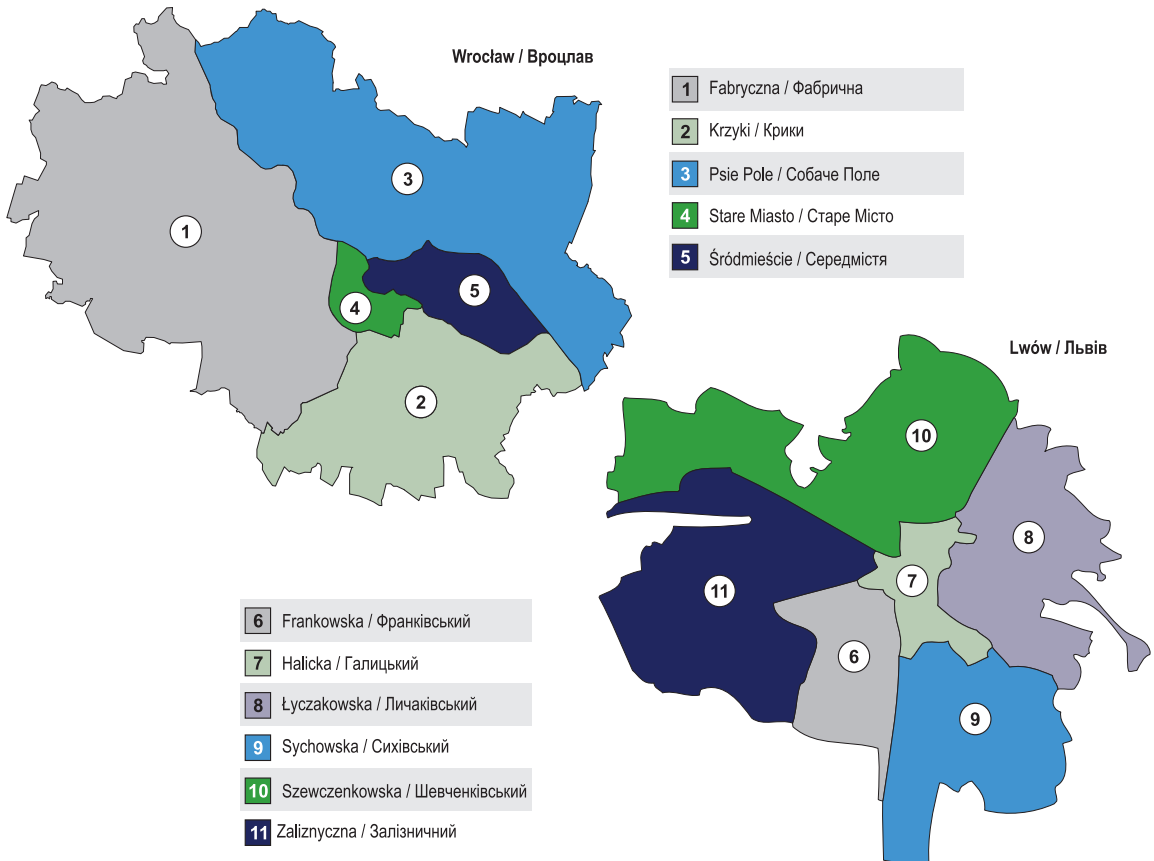
a Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. / Дані Головного Управління Геодазії і Картографії. b Dane Głównego Urzędu Państwowej Agencji Polityki Agrarnej w obwodzie lwowskim. / За даними Головного управління Держгемагенства у Львівській області.

Ужyткованне ґрунтóв у % повyрхні оґóлем у 2014 р. (стан у днy 01.01)
Використання земель у % до загальної площі у 2014 р. (станом на 01.01)

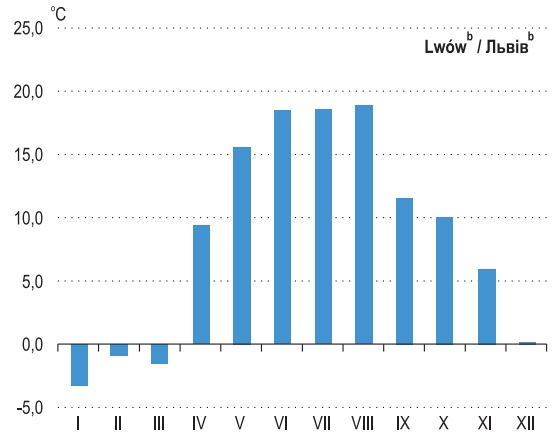
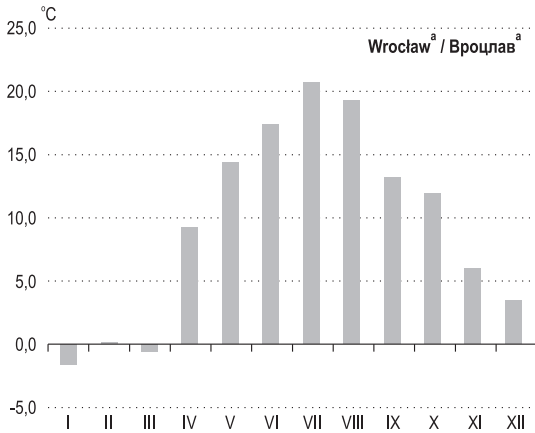
a Dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. / Дані Головного Управління Геодезії і Картографії. b Dane Głównego Urzędu Państwowej Agencji Polityki Agrarnej w obwodzie lwowskim. / За даними Головного управління Держземагенства у Львівській області.

Dzielnice / Район

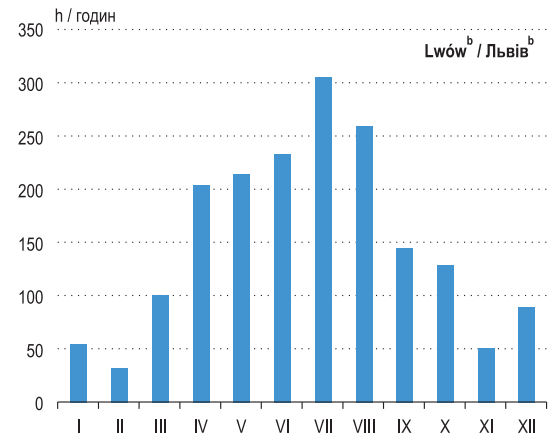
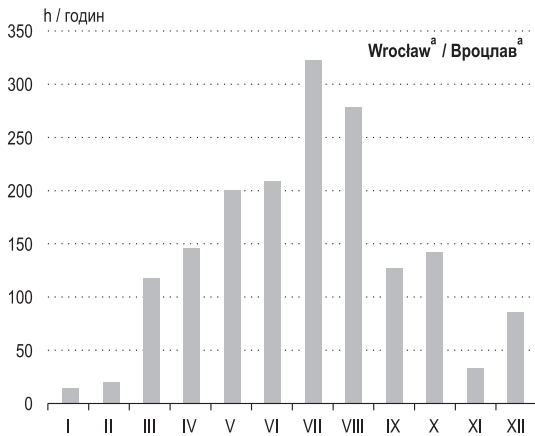

Średnie temperatury powietrza, usłonecznienie i opady atmosferyczne według miesiący w 2013 r.
Середньомісячна температура повітря, тривалість сонячного сяння та кількість атмосферних опадів у 2013 р.

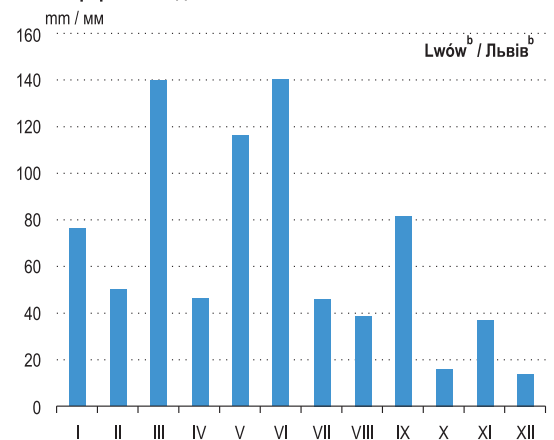
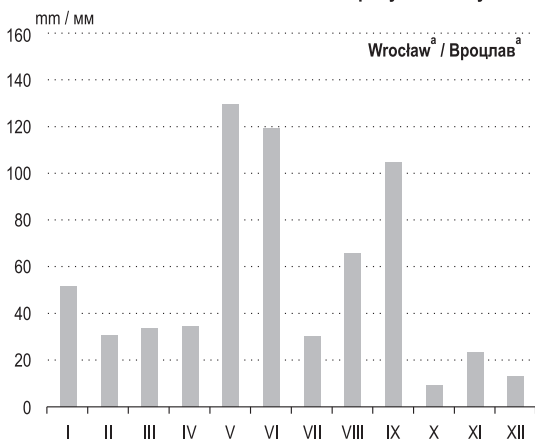
Średnie temperatury powietrza / Середньомісячна температура повітря

Usłonecznienie / Тривалість сонячного сяння

Opady atmosferyczne / Кількість атмосферних опадів

a Dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej. / Дані Інституту Метеорології і Водокористування. b Dane Regionalnego Centrum Hydrometeorologii w obwodzie lwowskim. / За даними Львівського Регіонального Центру Гідрометеорології.

6

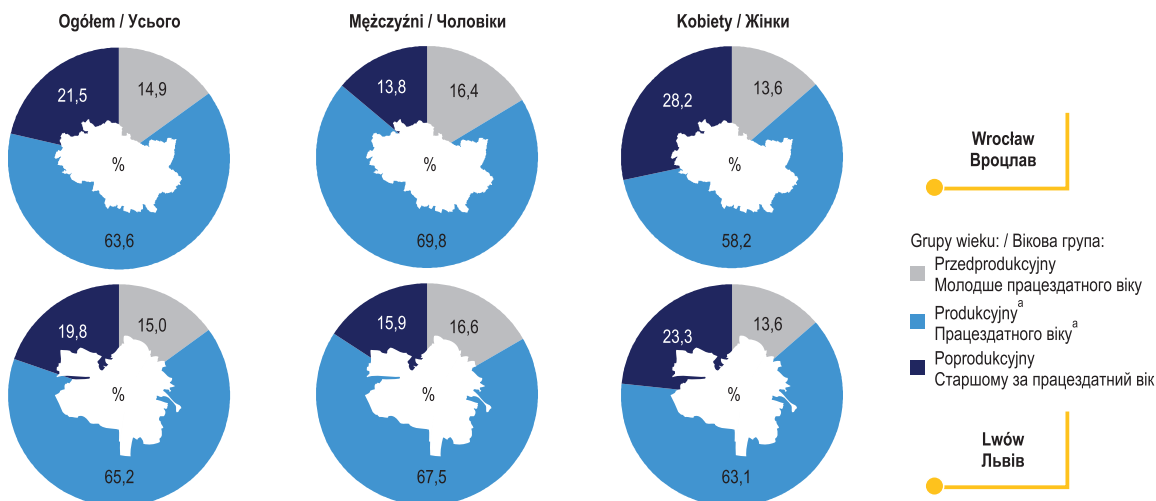
Demografia Демографія

Podstawowe informacje o ludności w 2013 r. (stan w dniu 31.12) / Основні демографічні показники у 2013 р. (станом на 31.12)

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Ludność: w tysiącach	632,1	758,4	Кількість наявного населення: у тис. осіб
na 1 km ²	2159	4435	на 1 км ²
Mężczyźni: w tysiącach	294,7	355,0	Кількість чоловіків: у тис. осіб
w %	46,6	46,8	у %
Kobiety: w tysiącach	337,4	403,4	Кількість жінок: у тис. осіб
w %	53,4	53,2	у %
na 100 mężczyzn	115	114	на 100 чоловіків
Ludność według ekonomicznych grup wieku w tys.			Розподіл постійного населення за окремими віковими групами в тис. осіб
Przedprodukcyjnym	94,2	112,7	Молодше працездатного віку
Produkcyjnym ^a	401,8	488,9	Працездатного віку ^a
Poprodukcyjnym	136,0	148,9	Старшому за працездатний вік
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	57	54	Населення непрацездатного віку на 100 осіб працездатного віку
Mediana wieku	40,1	38,8	Медіанний вік

a We Wrocławiu dla mężczyzn w wieku produkcyjnym przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet – 18-59 lat. We Lwowie zarówno dla mężczyzn, jak i dla kobiet w wieku produkcyjnym przyjęto wiek 16-59 lat. / У Wrocławiu для чоловіків за працездатний прийнято вік 18-64 роки, для жінок – 18-59 років. У Львові як для чоловіків, так і для жінок за населення у працездатному віці прийнято населення у віці 16-59 років.

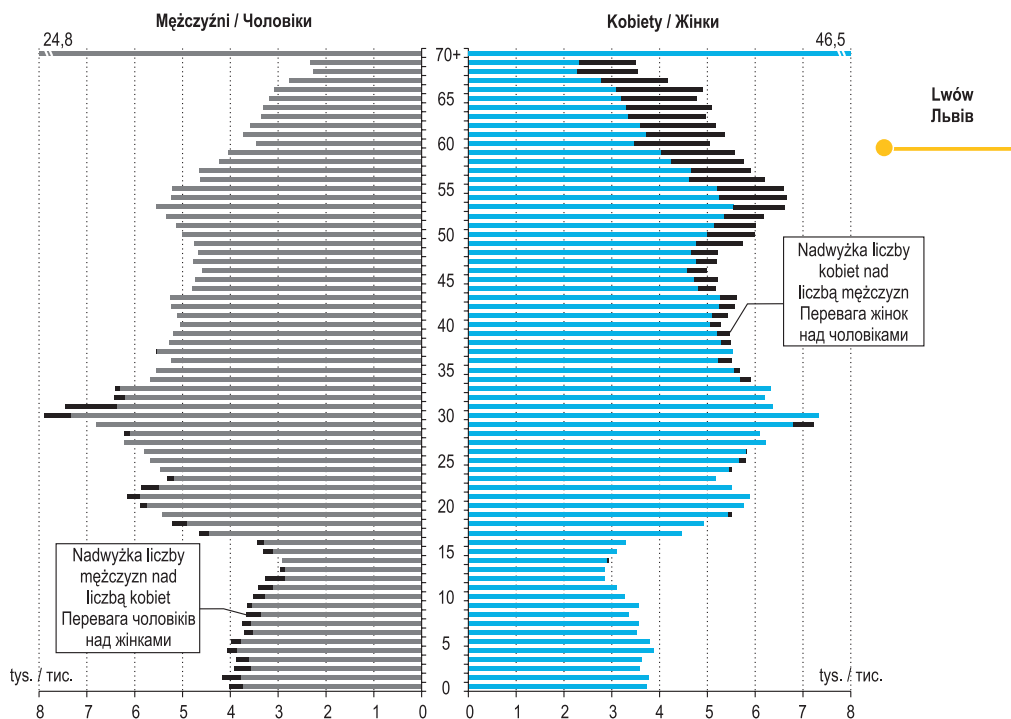
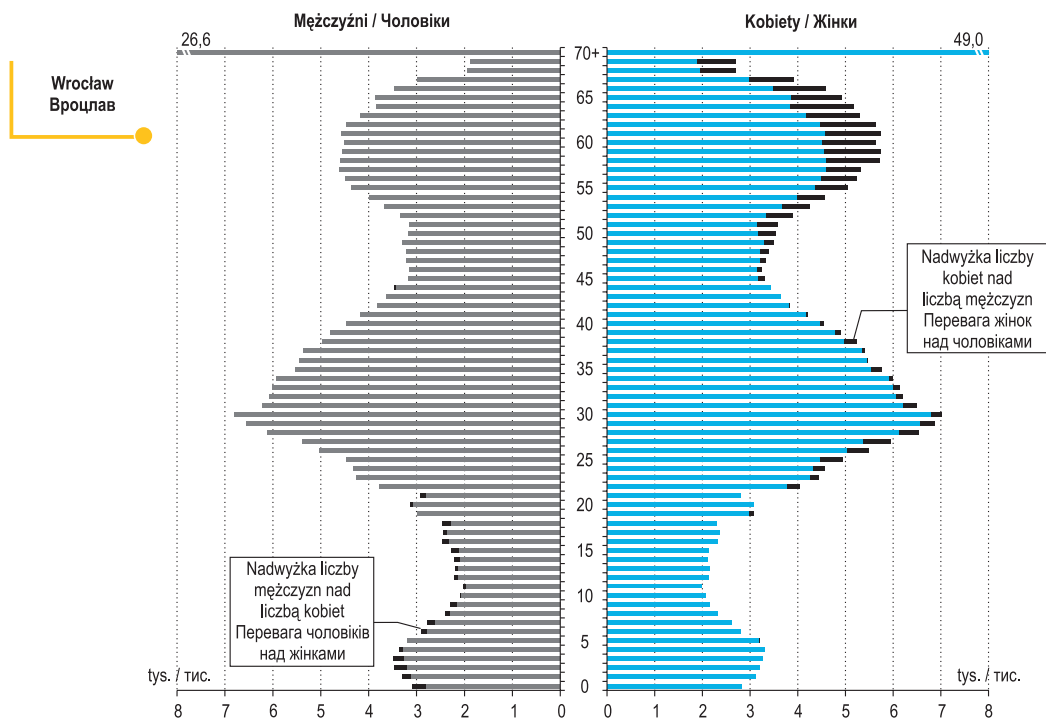
**Ludność według płci i ekonomicznych grup wieku w 2013 r. (stan w dniu 31.12)
Розподіл населення за статтю та віковими групами у 2013 р. (станом на 31.12)**

a We Wrocławiu dla mężczyzn w wieku produkcyjnym przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet – 18-59 lat. We Lwowie zarówno dla mężczyzn, jak i dla kobiet w wieku produkcyjnym przyjęto wiek 16-59 lat. / У Wrocławiu для чоловіків за працездатний прийнято вік 18-64 роки, для жінок – 18-59 років. У Львові як для чоловіків, так і для жінок за населення у працездатному віці прийнято населення у віці 16-59 років.

U w a g a. Dla Lwowa – ludność według płci i wieku dotyczy ludności stałej.

У в а г а. Для Львова – постійне населення за статтю та віком.

Ludność według płci i wieku w 2013 r. (stan w dniu 31.12)
Розподіл населення за статтю та віком у 2013 р. (станом на 31.12)

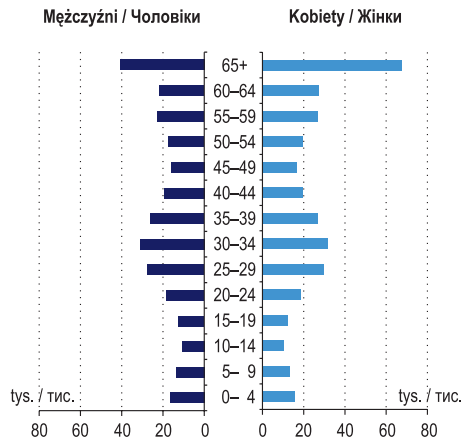
U w a g a. Dla Lwowa – ludność według płci i wieku dotyczy ludności stałej.
У в а г а. Для Львова – постійне населення за статтю та віком.

Людność według grup wieku w 2013 r. Розподіл населення за віковими групами у 2013 р.

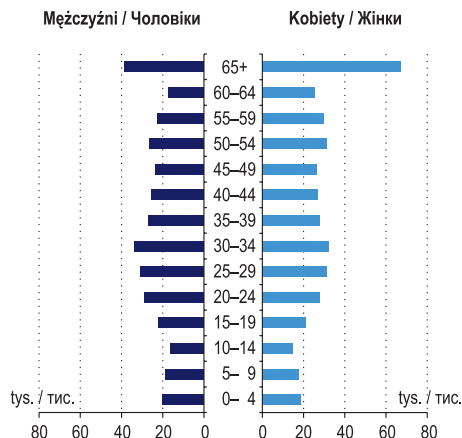
Wyszczególnienie Показники	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów ^a Львів ^a
Ogółem w tys. / Усього в тис.	632,1	750,5
0 – 4 lata / років	32,4	38,6
5 – 9	26,7	36,6
10 – 14	21,2	31,1
15 – 19	24,8	43,4
20 – 24	37,3	56,6
25 – 29	57,4	61,9
30 – 34	62,9	66,0
35 – 39	52,9	54,5
40 – 44	39,3	52,5
45 – 49	32,8	49,9
50 – 54	37,2	57,7
55 – 59	49,6	52,8
60 – 64	49,1	43,1
65 lat i więcej / років і старші	108,5	105,8

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

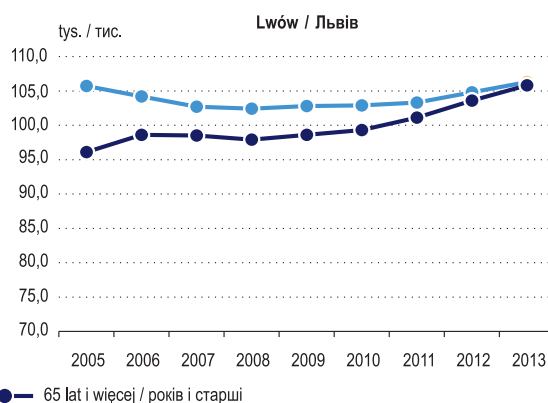
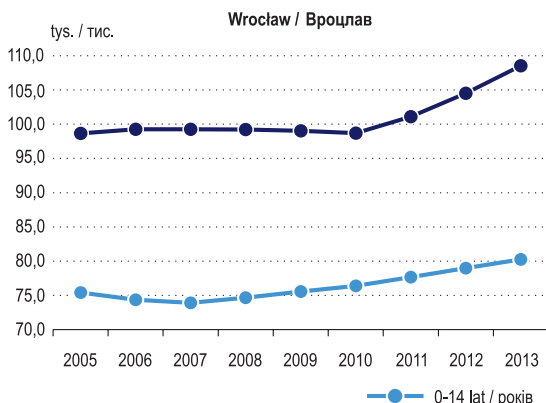
Wrocław^a / Вроцлав^a

Lwów^a / Львів^a

Osoby w wieku 0-14 lat oraz w wieku 65 lat i więcej (stan w dniu 31.12) Кількість осіб у віці 0-14 років та у віці 65 років і старші (станом на 31.12)

U w a g a. Dla Lwowa – ludność według płci i wieku dotyczy ludności stałej.
У в а г а. Для Львова – постійне населення за статтю та віком.

Рух натуральний людності в 2013 р. / Природний рух населення у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Małżeństwa: w liczbach bezwzględnych	2677	6276	Кількість зареєстрованих шлюбів, одиниць
na 1000 ludności	4,2	8,3	на 1000 населення
Rozwody: w liczbach bezwzględnych	1518	711 ^a	Кількість зареєстрованих розлучень, одиниць
na 1000 ludności	2,4	0,9	на 1000 населення
Urodzenia żywe: w liczbach bezwzględnych	6089	7867	Кількість живонароджених
na 1000 ludności	9,6	10,4	на 1000 населення
na 1000 kobiet w wieku 15-49 lat	39,0	40,3	на 1000 жінок у віці 15-49 років
Zgony ogółem: w liczbach bezwzględnych	6501	8006	Кількість померлих, осіб
na 1000 ludności	10,3	10,6	на 1000 населення
Zgony niemowląt: w liczbach bezwzględnych	34	68	Померло дітей у віці до 1 року, осіб
na 1000 urodzeń żywych	5,6	8,6	на 1000 живонароджених
Przyrost naturalny: w liczbach bezwzględnych	-412	-139	Природний приріст, скорочення
na 1000 ludności	-0,7	-0,2	на 1000 населення

a Bez uwzględnienia rozwodów przeprowadzonych w sądach (zgodnie z Ustawą Ukrainy „О паїтшовей реєстрації актів стану цивільного”, з дня 1 липця 2010 р., № 2398-VI) / Без урахування розірвань шлюбів, здійснених у судовому порядку (відповідно до Закону України „Про державну реєстрацію актів цивільного стану” від 1 липня 2010 р. № 2398-VI).

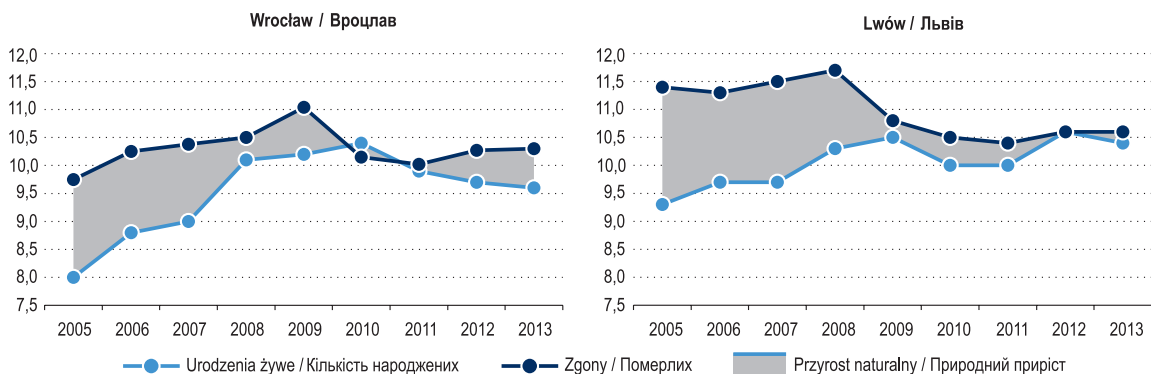
Міграції людності в 2013 р. / Міграція населення у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Napływ ogółem w liczbach bezwzględnych	8287	9741	Кількість прибулих, осіб
Wewnętrzny ^a	7734	8745	У межах держави ^a
Zagraniczny	553	996	З-за меж держави
Odpływ ogółem w liczbach bezwzględnych	6911	10291	Кількість вибулих, осіб
Wewnętrzny ^a	6312	9769	У межах держави ^a
Zagraniczny	599	522	За межі держави
Saldo migracji ogółem w liczbach bezwzględnych	1376	-550	Сальдо міграції, осіб
Wewnętrznych ^a	1422	-1024	У межах держави ^a
Zagranicznych	-46	474	З-за меж держави
Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	2,2	-0,7	Сальдо міграції на 1000 населення
Wewnętrznych ^a	2,3	-1,3	У межах держави ^a
Zagranicznych	-0,1	0,6	З-за меж держави

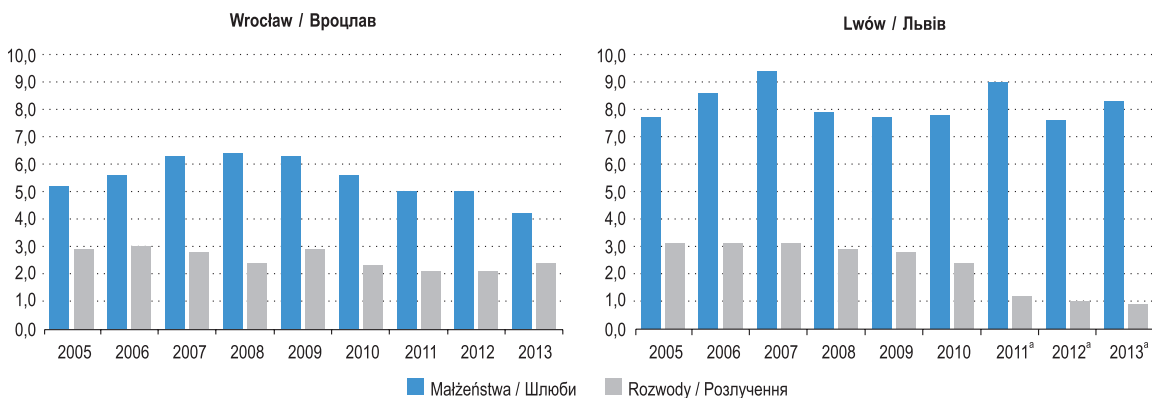
a Dane dotyczą przemieszczeń ludności na terenie kraju. / Дані стосуються переміщень населення у межах держави.

Ruch naturalny ludności oraz migracje na 1000 ludności
Природний рух та міграція на 1000 населення

Urodzenia żywe i zgony / Кількість народжених та померлих

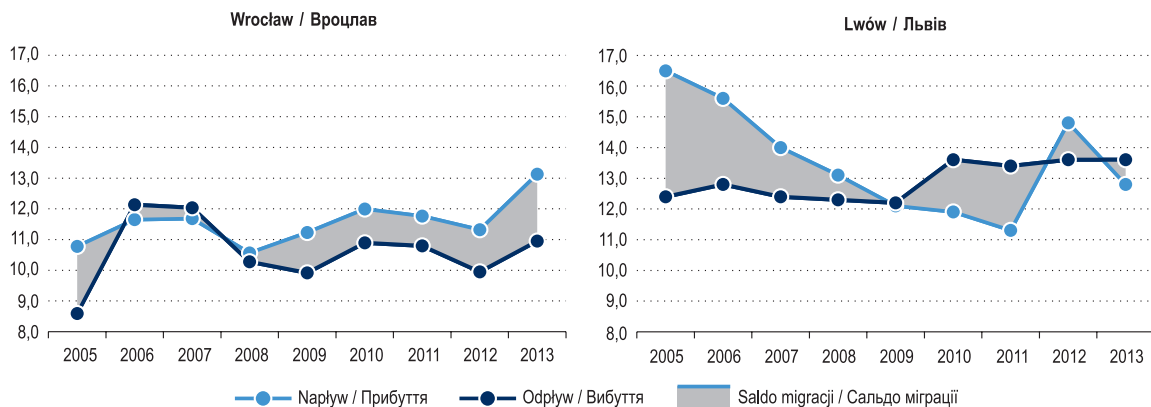

Małżeństwa i rozwody / Шлюби та розлучення

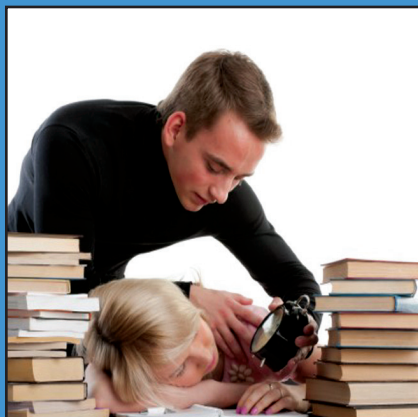
a Bez uwzględnienia rozwodów przeprowadzonych w sądach (zgodnie z Ustawą Ukrainy "O państwowej rejestracji aktów stanu cywilnego", z dnia 1 lipca 2010 r., Nr 2398-VI) / Без урахування розривань шлюбів, здійснених у судовому порядку (відповідно до Закону України "Про державну реєстрацію актів цивільного стану" від 1 липня 2010 р. № 2398-VI).

Migracje wewnętrzne i zagraniczne / Внутрішньорегіональна та міждержавна міграція

7

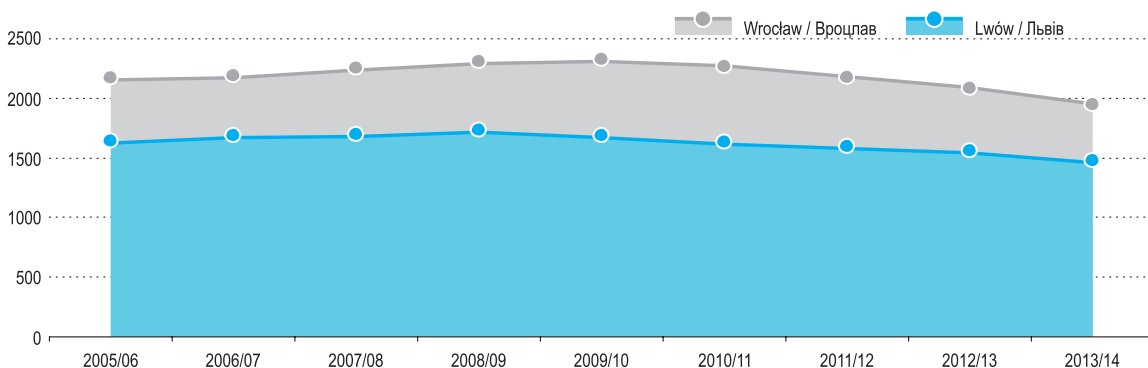
Szkolnictwo wyższe Вища освіта

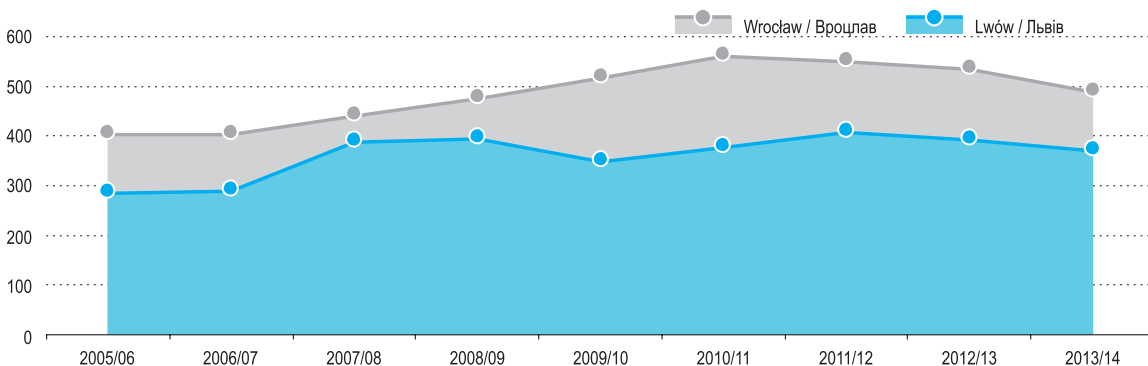
Szkolnictwo wyższe^a w roku akademickim 2013/14 / Вища освіта^a у 2013/14 н.р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Szkoły wyższe	23	31	Кількість вищих навчальних закладів, одиниць
Studenci	123266	112143	Кількість студентів
w tym kobiety	69286	56764	у тому числі жінки
Studia stacjonarne	77854	77662	Денної форми навчання
Studia niestacjonarne	45412	33541	Заочної форми навчання
Studenci na 10 tys. ludności	1950	1459	Кількість студентів на 10 тис. населення
Absolwenci	30832	28717	Кількість випускників
w tym kobiety	19254	14650	у тому числі жінок
Studia stacjonarne	18794	17780	Денної форми навчання
Studia niestacjonarne	12038	10656	Заочної форми навчання
Absolwenci na 10 tys. ludności	488	370	Кількість випускників на 10 тис. населення

a Według faktycznej lokalizacji uczelni. / За місцем фактичного розташування навчального закладу.

Studenci^a na 10 tys. ludności / Кількість студентів^a на 10 тис. населення

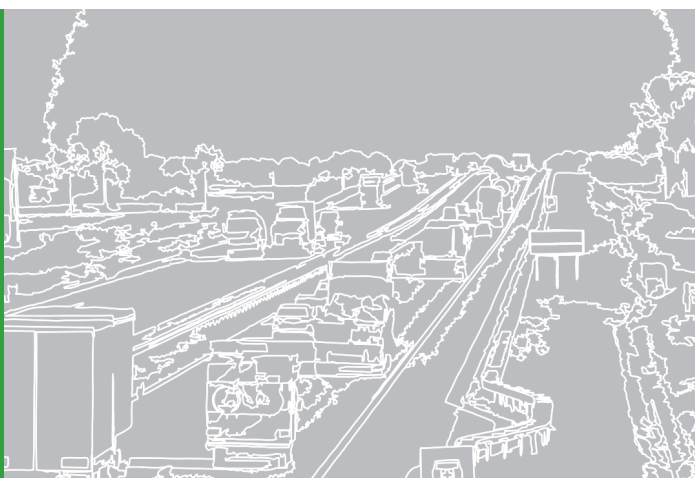
a Według faktycznej lokalizacji uczelni. / За місцем фактичного розташування навчального закладу.

Absolwenci^a na 10 tys. ludności / Кількість випускників^a на 10 тис. населення

a Według faktycznej lokalizacji uczelni. / За місцем фактичного розташування навчального закладу.

8

Ochrona zdrowia Охорона здоров'я

Ochrona zdrowia w 2013 r. / Охорона здоров'я у 2013 р.

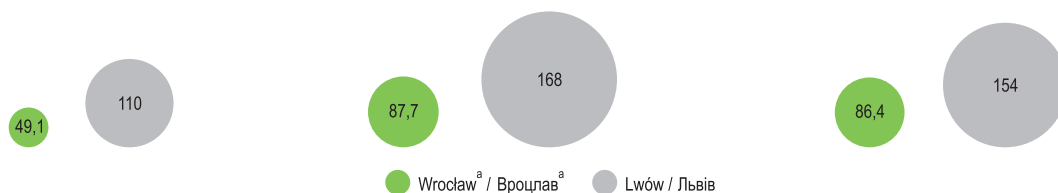
Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów Львів	Показники
Lekarze	3101	8228	Кількість лікарів
na 10 tys. ludności	49,1	110	на 10 тис.населення
Pielęgniarki	5543	12576	Кількість середнього медичного персоналу
na 10 tys. ludności	87,7	168	на 10 тис.населення
Szpitalne	18	44	Кількість лікарняних закладів
Łóżka szpitalne	5458	11555	У них лікарняних ліжок
na 10 tys. ludności	86,4	154	на 10 тис. населення
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - - przychodnie	428	95 ^b	Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів
na 10 tys. ludności	6,8	1,3	на 10 тис. населення
Liczba ludności na 1 przychodnię	1477	7900	Кількість населення на один амбулаторно-поліклінічний заклад
Apteki ogólnodostępne	269	258	Кількість аптек
na 10 tys. ludności	4,3	3,0	на 10 тис. населення
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	2350	2939	Кількість населення на 1 аптеку

a Stan w dniu 31.12. Dane (z wyłączeniem aptek) Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie przychodni również Głównego Urzędu Statystycznego (GUS); w zakresie aptek – dane GUS. / Станом на 31.12. Дані (без аптек) Міністерства Охорони Здоров'я, Міністерства Внутрішніх Справ, які надаються Головному Управлінню Статистики (ГУС); щодо аптек – дані ГУС. b Łącznie z przychodniami, które działają jako prywatne praktyki. / Включно з урахуванням закладів, які здійснюють діяльність у порядку приватної практики.

Wybrane kategorie związane z ochroną zdrowia na 10 tys. ludności w 2013 r.

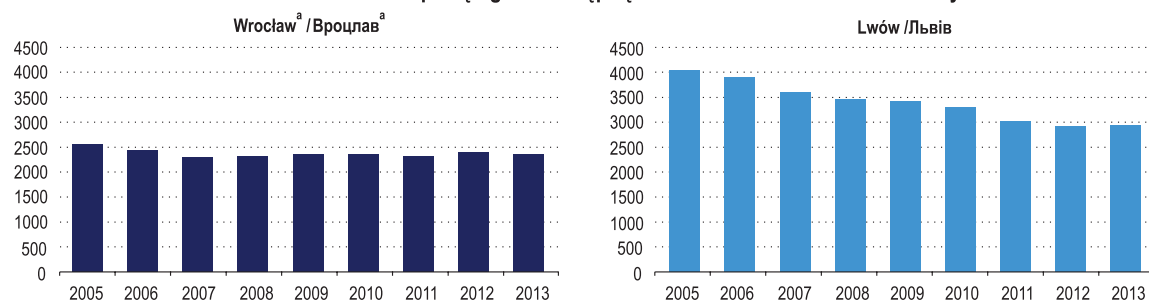
Окремі категорії охорони здоров'я на 10 тис. населення у 2013 р.

Lekarze / Кількість лікарів Pielęgniarki / Кількість середнього медичного персоналу Łóżka szpitalne / У них лікарняних ліжок

a Stan w dniu 31.12. Dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. / Станом на 31.12. Дані Міністерства Охорони Здоров'я, Міністерства Внутрішніх Справ.

Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną / Кількість населення на 1 аптеку

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

9

Культура Культура

Kultura w 2013 r. / Культура у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Biblioteki	44^a	49	Кількість бібліотек
Liczba ludności na 1 bibliotekę	14365 ^a	15478	Кількість населення на 1 бібліотеку
Czytelnicy bibliotek:			Кількість читачів:
w tysiącach	137,1 ^b	146,7	в тис. осіб
na 1000 ludności	217 ^b	193	na 1000 населення
Księgozbiór w tys. woluminów	1095,8 ^a	8656,5	Бібліотечний фонд в тис. примірників
na 1 czytelnika w woluminach	8,0 ^a	59,0	na 1 читача в примірниках
na 1000 ludności w woluminach	1734 ^a	11414	na 1000 населення в примірниках
Wypożyczenia w tys. woluminów	2353,9 ^b	4023,1	Видано читачам книжок та журналів в тис. примірників
na 1 czytelnika w woluminach	17,2 ^b	27,4	na 1 читача в примірників
na 1000 ludności w woluminach	3729 ^b	5305	na 1000 населення в примірниках
Muzea^a	24^c	13	Кількість музеїв^a
Zwiedzający muzea:			Кількість відвідувань музеїв:
w tysiącach	1483,1 ^c	1721,3	в тис. осіб
na 1000 ludności	2349 ^c	2269	na 1000 населення
Teatry^a	7	8	Кількість професійних театрів^a
Widzowie ^d w teatrach:			Кількість відвідувань театрів ^d :
w tysiącach	286,8	411,1	в тис. осіб
na 1000 ludności	454	542	na 1000 населення
Przedstawienia ^d	1315	2333	Кількість вистав ^d
na 1000 ludności	2	3	na 1000 населення
Instytucje muzyczne^a	2	7	Музичні заклади^a
Słuchacze ^d w instytucjach muzycznych:			Кількість слухачів ^d :
w tysiącach	55,4	244,8	в тис. осіб
na 1000 ludności	87,8	323	na 1000 населення
Koncerty ^d	180	827	Кількість концертів ^d
na 1000 ludności	0,3	1,0	na 1000 населення
Kina stałe	7^a	12	Кількість демонстраторів фільмів, одиниць
Widzowie w kinach stałych:			Кількість відвідувань кіносеансів:
w tysiącach	2090,2	597,8	в тис. осіб
na 1000 ludności	3311	788	na 1000 населення

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b Łącznie z punktami bibliotecznymi. / Включно з бібліотечними пунктами. c Łącznie z oddziałami. / Включаючи відділи музеїв. d Według siedziby; w stałych salach teatralnych. / Згідно місця розташування, на власній театральній сцені.

Muzea w 2013 r. / Музеї у 2013 р.

Zwiedzający w tys. / Кількість відвідувань в тис.

Wrocław^a / Вроцлав^a

180,0	Muzeum Narodowe Національний Музей
254,7	Panorama Racławicka Панорама Рацлавська
26,6	Muzeum Etnograficzne Етнографічний Музей
34,5	Muzeum Architektury Музей Архітектури
14,4	Muzeum Przyrodnicze Природничий Музей
23,2	Muzeum Poczty i Telekomunikacji Музей Пошти і Зв'язку
4,6	Muzeum Mineralogiczne Музей Мінералогії
191,8	Muzeum Miejskie Wrocławia Міський Музей Вроцлава
88,3	Muzeum Uniwersytetu Wrocławskiego Музей Вроцлавського Університету
0,4	Muzeum Książąt Lubomirskich Музей Князів Любомірських
3,5	Muzeum Człowieka ^b Музей Людини ^b

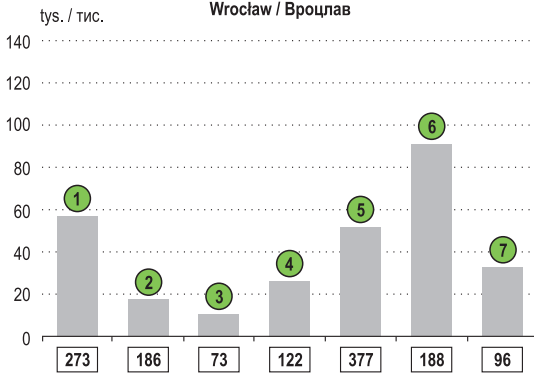
Lwów / Львів

125,2	Muzeum Pamięci Reżimów Totalitarnych "Terytorium Terroru" Меморіальний Музей Тоталітарних Режимів "Територія Терору"
17,0	Muzeum Pamięci Narodowej "Więzienia przy Łaskiego" Національний Музей – Меморіал Жертв Окупаційних Режимів "Тюрма на Лонцького"
150,5	Lwowskie Muzeum Historii Religii Львівський Музей Історії Релігії
150,0	Muzeum Architektury i Obyczajowości Ludowej Музей Народної Архітектури та Побуту
141,5	Muzeum Narodowe im. A. Szepetyckiego Національний Музей ім. А. Шептицького
10,4	Państwowe Muzeum Pamięci M. Hrusziewskiego Державний Меморіальний Музей М. Грушевського
185,9	Łyczakowski Cmentarz we Lwowie ЛКП "Музей Личаківський Цвинтар"
456,3	Lwowska Galeria Sztuki im. B. Woźnickiego Львівська Національна Галерея Мистецтв ім. Б. Возницького
16,8	Muzyczno-Memoriałowe Muzeum S. Kruszelnickiej Музично-Меморіальний Музей С. Крушельницької
23,5	Literacko-Memoriałowe Muzeum I. Franka Львівський Національний Літературно-Меморіальний Музей І. Франка
41,0	Państwowe Muzeum Przyrodnicze Державний Природознавчий Музей НАН України
31,3	Muzeum Historyczne i Krajoznawcze w mieście Winnikach Історико-Краєзнавчий Музей м. Винники
371,9	Lwowskie Muzeum Historyczne Львівський Історичний Музей

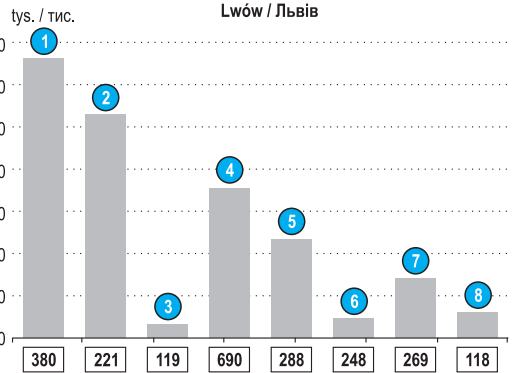
a Łącznie z oddziałami. / Включаючи відділи музеїв. b Katedra Antropologii Uniwersytetu Wrocławskiego. / Кафедра Антропології Вроцлавського Університету.

Teatry w 2013 r. / Театри у 2013 р.

Wrocław / Вроцлав

Lwów / Львів

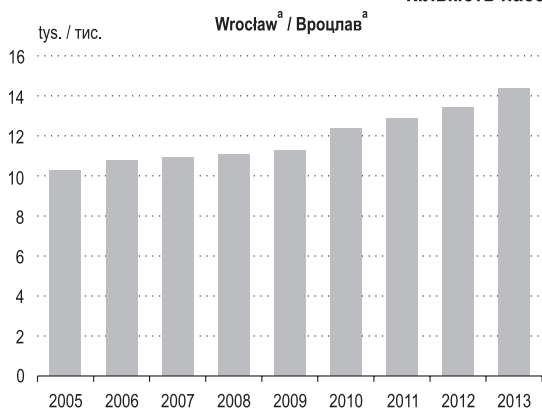
■ Widzowie^a / Кількість глядачів^a x Przedstawienia^a / Вистави^a

- 1 Teatr Polski
Польський Театр
- 2 Wrocławski Teatr Współczesny
Вроцлавський Сучасний Театр
- 3 Ośrodek Badań Twórczości J. Grotowskiego i Poszukiwań Teatralno - Kulturowych
Центр Дослідження Творчості Я. Гротовського і Театрально-Культурних Пошуків
- 4 Wrocławski Teatr Komedia
Вроцлавський Театр Комедії
- 5 Wrocławski Teatr Lalek
Вроцлавський Театр Ляльок
- 6 Opera Wrocławska
Оперний Театр у Вроцлаві
- 7 Teatr Muzyczny Capitol
Музичний Театр Капітол

- 1 Ukraiński Państwowy Akademyjny Teatr Dramatyczny im. M. Zańkowieckiej
Національний Академічний Український Драматичний Театр ім. М. Заньковецької
- 2 Lwowski Państwowy Akademyjny Teatr Opery i Baletu im. S. Kruszelnickiej
Львівський Національний Академічний Театр Опери та Балету ім. С. Крушельницької
- 3 Lwowski Teatr Akademyjny im. Ł. Kurbasia
Львівський Академічний Молодіжний Театр ім. Л. Курбаса
- 4 Lwowski Akademyjny Obwodowy Teatr Lalek
Львівський Академічний Обласний Театр Ляльок
- 5 Pierwszy Ukraiński Teatr dla dzieci i młodzieży
Перший Український Театр Для Дітей та Юнацтва
- 6 Lwowski Teatr Miniatur Estradowych "I ludzie i lalki"
Львівський Театр Естрадних Мініатюр "І люди і ляльки"
- 7 Lwowski Akademyjny Teatr duchowy „Woskresinnia”
Львівський Академічний Духовний Театр "Воскресіння"
- 8 Lwowski Teatr Dramatyczny im. Ł. Ukrainki
Львівський Драматичний Театр ім. Л. Українки

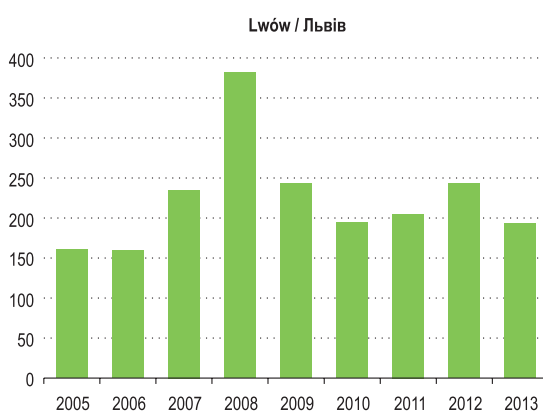
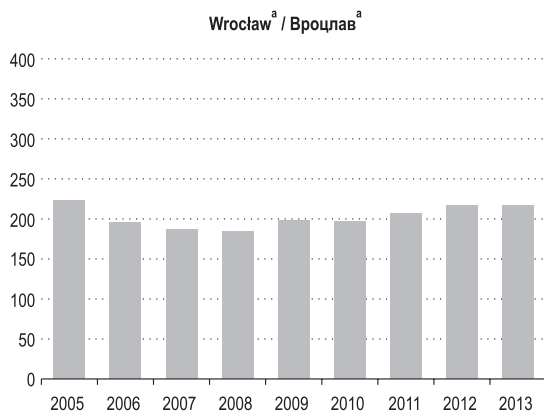
a Według siedziby; w stałych salach teatralnych. / Згідно місця розташування, на власній театральній сцені.

Liczba ludności na 1 bibliotekę Кількість населення на 1 бібліотеку

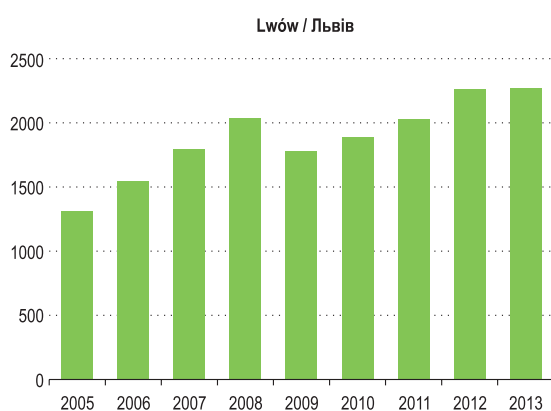
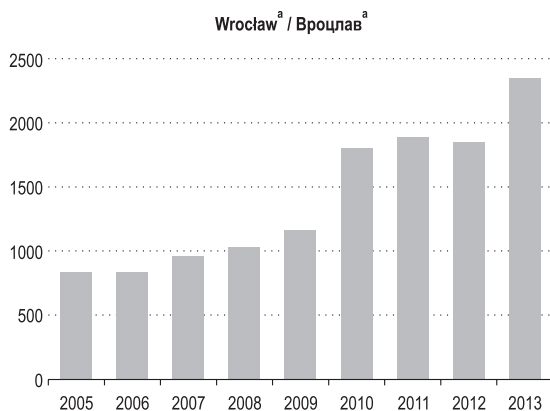
a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Czytelnicy bibliotek na 1000 ludności Кількість читачів на 1000 населення

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. / Включно з бібліотечними пунктами.

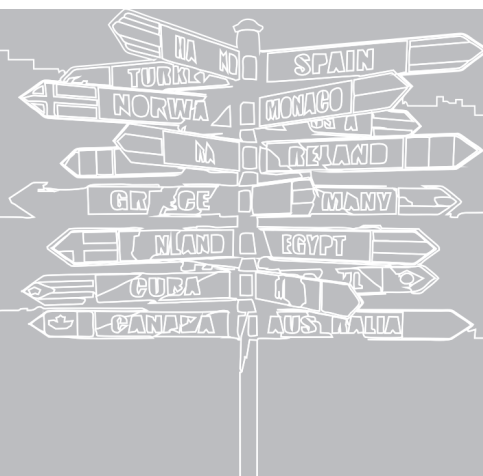
Zwiedzający muzea na 1000 ludności Кількість відвідувань музеїв на 1000 населення

a Łącznie z oddziałami. / Включаючи відділи музеїв.

10

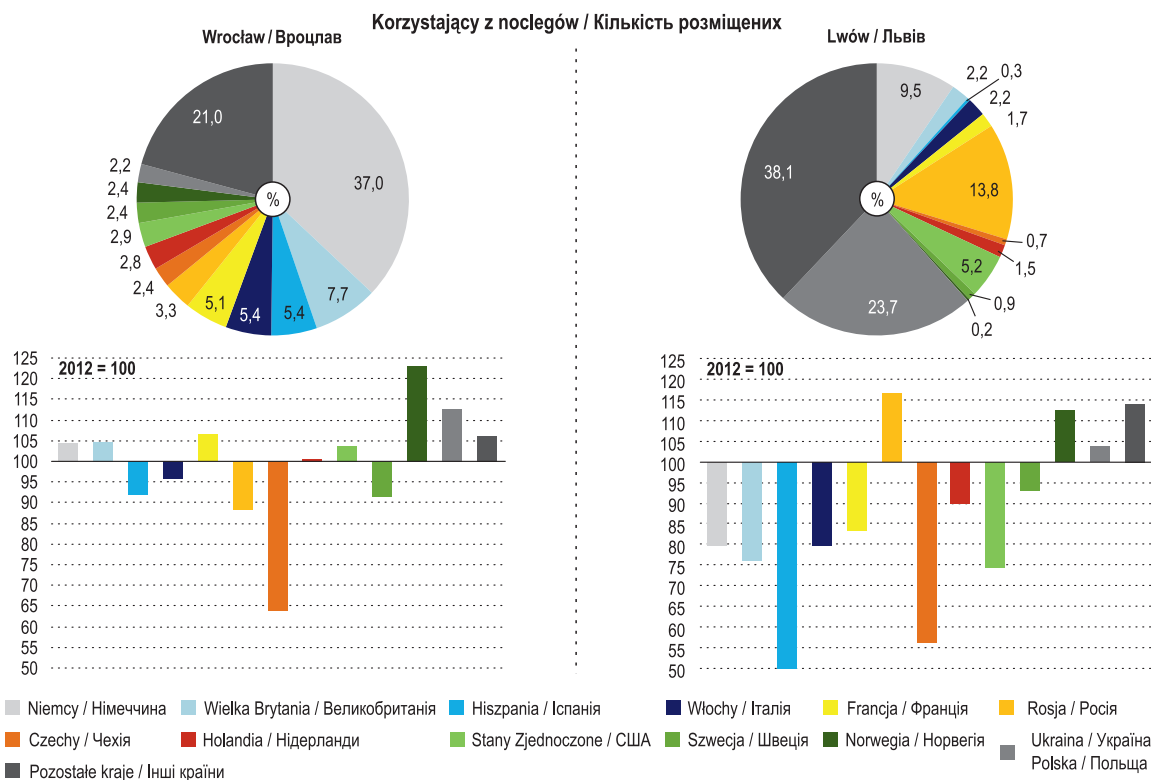
Turystyka Туризм

База ночлегова турыстыкі ў 2013 р. / Заклады разміщення турыстів у 2013 р.

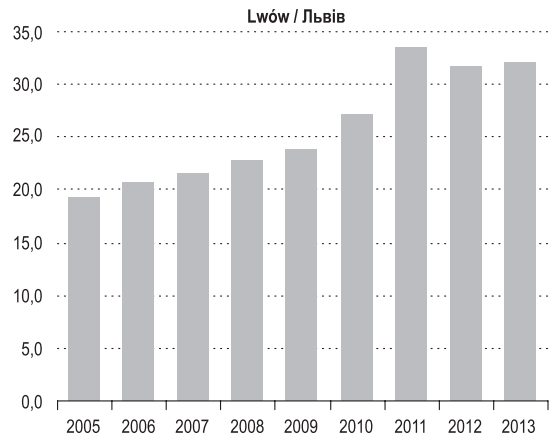
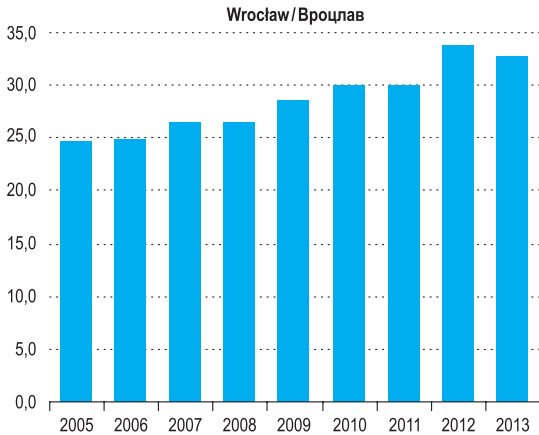
Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Obiekty	73 ^a	56	Кількість закладів, одиниць
w tym hotele	43	41	з них готелі
Miejsca noclegowe	9588 ^a	5400	Кількість місць (ліжок), одиниць
w tym w hotelach	7268	4706	у тому числі у готелях
Korzystający z noclegów w tys.	792,8	258,8	Кількість розміщених в тис. осіб
w tym w hotelach	659,2	235,5	у тому числі у готелях
w tym turyści zagraniczni	253,2	80,3	з них іноземці
Udzielone noclegi w tys.	1380,8	413,8	Загальний час перебування приїжджих в тис. людино-днів
w tym w hotelach	1117,2	372,4	у тому числі у готелях
w tym turystom zagranicznym	491,3	115,7	з них іноземців
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w %	41,0	19,0	Ступінь використання місткості у %
w tym w hotelach	42,6	22,0	у тому числі у готелях

a Stan w dniu 31.07. / Станом на 31.07.

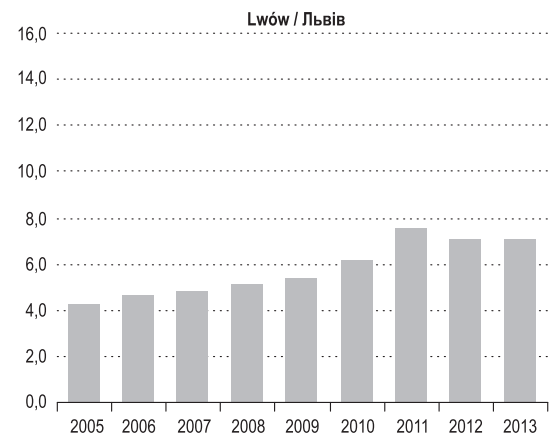
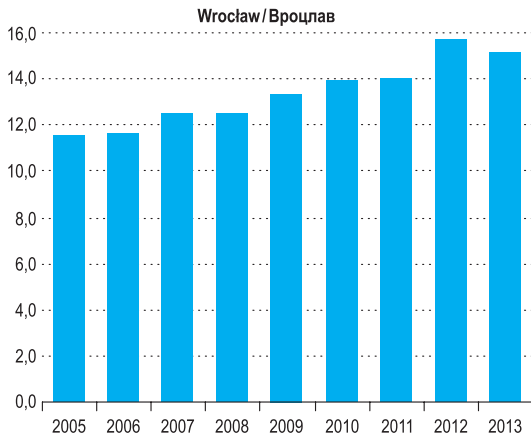
Турысты заграначныя паводле месца сталяга замешкання ў 2013 р.
Іноземны турысты за месцам пастойнага пражывання ў 2013 р.

Wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania
Показники туристичної інфраструктури та її використання

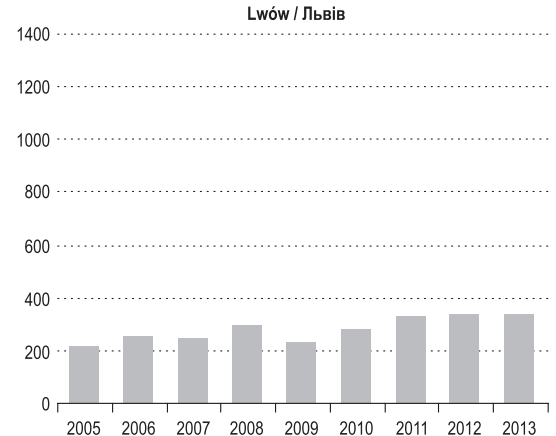
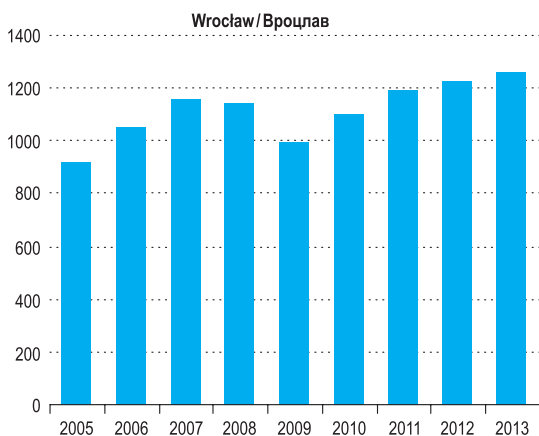
Miejsca noclegowe na 1 km² / Кількість місць (ліжок) на 1 км²

Miejsca noclegowe na 1000 ludności / Кількість місць (ліжок) на 1000 населення

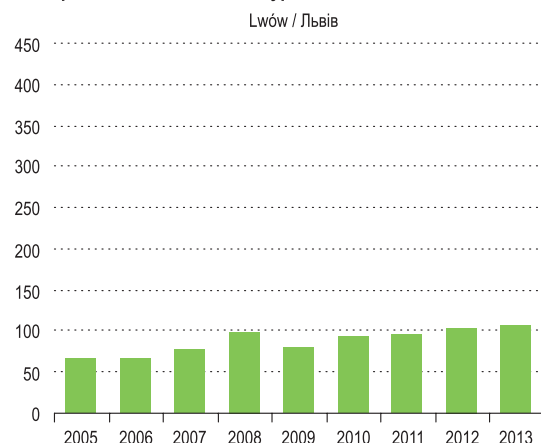
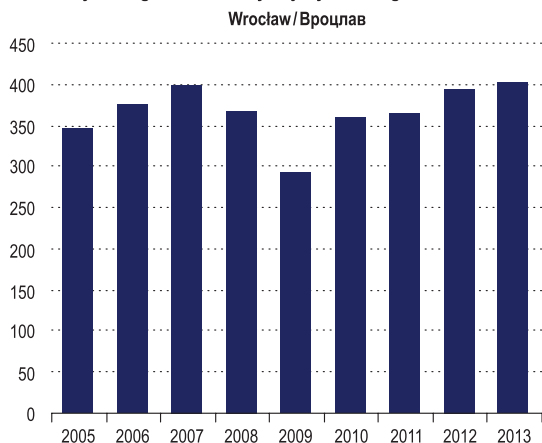

Korzystający z noclegów na 1000 ludności / Кількість розмічених на 1000 населення

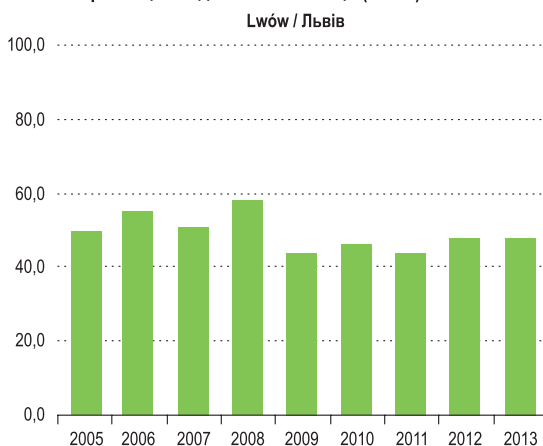
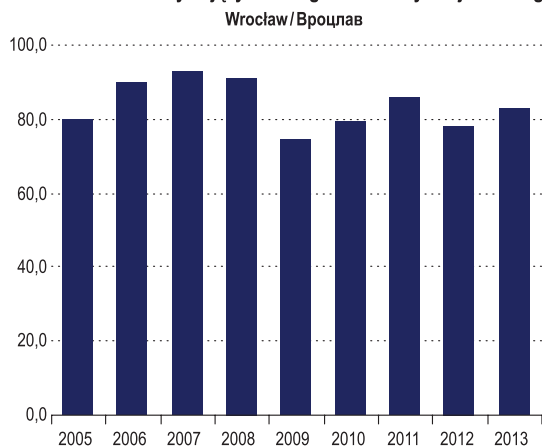

Wskaźniki dotyczące infrastruktury noclegowej i jej wykorzystania
Показники туристичної інфраструктури та її використання

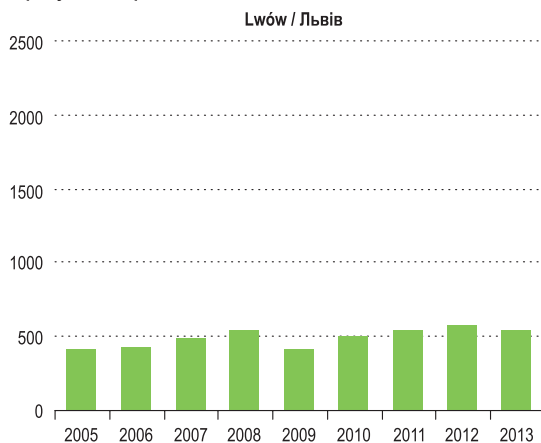
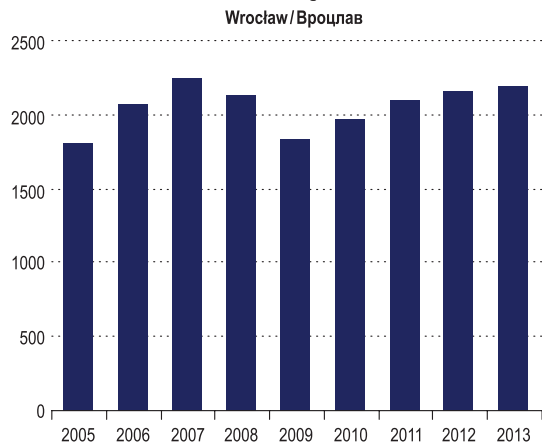
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów na 1000 ludności / Кількість розміщених іноземних туристів на 1000 населення

Korzystający z noclegów do liczby miejsc noclegowych / Кількість розміщених до кількості місць (ліжок)

Udzielone noclegi na 1000 ludności / Загальний час перебування приїжджих на 1000 населення

11

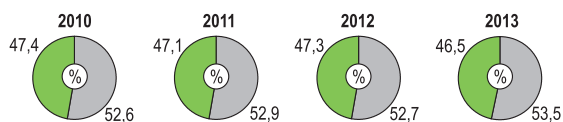
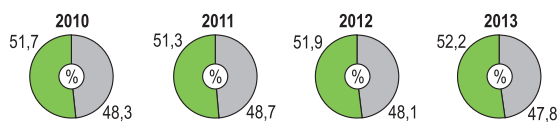
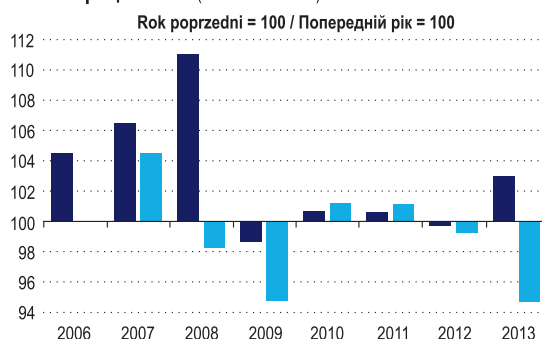
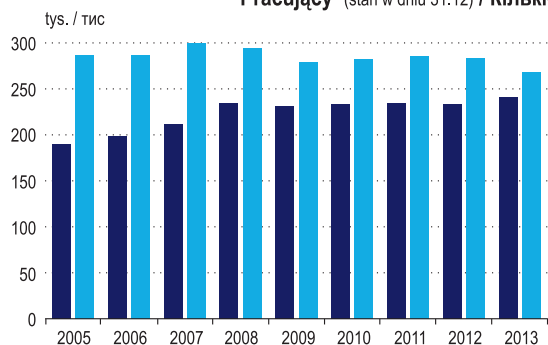
Рynek pracy і wynagrodzenia Ринок праці та заробітна плата

Рынок pracy w 2013 r. / Ринок праці у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Pracujący^{abc} w tys.	240,6	268,4	Кількість зайнятих працівників^{abc} в тис. осіб
mężczyźni	115,0	143,5	чоловіки
kobiety	125,6	124,9	жінки
Liczba pracujących ^{abc} na 100 osób w wieku produkcyjnym ^d	60	55	Кількість зайнятих працівників ^{abc} на 100 осіб у працездатному віці ^d
Bezrobotni zarejestrowani^c	18552	4724	Кількість зареєстрованих безробітних^c
mężczyźni	9081	1813	чоловіки
kobiety	9471	2911	жінки
w tym osoby z wykształceniem wyższym	4619	2857	з них особи з вищою освітою
Stopa bezrobocia rejestrowanego ^c w %	5,5	1,0	Рівень зареєстрованого безробіття ^c в %
Oferty pracy ^c	1272	398	Вакансії ^c
Liczba bezrobotnych zarejestrowanych na 1 ofertę pracy ^c	15	12	Навантаження на 1 вільне робоче місце ^c
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a:			Середньомісячна номінальна заробітна плата^a:
w walutach narodowych	4130	3008	в національній валюті
w euro ^e	984	283	в євро ^e

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб; без працюючих за кордоном. b Według faktycznego miejsca pracy. / За фактичним місцем праці. c Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. d We Wrocławiu – w wieku 18-59/64 lata, we Lwowie – 16-59 lat. / У Wrocławі у віці – 18-59/64 роки, у Львові – 16-59 років. e Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,6122 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1975 PLN). / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,6122 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1975 злотих).

Pracujący^a (stan w dniu 31.12) / Кількість зайнятих працівників^a (станом на 31.12)

Wrocław / Wrocław

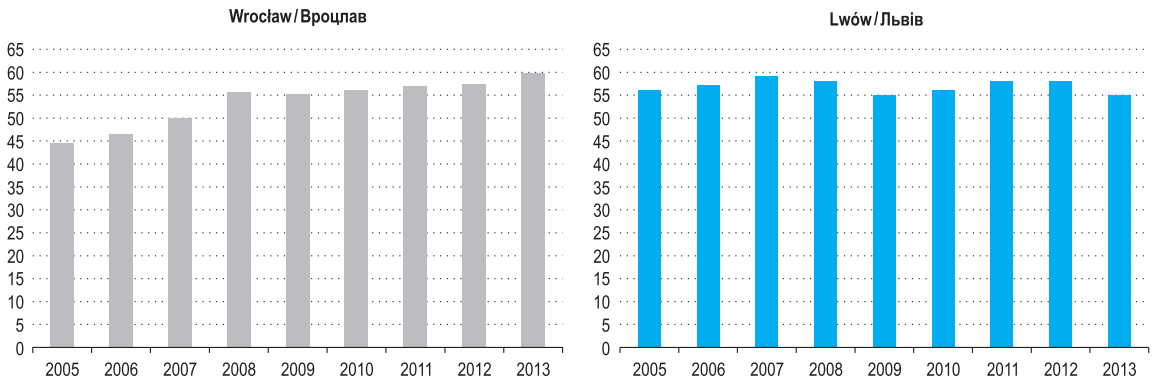
■ Mężczyźni / Чоловіки

■ Kobiety / Жінки

Lwów / Львів

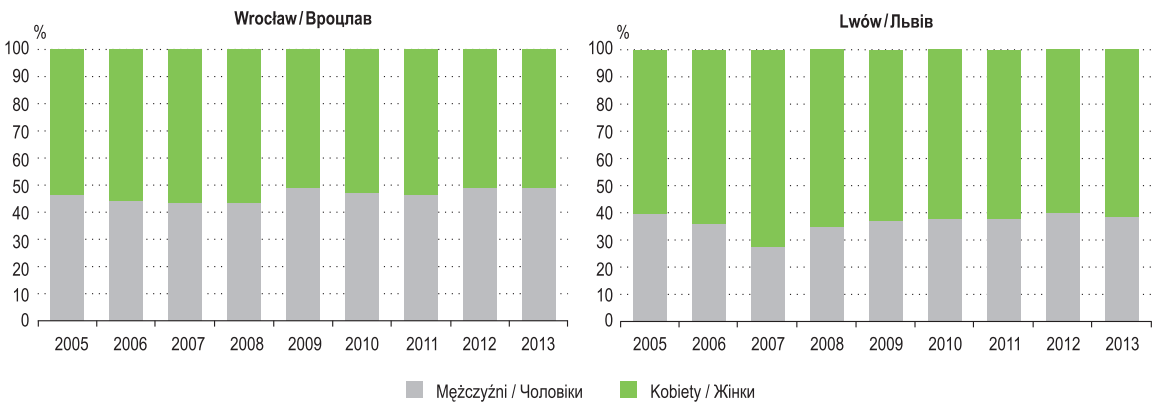
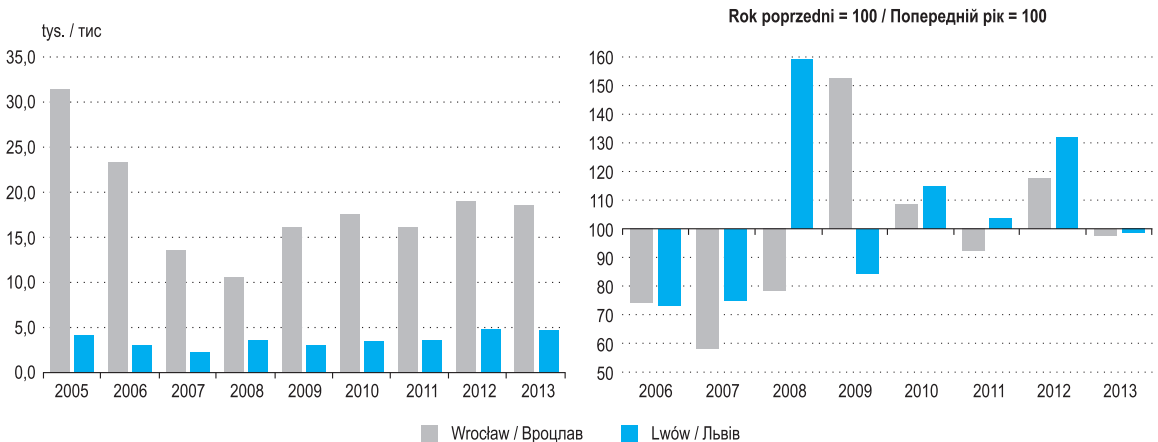
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą. Według faktycznego miejsca pracy. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб; без працюючих за кордоном. За фактичним місцем праці.

Liczba pracujących^a na 100 osób w wieku produkcyjnym^b (stan w dniu 31.12)
Кількість зайнятих працівників^a на 100 осіб у працездатному віці^b (станом на 31.12)

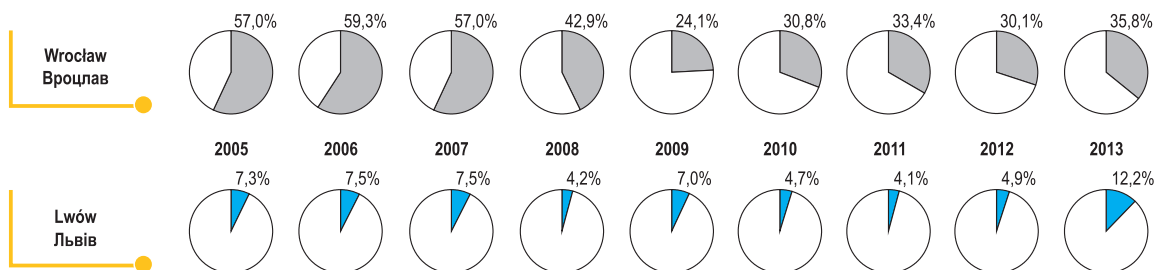
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą. Według faktycznego miejsca pracy. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб; без працюючих за кордоном. За фактичним місцем праці. b We Wrocławiu – w wieku 18-59/64 lata, we Lwowie – 16-59 lat. / У Wrocławі у віці – 18-59/64 роки, у Львові – 16-59 років.

Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31.12) / Кількість зареєстрованих безробітних (станом на 31.12)

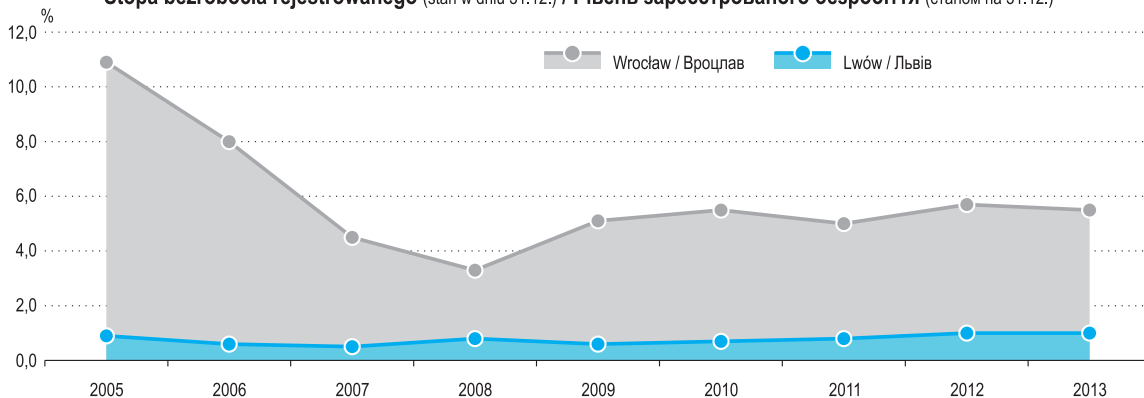

U w a g a. Dla Lwowa – dane dotyczące bezrobotnych zarejestrowanych w 2013 r. są nieporównywalne z latami wcześniejszymi.
У в а г а. Для Львова – дані щодо зареєстрованих безробітних у 2013 р. не порівнювані з попередніми роками.

Bezrobotni zarejestrowani pozostający bez pracy dłużej niż 1 rok w % ogółu bezrobotnych (stan w dniu 31.12.)

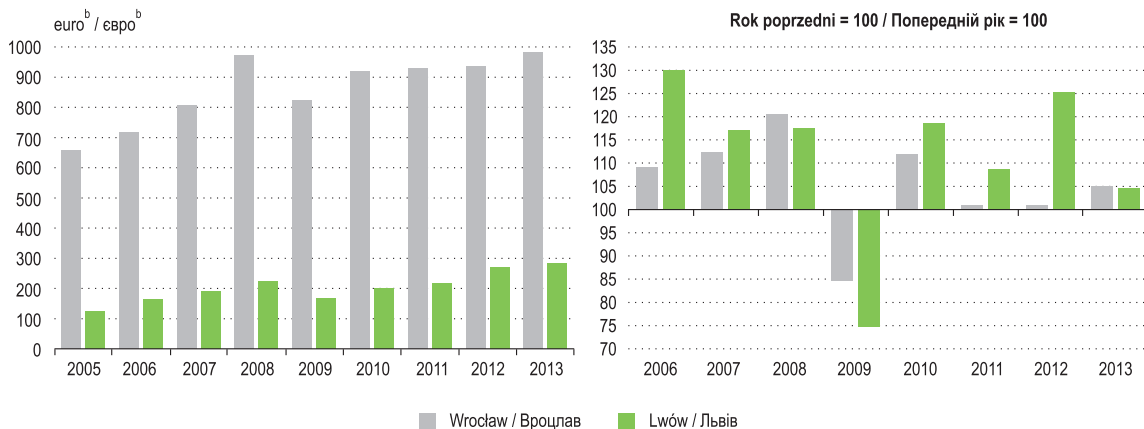
Частка зареєстрованих безробітних, які були без роботи більше ніж 1 рік у %
до загальної кількості безробітних (станом на 31.12.)

Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31.12.) / Рівень зареєстрованого безробіття (станом на 31.12.)

U w a g a. Dla Lwowa – dane dotyczące bezrobotnych zarejestrowanych w 2013 r. są nieporównywalne z latami wcześniejszymi.

У в а г а. Для Львова – дані щодо зареєстрованих безробітних у 2013 р. не порівнювані з попередніми роками.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto^a / Середньомісячна номінальна заробітна плата^a

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб; без працюючих за кордоном. ^b Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy i Narodowego Banku Polskiego. / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України і Національного Банку Польщі.

12

Budżet miast
Бюджети міст

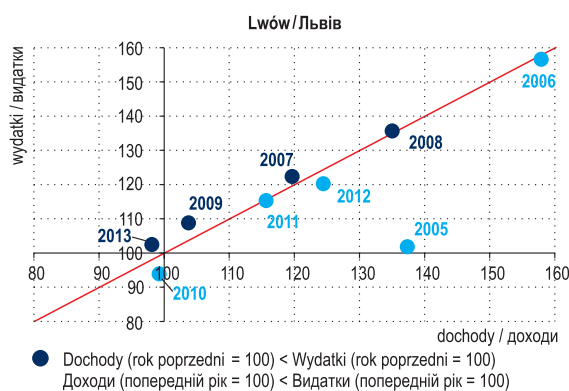
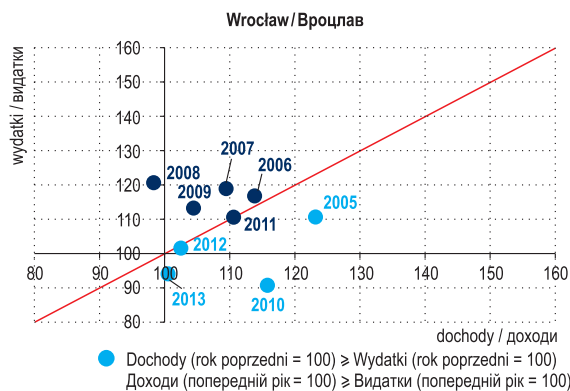

Dochody i wydatki budżetu miasta w 2013 r. / Доходи та видатки бюджету міста у 2013 р.

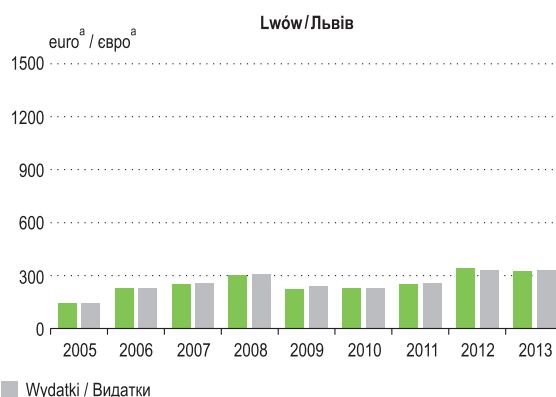
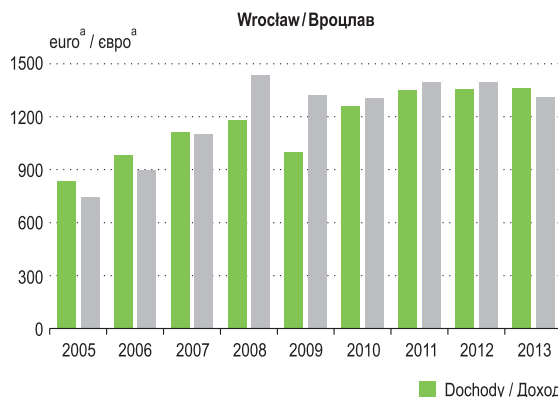
Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Dochody: w walutach narodowych w mln	3611	2579	Доходи: в національній валюті в млн.
w mln euro ^a	860	243	в млн. євро ^a
Wydatki: w walutach narodowych w mln	3476	2626	Видатки: в національній валюті в млн.
w mln euro ^a	828	247	в млн. євро ^a
Nadwyżka (+) / deficyt (-): w walutach narodowych w mln	134	-47	Перевищення доходів над видатками (+) / дефіцит (-): в національній валюті в млн.
w mln euro ^a	32	-4	в млн. євро ^a
Dochody na 1 mieszkańca: w walutach narodowych	5720	3435	Доходи на 1 особу: в національній валюті
w euro ^a	1363	324	в євро ^a
Wydatki na 1 mieszkańca: w walutach narodowych	5507	3498	Видатки на 1 особу: в національній валюті
w euro ^a	1312	330	в євро ^a

a Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,6122 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1975 PLN). / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,6122 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1975 злотих).

Dochody i wydatki budżetu miasta (rok poprzedni = 100) / Доходи та видатки бюджету міста (попередній рік = 100)

Dochody i wydatki na 1 mieszkańca / Доходи та видатки на 1 особу

a Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy i Narodowego Banku Polskiego. / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України і Національного Банку Польщі.

13

Podmioty
gospodarki
narodowej.

Finanse

przedsiębiorstw

Суб'єкти

господарювання.

Фінанси

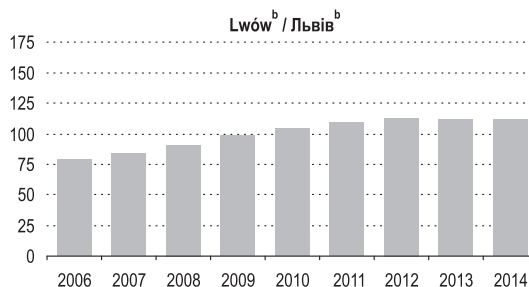
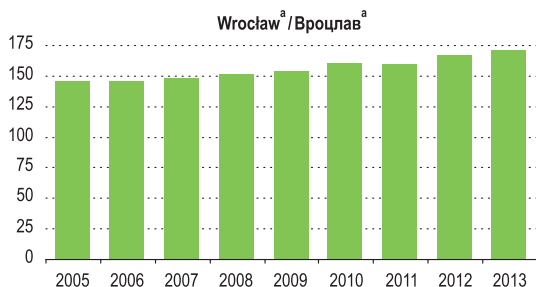
підприємств

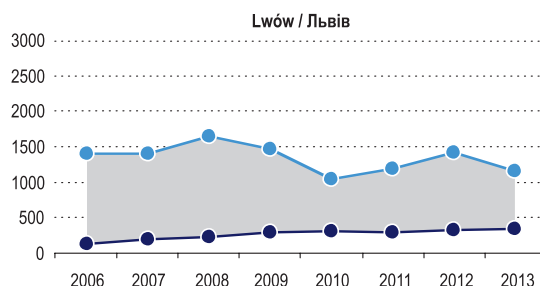
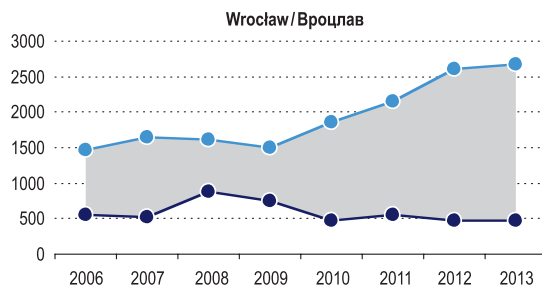
Podmioty gospodarki narodowej w 2013 r. / Суб'єкти господарювання у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów ^b Львів ^b	Показники
Ogółem	108349	84245	Усього
jednostki prawne	18580	35053	із статусом юридичної особи
jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej	19083	1404	без статусу юридичної особи
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	70686	47788 ^c	суб'єкти господарювання-фізичні особи
Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności	171	111	Кількість суб'єктів на 1000 населення
Nowo zarejestrowane ^d (w ciągu roku)	2682	1150	Кількість суб'єктів внесених у Державний реєстр ^d (упродовж року)
Wyrejestrowane ^d (w ciągu roku)	472	350	Кількість суб'єктів вилучених з Державного реєстру ^d (упродовж року)
Wskaźnik netto ^d (w ciągu roku)	2210	800	Чистий показник ^d (упродовж року)

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b Stan w dniu 01.01.2014 r. / Станом на 01.01.2014 р. c Dane Państwowej Administracji Podatkowej. / Дані Державної Податкової Адміністрації. d Bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. / Без підприємців-фізичних осіб.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej na 1000 ludności
Кількість суб'єктів на 1000 населення

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b Stan w dniu 01.01. / Станом на 01.01.

Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane i wyrejestrowane^a
Кількість суб'єктів внесених у Державний реєстр та вилучених з реєстру^a

—●— Nowo zarejestrowane / Кількість суб'єктів внесених —●— Wyrejestrowane / Кількість суб'єктів вилучених ■ Wskaźnik netto / Сальдо

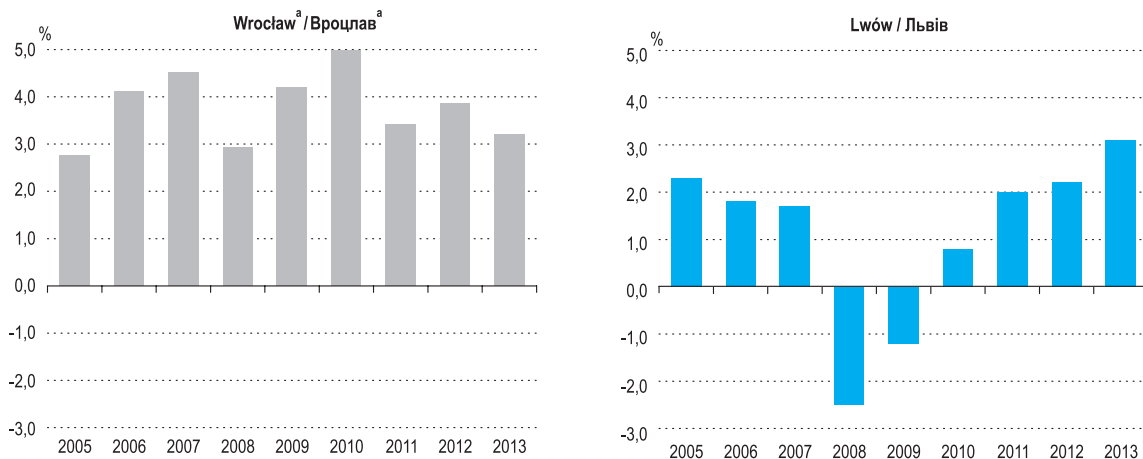
a Bez osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. / Без підприємців-фізичних осіб.

Finanse przedsiębiorstw w 2013 r. / Фінанси підприємств у 2013 р.

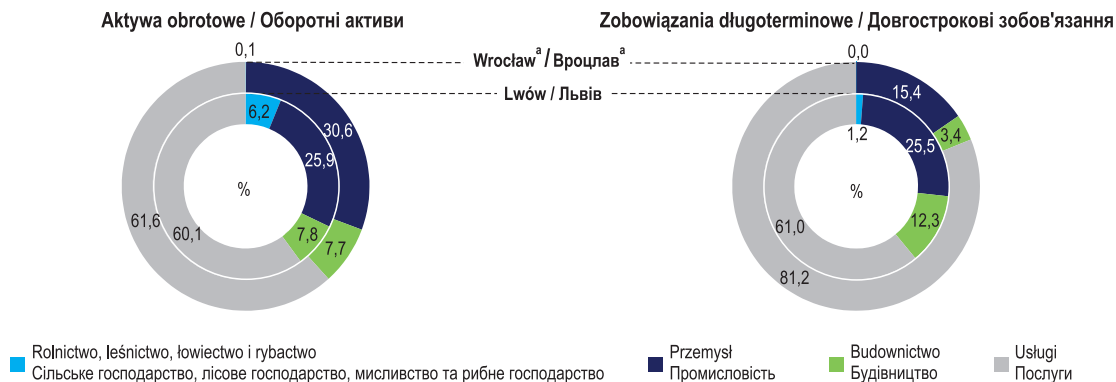
Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów Львів	Показники
Przychody netto ze sprzedaży produktów:			Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції:
w walutach narodowych w mln	36562	88589	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	8710	8348	в млн. євро ^b
Koszt własny sprzedanych produktów:			Витрати від операційної діяльності:
w walutach narodowych w mln	38378	88794 ^c	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	9143	8367 ^c	в млн. євро ^b
Wynik finansowy brutto:			Фінансовий результат до оподаткування:
w walutach narodowych w mln	2523	2765	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	601	261	в млн. євро ^b
zysk brutto:			прибуток:
w walutach narodowych w mln	3729	4342	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	888	409	в млн. євро ^b
strata brutto:			збиток:
w walutach narodowych w mln	1207	1577	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	287	149	в млн. євро ^b
Wskaźnik rentowności obrotu brutto w %	3,2	3,1	Рівень рентабельності валового обороту підприємств у %
Aktywa trwałe ^d :			Необоротні активи ^d :
w walutach narodowych w mln	47530	55530	в національній валюті в млн.
w mln euro ^e	11461	5076	в млн. євро ^e
Aktywa obrotowe ^d :			Оборотні активи ^d :
w walutach narodowych w mln	30169	40065	в національній валюті в млн.
w mln euro ^e	7275	3661	в млн. євро ^e
Kapitał (fundusz) własny ^d :			Власний капітал ^d :
w walutach narodowych w mln	32966	44514	в національній валюті в млн.
w mln euro ^e	7949	4069	в млн. євро ^e
Zobowiązania długoterminowe ^d :			Довгострокові зобов'язання ^d :
w walutach narodowych w mln	18815	15892	в національній валюті в млн.
w mln euro ^e	4537	1453	в млн. євро ^e
Zobowiązania krótkoterminowe ^d :			Поточні зобов'язання ^d :
w walutach narodowych w mln	21405	35227	в національній валюті в млн.
w mln euro ^e	5161	3219	в млн. євро ^e
Wskaźnik płynności finansowej ^f w %	141	114	Коефіцієнт загальної ліквідності ^f у %

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються суб'єктів господарювання, в яких ведеться бухгалтерський облік і кількість працівників перевищує 9 осіб. b Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,6122 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1975 PLN). / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,6122 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1975 злотих). c Bez kosztów finansowych i innych. / Без урахування фінансових та інших витрат. d Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. e Przeliczone według kursów obowiązujących na koniec grudnia odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,9407 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1472 PLN). / Перерахована за обмінним курсом, чинним на кінець грудня, відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,9407 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1472 злотих). f Relacja aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. / Відношення оборотних активів до короткострокових зобов'язань.

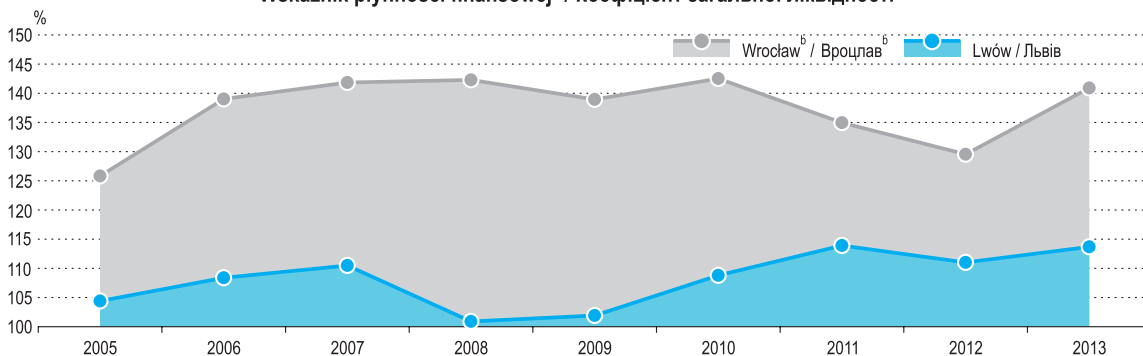
Wskaźnik rentowności obrotu brutto / Рівень рентабельності валового обороту підприємств

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються суб'єктів господарювання, в яких ведеться бухгалтерський облік і кількість працівників перевищує 9 осіб.

Aktywa obrotowe i zobowiązania długoterminowe według rodzajów działalności w 2013 r. (stan w dniu 31.12)
Оборотні активи та довгострокові зобов'язання за видами економічної діяльності у 2013 р. (станом на 31.12)

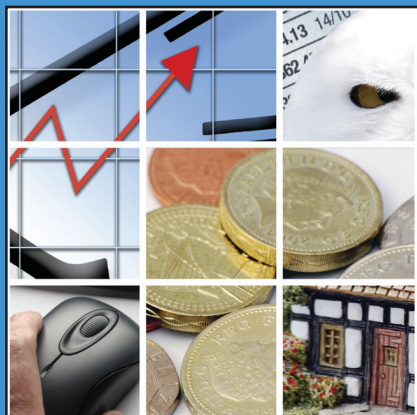
a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються суб'єктів господарювання, в яких ведеться бухгалтерський облік і кількість працівників перевищує 9 осіб.

Wskaźnik płynności finansowej^a / Коефіцієнт загальної ліквідності^a

a Relacja aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych. / Відношення оборотних активів до короткострокових зобов'язань. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються суб'єктів господарювання, в яких ведеться бухгалтерський облік і кількість працівників перевищує 9 осіб.

14

Nakłady inwestycyjne. Środki trwałe Інвестиції. Основні засоби

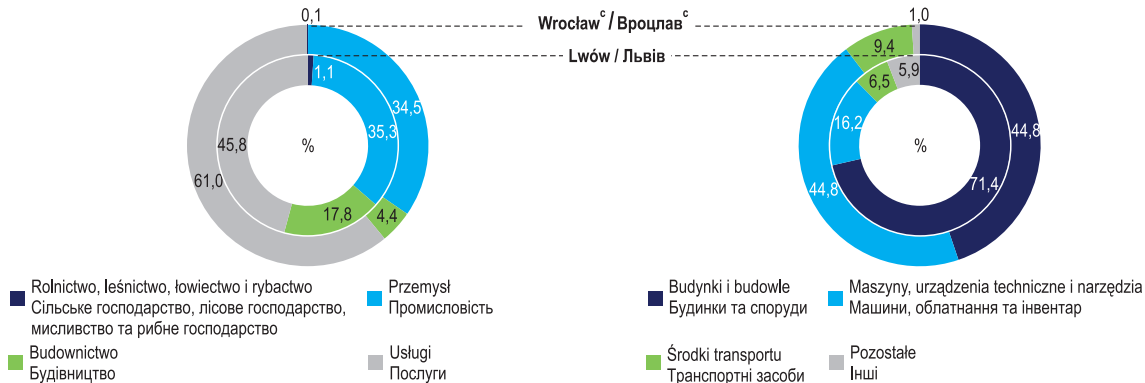
Nakłady inwestycyjne i środki trwałe w przedsiębiorstwach w 2013 r. / Інвестиції та основні засоби підприємств у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów Львів	Показники
Nakłady inwestycyjne ^b (ceny bieżące):			Капітальні інвестиції ^{bb} (діючі ціни):
w walutach narodowych w mln	3571	5530	в національній валюті в млн.
w mln euro ^c	851	521	в млн. євро ^c
Nakłady inwestycyjne ^b na 1 mieszkańca (ceny bieżące):			Капітальні інвестиції ^{bb} na 1 osobу (діючі ціни):
w walutach narodowych	5658	7365	в національній валюті
w euro ^c	1348	694	в євро ^c
Nakłady inwestycyjne na środki trwałe ^d (ceny bieżące):			Інвестиції в основний капітал ^d (діючі ціни):
w walutach narodowych w mln	3419	5426	в національній валюті в млн.
w mln euro ^c	814	511	в млн. євро ^c
Wartość brutto środków trwałych ^{ef} (bieżące ceny ewidencyjne):			Первісна вартість основних засобів ^{ef} (діючі ціни при реєстрації):
w walutach narodowych w mln	47572	69563	в національній валюті в млн.
w mln euro ^g	11471	6358	в млн. євро ^g
Wartość brutto środków trwałych ^{ef} na 1 mieszkańca (bieżące ceny ewidencyjne):			Первісна вартість основних засобів ^{ef} na 1 osobу (діючі ціни при реєстрації):
w walutach narodowych	75264	92643	в національній валюті
w euro ^g	18148	8468	в євро ^g

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб. b Według lokalizacji inwestycji. / За місцем освоєння інвестиції. c Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,6122 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1975 PLN). / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,6122 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1975 злотих). d Według siedziby inwestora. / За місцем знаходження інвестора. e Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. f Według siedziby jednostki lokalnej rodzaju działalności / За місцем знаходження одиниці виду діяльності. g Przeliczone według kursów obowiązujących na koniec grudnia odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,9407 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1472 PLN). / Перерахована за обмінним курсом, чинним на кінець грудня, відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,9407 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1472 злотих).

Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w 2013 r. (ceny bieżące)

Капітальні інвестиції підприємств у 2013 р. (діючі ціни)

Według rodzajów działalności^a / За видами економічної діяльності^aNa środki trwałe^b / За видами активів^b

a Według lokalizacji inwestycji / За місцем освоєння інвестиції. b Według siedziby inwestora. / За місцем знаходження інвестора. c Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб.

15

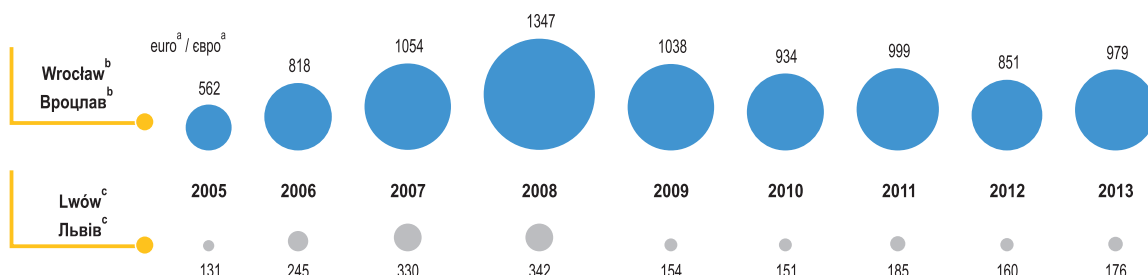
Przemysł
i budownictwo
Промисловість
і будівництво

Przemysł i budownictwo w 2013 r. / Промисловість і будівництво у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów Львів	Показники
Przedsiębiorstwa przemysłowe	489	433 ^a	Кількість промислових підприємств
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):			Обсяг реалізованої промислової продукції (діючі ціни):
w walutach narodowych w mln	16695	15299	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	3977	1442	в млн. євро ^b
Przeciętna liczba zatrudnionych w przemyśle	38550	51728	Середня кількість зайнятих у промисловості
Wydajność pracy w przemyśle (ceny bieżące):			Продуктивність праці у промисловості (діючі ціни):
w walutach narodowych w tys.	433,1	295,8	в національній валюті в тис.
w tys. euro ^b	103,2	27,9	в тис. євро ^b
Produkcja sprzedana przemysłu na 1 mieszkańca (ceny bieżące):			Обсяг реалізованої промислової продукції на 1 особу (діючі ціни):
w walutach narodowych w tys.	26,4	20,2	в національній валюті в тис.
w tys. euro ^b	6,3	1,9	в тис. євро ^b
Przedsiębiorstwa budowlano-montażowe	317	283 ^c	Кількість будівельних підприємств
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące):			Обсяг будівельних робіт (діючі ціни):
w walutach narodowych w mln	2593	1404 ^c	в національній валюті в млн.
w mln euro ^b	618	132 ^c	в млн. євро ^b
Produkcja budowlano-montażowa na 1 mieszkańca (ceny bieżące):			Обсяг будівельних робіт на 1 особу (діючі ціни):
w walutach narodowych w tys.	4,1	1,9 ^c	в національній валюті в тис.
w tys. euro ^b	1,0	0,2 ^c	в тис. євро ^b

a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб. b Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy (w 2013 r. 1 EUR = 10,6122 UAH) i Narodowego Banku Polskiego (w 2013 r. 1 EUR = 4,1975 PLN). / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України (у 2013 р. 1 євро = 10,6122 грн.) і Національного Банку Польщі (у 2013 р. 1 євро = 4,1975 злотих). c Dane dotyczą przedsiębiorstw dużych i średnich oraz małych przedsiębiorstw o znaczącym udziale. / Дані стосуються великих, середніх та вагомих за обсягами малих підприємств.

Produkcja budowlano-montażowa na 1 mieszkańca
Обсяг будівельних робіт на 1 особу

a Przeliczone według kursów średniorocznych odpowiednio Narodowego Banku Ukrainy i Narodowego Banku Polskiego. / Перерахована за середньорічним курсом відповідно Національного Банку України і Національного Банку Польщі. b Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. / Дані стосуються господарюючих суб'єктів, в яких кількість працівників перевищує 9 осіб. c Dane dotyczą przedsiębiorstw dużych i średnich oraz małych przedsiębiorstw o znaczącym udziale. / Дані стосуються великих, середніх та вагомих за обсягами малих підприємств.

16

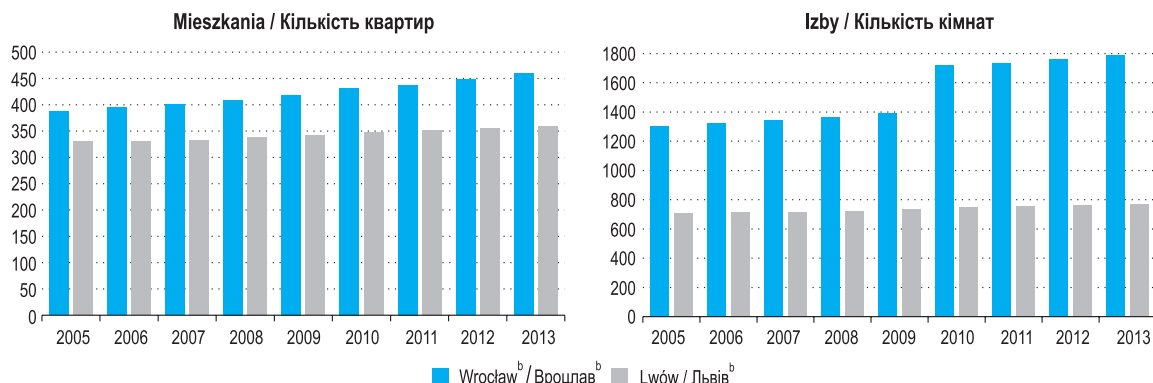
Gospodarka
mieszkańcowa
i komunalna
Житлово-
-комунальне
господарство

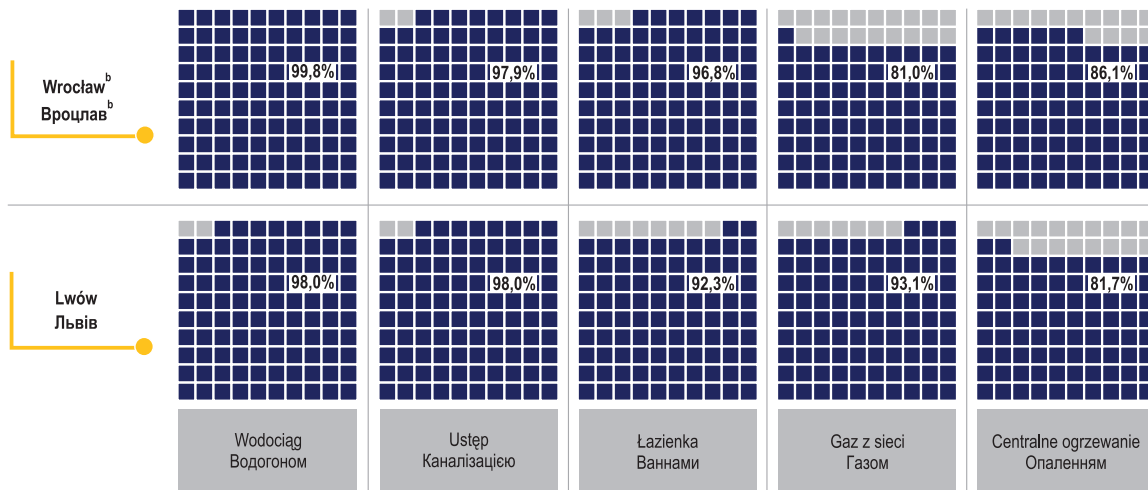
Zasoby mieszkaniowe^a w 2013 r. / Житловий фонд^a у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^b Вроцлав ^b	Lwów Львів	Показники
Mieszkania	290264	269801	Кількість квартир
na 1000 ludności	459	359	на 1000 населення
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	20531,1	14454,4	Загальна площа квартир в тис. м ²
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	70,7	53,6	Середня площа 1 квартири в м ²
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,9	2,2	Середня кількість кімнат у квартири
Przeciętna liczba osób:			Середня кількість осіб:
na 1 mieszkanie	2,2	2,8	на 1 квартиру
na 1 izbę	0,6	1,3	на 1 кімнату

a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania i izby w zasobach mieszkaniowych^a na 1000 ludności
Кількість квартир та кімнат в житловому фонді^a на 1000 населення

a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania^a wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2013 r. / Частка квартир^a у %, обладнаних у 2013 р.

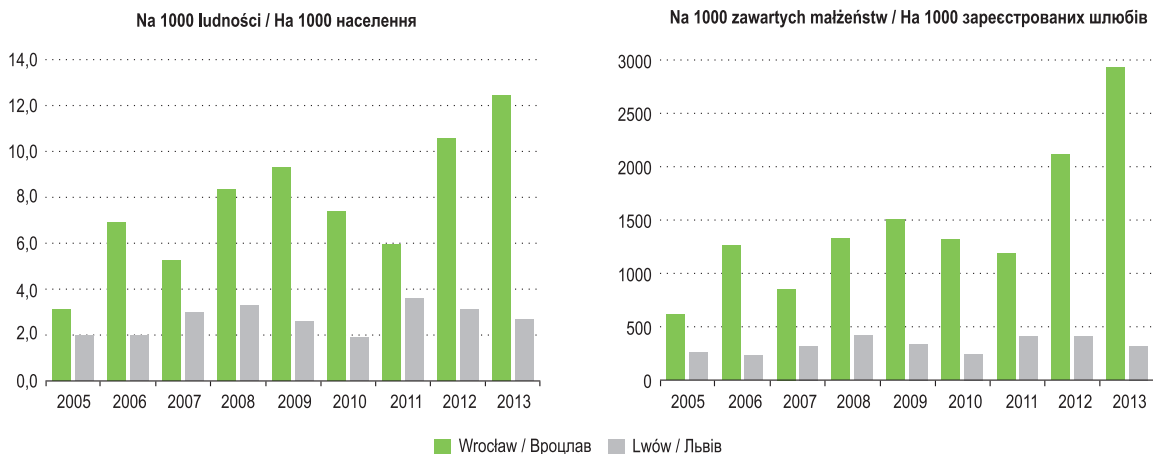
a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r. / Прийняття в експлуатацію житла у 2013 р.

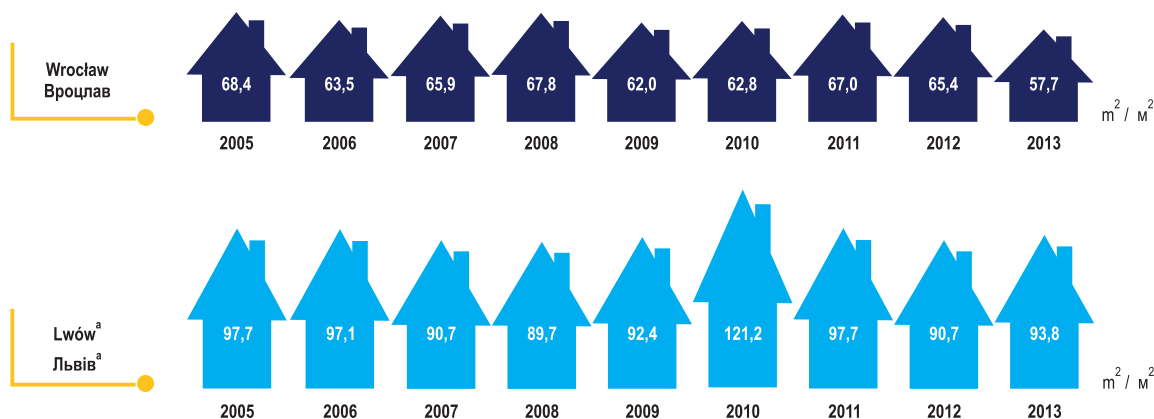
Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Mieszkania	7839	2001	Прийнято в експлуатацію квартири
w tym indywidualne	462	277	у тому числі індивідуальних
na 1000 ludności	12,4	2,7	на 1000 населення
na 1000 zawartych małżeństw	2928	319	на 1000 зареєстрованих шлюбів
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	452,5	246,6	Прийнято в експлуатацію загальної площі житла в тис. м ²
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	57,7	93,8 ^a	Середня площа 1 квартири в м ²

a Bez rozbudowy indywidualnych domów jednorodzinnych i schronisk. / Без врахування розширення індивідуальних житлових будинків та гуртожитків.

Mieszkania oddane do użytkowania / Прийняття в експлуатацію квартири

**Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania
Середня площа 1 квартири прийнятої в експлуатацію**

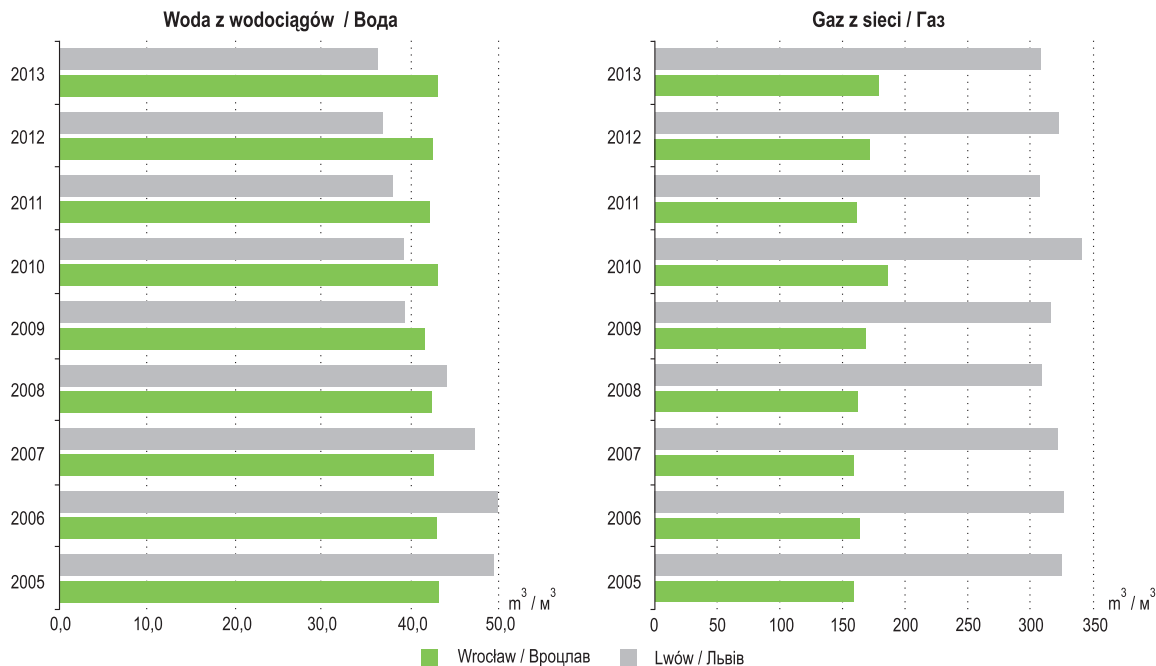

a Bez rozbudowy indywidualnych domów jednorodzinnych i schronisk. / Без врахування розширення індивідуальних житлових будинків та гуртожитків.

Infrastruktura komunalna w 2013 r. / Комунальна інфраструктура у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Wodociągi			Водопроводи
Sieć rozdzielcza w km	1316,9 ^a	1214,5	Одиночна протяжність вуличної водопровідної мережі в км
Zużycie wody z wodociągów ^b :			Відпущено води населенню ^b :
w tys. m ³	27135	27494	в тис. м ³
na 1 mieszkańca w m ³	43,0	36,2	на 1 мешканця в м ³
Kanalizacja			Каналізація
Sieć rozdzielcza w km	902,1 ^{ac}	706,7	Одиночна протяжність каналізаційної мережі в км
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną w tys. m ³	33260	48426	Пропущено стічних вод через каналізаційну мережу в тис. м ³
Gaz z sieci			Газ
Sieć rozdzielcza w km	1411,1 ^a	1143,8	Одиночна протяжність вуличної газової мережі в км
Odbiorcy ^b w tys.	210,3 ^d	259,5	Кількість газифікованих квартир ^b в тис.
Zużycie gazu z sieci ^b :			Відпущено населенню газу ^b :
w tys. m ³	112673	234123	в тис. м ³
na 1 mieszkańca w m ³	178	309	на 1 мешканця в м ³
na 1 odbiorcę w m ³	536	902	на 1 квартиру в м ³

a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b W gospodarstwach domowych. / В домогосподарствах. c Łącznie z kolektorami. / Включно з колекторами. d Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. / Включно з споживачами газу через колективний газовий лічильник.

Zużycie^a wody z wodociągów i gazu z sieci na 1 mieszkańca / Споживання^a води і газу на 1 мешканця

a W gospodarstwach domowych. / В домогосподарствах.

16

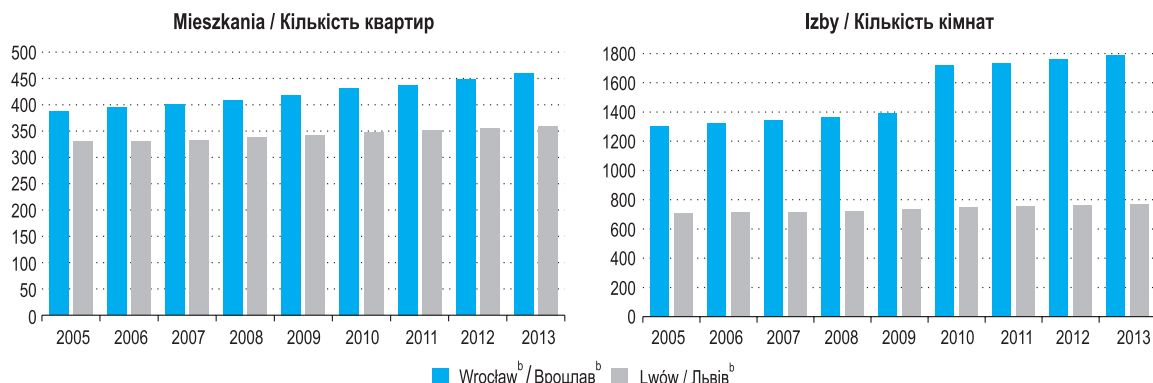
Gospodarka
mieszkańcowa
i komunalna
Житлово-
-комунальне
господарство

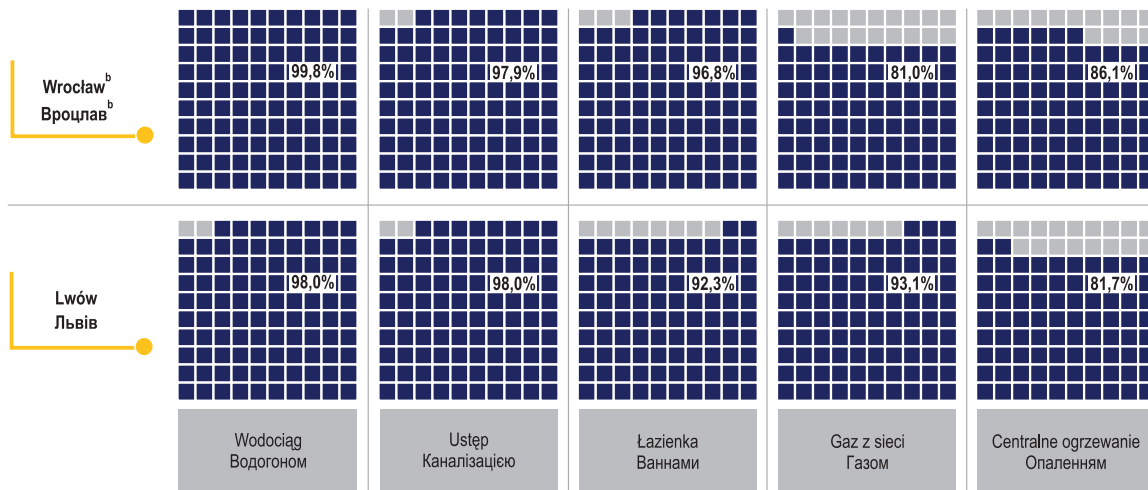
Zasoby mieszkaniowe^a w 2013 r. / Житловий фонд^a у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^b Вроцлав ^b	Lwów Львів	Показники
Mieszkania	290264	269801	Кількість квартир
na 1000 ludności	459	359	на 1000 населення
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	20531,1	14454,4	Загальна площа квартир в тис. м ²
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	70,7	53,6	Середня площа 1 квартири в м ²
Przeciętna liczba izb w mieszkaniu	3,9	2,2	Середня кількість кімнат у квартири
Przeciętna liczba osób:			Середня кількість осіб:
na 1 mieszkanie	2,2	2,8	на 1 квартиру
na 1 izbę	0,6	1,3	на 1 кімнату

a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania i izby w zasobach mieszkaniowych^a na 1000 ludności
Кількість квартир та кімнат в житловому фонді^a на 1000 населення

a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania^a wyposażone w instalacje w % ogółu mieszkań w 2013 r. / Частка квартир^a у %, обладнаних у 2013 р.

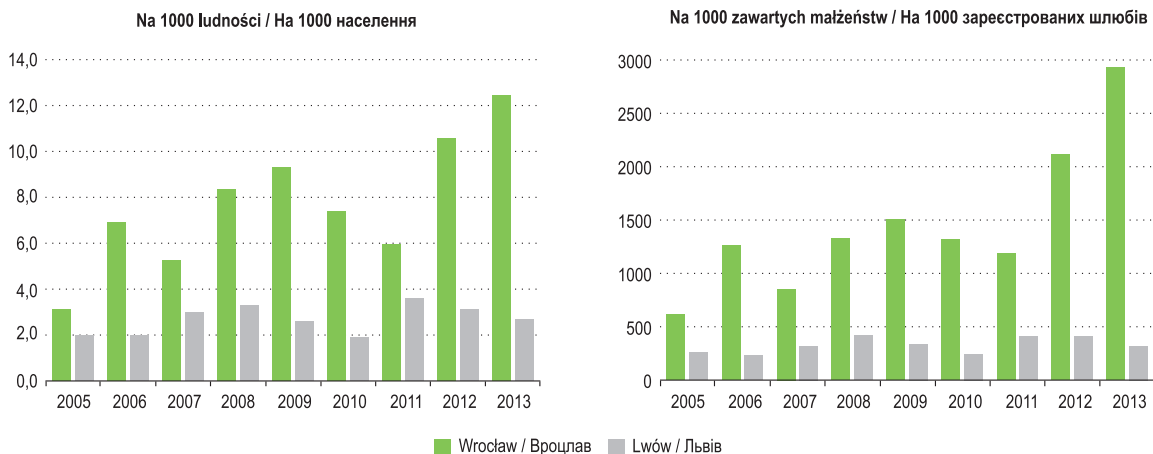
a Zamieszkane i niezamieszkane. / Заселені і незаселені. b Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12.

Mieszkania oddane do użytkowania w 2013 r. / Прийняття в експлуатацію житла у 2013 р.

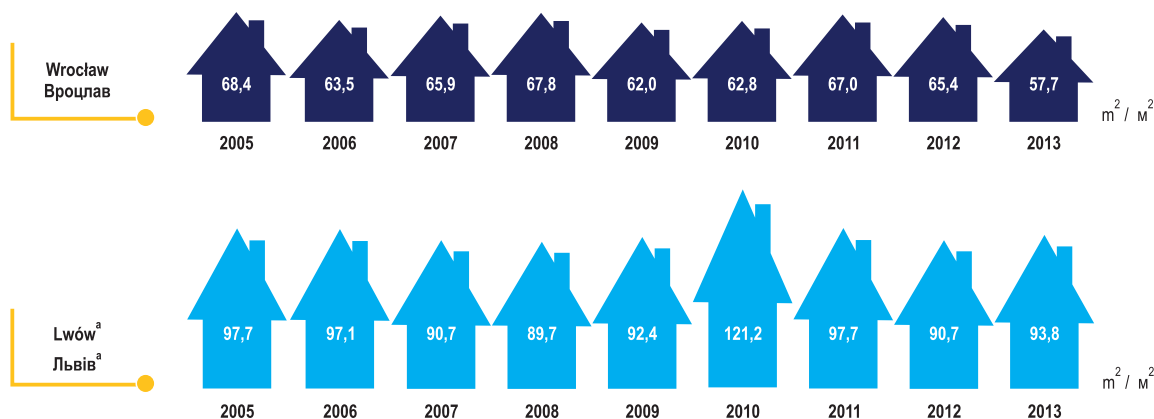
Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Mieszkania	7839	2001	Прийнято в експлуатацію квартир
w tym indywidualne	462	277	у тому числі індивідуальних
na 1000 ludności	12,4	2,7	на 1000 населення
na 1000 zawartych małżeństw	2928	319	на 1000 зареєстрованих шлюбів
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	452,5	246,6	Прийнято в експлуатацію загальної площі житла в тис. м ²
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	57,7	93,8 ^a	Середня площа 1 квартири в м ²

a Bez rozbudowy indywidualnych domów jednorodzinnych i schronisk. / Без врахування розширення індивідуальних житлових будинків та гуртожитків.

Mieszkania oddane do użytkowania / Прийняття в експлуатацію квартир

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania
Середня площа 1 квартири прийнятої в експлуатацію

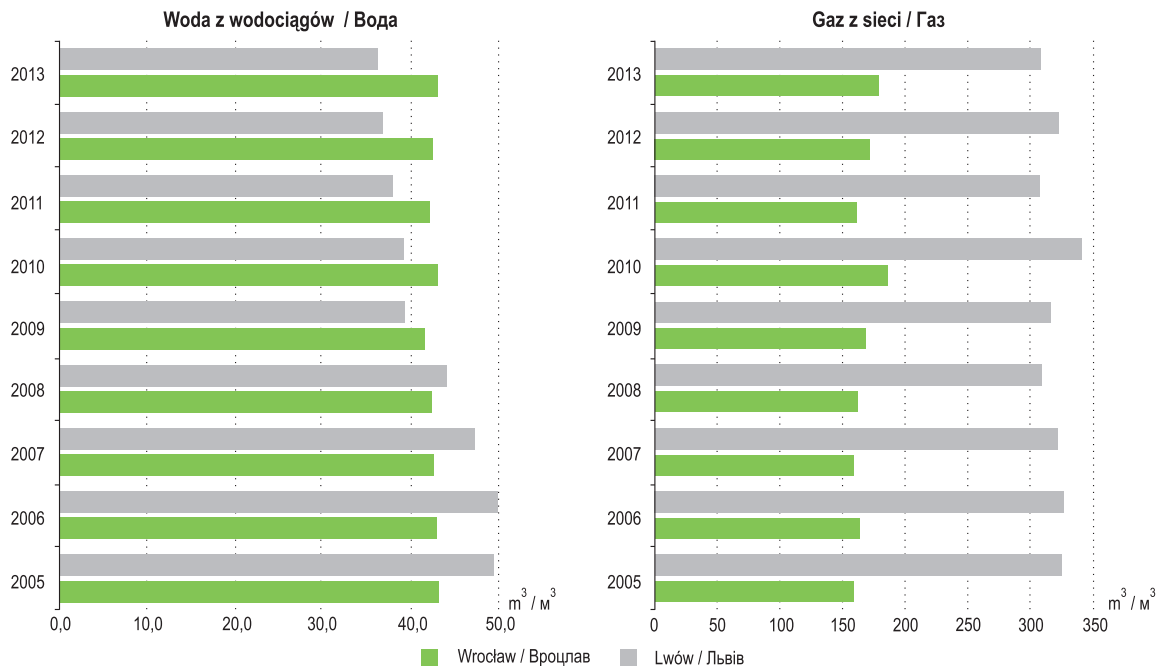

a Bez rozbudowy indywidualnych domów jednorodzinnych i schronisk. / Без врахування розширення індивідуальних житлових будинків та гуртожитків.

Infrastruktura komunalna w 2013 r. / Комунальна інфраструктура у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Wodociągi			Водопроводи
Sieć rozdzielcza w km	1316,9 ^a	1214,5	Одиночна протяжність вуличної водопровідної мережі в км
Zużycie wody z wodociągów ^b :			Відпущено води населенню ^b :
w tys. m ³	27135	27494	в тис. м ³
na 1 mieszkańca w m ³	43,0	36,2	на 1 мешканця в м ³
Kanalizacja			Каналізація
Sieć rozdzielcza w km	902,1 ^{ac}	706,7	Одиночна протяжність каналізаційної мережі в км
Ścieki odprowadzane siecią kanalizacyjną w tys. m ³	33260	48426	Пропущено стічних вод через каналізаційну мережу в тис. м ³
Gaz z sieci			Газ
Sieć rozdzielcza w km	1411,1 ^a	1143,8	Одиночна протяжність вуличної газової мережі в км
Odbiorcy ^b w tys.	210,3 ^d	259,5	Кількість газифікованих квартир ^b в тис.
Zużycie gazu z sieci ^b :			Відпущено населенню газу ^b :
w tys. m ³	112673	234123	в тис. м ³
na 1 mieszkańca w m ³	178	309	на 1 мешканця в м ³
na 1 odbiorcę w m ³	536	902	на 1 квартиру в м ³

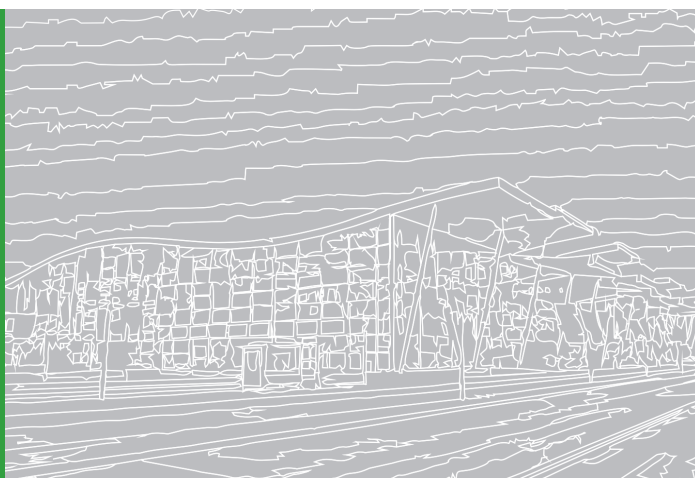
a Stan w dniu 31.12. / Станом на 31.12. b W gospodarstwach domowych. / В домогосподарствах. c Łącznie z kolektorami. / Включно з колекторами. d Łącznie z odbiorcami korzystającymi z gazomierzy zbiorczych. / Включно з споживачами газу через колективний газовий лічильник.

Zużycie^a wody z wodociągów i gazu z sieci na 1 mieszkańca / Споживання^a води і газу на 1 мешканця

a W gospodarstwach domowych. / В домогосподарствах.

17

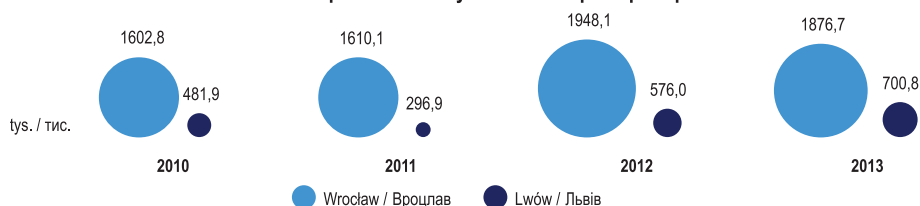
**Transport lotniczy.
Bezpieczeństwo
publiczne
Авіаційний
транспорт.
Громадська
безпека**

Porty lotnicze w 2013 r. / Аеропорти у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław Вроцлав	Lwów Львів	Показники
Ruch samolotów	24485	9551	Прибуло і відправлено літаків, одиниць
Pasażerowie przybyli z portów ^a w tys.	930,4	352,1	Прибуло пасажирів ^a в тис.
Pasażerowie odprawieni do portów ^a w tys.	946,3	348,7	Відправлено пасажирів ^a в тис.
Ładunki przybyłe z portów ^a w t	532,0	81,3	Прибуло вантажів ^a в т
Ładunki odprawione do portów ^a w t	384,0	276,9	Відправлено вантажів ^a в т

a W lotach komunikacyjnych. / Регулярні рейси.

Pasażerowie portów lotniczych^a / Пасажири аеропортів^a

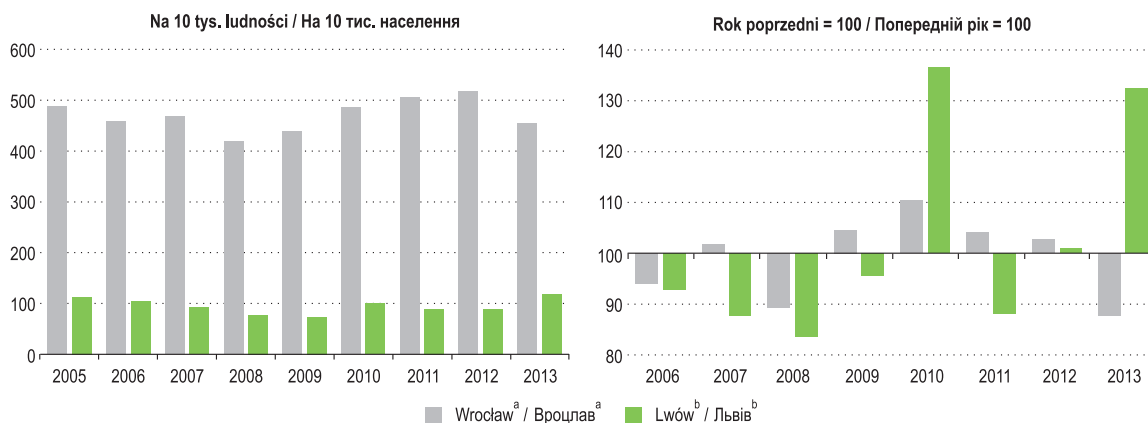
a W lotach komunikacyjnych. / Регулярні рейси.

Bezpieczeństwo publiczne w 2013 r. / Громадська безпека у 2013 р.

Wyszczególnienie	Wrocław ^a Вроцлав ^a	Lwów ^b Львів ^b	Показники
Przestępstwa stwierdzone o charakterze kryminalnym	29038	8981	Кількість облікованих кримінальних правопорушень, одиниць
na 10 tys. ludności	460	118	на 10 тис. населення

a Dane Komendy Wojewódzkiej we Wrocławiu. / Дані Міського Управління Поліції у Wrocławі. b Dane Prokuratury w obwodzie lwowskim. / Дані Прокуратури у Львівській області.

Przestępstwa stwierdzone o charakterze kryminalnym / Кількість зареєстрованих злочинів

a Dane Komendy Wojewódzkiej we Wrocławiu. / Дані Міського Управління Поліції у Wrocławі. b W latach 2005-2012 – dane Głównego Urzędu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w obwodzie lwowskim, 2013 r. – dane Prokuratury w obwodzie lwowskim. / У 2005-2012 рр. – дані Головного Управління Міністерства Внутрішніх Справ у Львівській області, у 2013 р. – дані Прокуратури у Львівській області.

W publikacji, ze względu na jej charakter, pominięto szczegółowe wyjaśnienia, uwagi i notki dotyczące metodologii. Można je znaleźć w innych opracowaniach Urzędu Statystycznego we Wrocławiu oraz Głównego Urzędu Statystycznego w Obwodzie Lwowskim.

У публікації, з огляду на її характер, відсутні детальні методологічні пояснення та примітки. Їх можна знайти в інших виданнях Управління статистики у Вроцлаві та Головного управління статистики у Львівській області.

* * *

W sprawie wyjaśnień metodologicznych prosimy kontaktować się z Dolnośląskim Ośrodkiem Badań Regionalnych w Urzędzie Statystycznym we Wrocławiu (tel. +48 71 3716352, e-mail sekretariatwro@stat.gov.pl) oraz z Głównym Urzędem Statystycznym w Obwodzie Lwowskim (tel. +380 32 2585928, e-mail ve@lv.ukrstat.gov.ua).

З питань методологічних просимо звертатись в Дольношльонський Центр регіональних досліджень в Управлінні статистики у Вроцлаві (тел. +48 71 3716352, e-mail sekretariatwro@stat.gov.pl) та в Головне управління статистики у Львівській області (тел. +380 32 2585928, e-mail ve@lv.ukrstat.gov.ua).

* * *

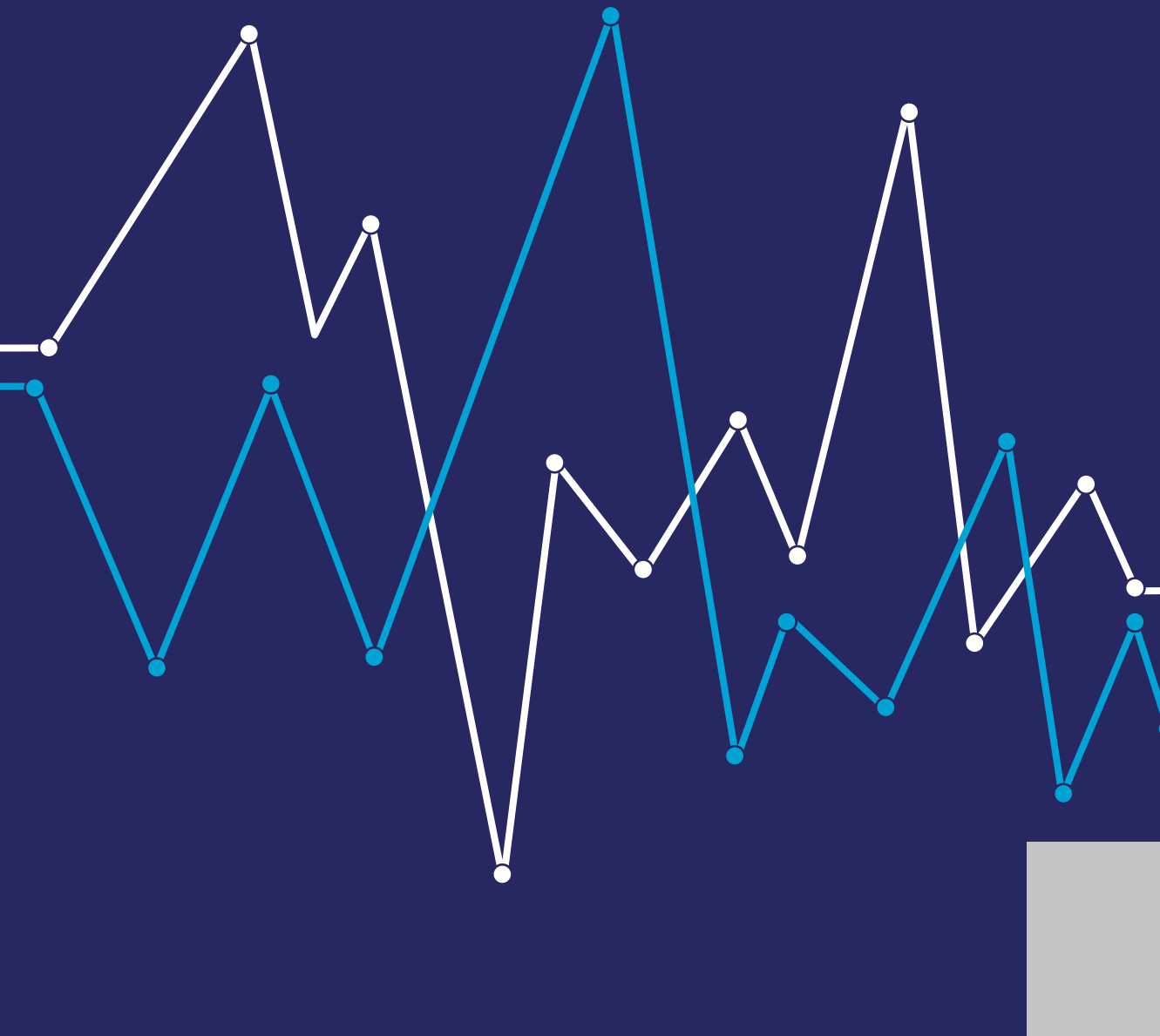
Przy porównywaniu miast prosimy o uwzględnienie ewentualnych różnic wynikających z metod badawczych stosowanych w polskiej i ukraińskiej statystyce publicznej.

Порівнюючи показники міст необхідно прийняти до уваги можливі відмінності, які можуть бути у результаті використання в польській та українській статистиці різної методології статистичних спостережень.

* * *

Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą nieznacznie różnić się od podanych wielkości „ogółem”.

У деяких випадках у результаті заокруглення даних сума складових може незначно відрізнятись від величини „усього”.

ISBN 978-83-89593-57-3